

Alte Drucke

**ANTO. DE BVTRIO || IN QVINQVE LIBROS DECRE=||TALIVM
COMMENTARIA ... Summarijs ... Flori || de Sura Lugdunen[sis]
... || ... ||**

... || SVPER PRIMA PARTE SECVNDI || DECRETALIVM. || CLARISSIMI IVRIS ||
VTRIVSQVE DOCTORIS DOMINI || Antonij de Butrio super Prima parte || secundi
Decretalium accuratissime || excusa, ... || ... ||

Antonius <de Butrio>

Lugduni, 1532

De litis contestatione. Rubrica.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and admissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150676

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

- 9 Reconuentio habet locum etiam si actor agit in vna re z reconuenitur pro pluribus.
- 10 Reconuentio procedit quando etiam actor conuenit reum z reus actorem reconuenit z tertio actor vult reconuenire reum.
- 11 Privilegium actori concessum ad ipsius impetrationem quomodo prodest etiam ipsi reo reconuenienti fallit ergo si motu principis proprio sit concessum.

¶ Reconuentiam. **¶** Actor q impetravit reuocatum appellatorem remota respodere teneatur. h. d. communis diuino. Secunda ibi nos vero. **¶** Nota. primo qd causa conuentionis: reconuentionis adequatur etiam quo ad defensiones positivas ex modo impetrandi sublatas: et id sublatam appellatorem quo ad conuentionem sublatam censetur quo ad reconuentionem ad preiudicium impetrantis. **¶** Nota. ij. reum vti privilegio actoris non solum in quantum stat in iudicio vt reus z se defendat sed in quantum etiam vt actor impugnat quando privilegium fuit causa actoris: sed in quantum etiam vt actor. **¶** Nota. tertio qd iurisdictio prorogata ex natura reconuentionis est omnino eiusdem nature z qualitatis: quia est prima: qd est ventum quando natura: qualitatem dat reconuentioni impetratio actoris. **¶** Nota. duas causas propter quas procedi debet equaliter super reconuentione. Prima qd actoris z reus eadem debet esse conditio: quia actor debet velle contra se vult pro se: sic ex equitate. ti. quod quisq iuris. primo videtur qd impetrans tale ius in quacumq causa: contra quancumqz debeat vti eodem iure: nec in causa reconuentionis. ff. qd quis iur. l. ij. §. pe. vbi dicit penam locum habere etiam in actionibus questis: postq incidit in edictum. Dicit gos. qd remotio appellationis non extenditur ad alias personas: nisi per prorogationem: vt hic. Item remotio appellationis non est ius iniquum: sed certo respectu est equum: vt lites citius terminentur: sic respicit actoris z reum: cessat pena edicti. Item quia in certis causis de stilo curie apponitur hec clausula: non petente parte: habet ergo locum quod hic dicitur: etiam quando proprio motu clausula apponitur: z dicatur quod appellatur est equum: ergo iniquum quod appellatio remoneatur dicit Joan. and. quod remotio appellationis z eius contrarium. f. quod appellatur vtrunq est bonum. simile. xxvij. q. i. sic enim sit in terdum contrariorum duorum vtrunq malum vt p dicalitas z auaricia. Goffre. de hoc. §. de consue. ex parte. de iureiuran. intellecto. posse igitur rationabiliter appellare est quoddam medium inter posse indifferenter: nullo modo posse sicut largitas medio duorum vtrorum per que patet non pcedere qd quidam dicunt impetratem talem clausula licet rescripto non vtatur si tamen vti possit incidere in edictum per. l. ij. §. i. ff. qd quisq iuris. qd loquitur de antiquo iure vt ibi patet in principio. Jo. an. bene dicit quod clausula non tollit facultatem appellandi ex rationabili causa saltem quo ad effectum denoluntum. vt patet in. c. pastoralis. de app. z. c. pastoralis. §. preterea. j. de offi. deleg. **¶** Venio ad glo. videtur qd in causa reconuentionis non debeat procedi appellatione remota: licet sit remota in causa conuentionis: quia privilegium non extenditur ad rem: vel personam diuersam. vt de priuile. sane. z. c. porro. z qd rescriptum restringitur ad contenta in rescripto. de offi. deleg. c. p. z. g. So. hec fuit causa dubitandi: sed ratio decidendi est in contrarium. Primo quia in eodem iudicio non debet esse personarum acceptio. de iudic. nonit. Secundo quia non debet licere actori quod non reo. ff. de regul. iur. l. non debet. Tertio quia eodem iure quo actor vti vult pro se contra se de consti. cum omnis. z in edicto qd quisq iuris. Quarto quia eadem forma qua procedit in conuentione z reconuentione: cui debeant vicissim tractari: quia parem habet potestatem quo ad oia in vtracq. **¶** Nota. bene quod privilegium restitutionis est etiam causarum adequatum: quia eiusdem nature debet esse iurisdictio prorogata: cuius est antiqua. vt ple. no. de offi. deleg. p. z. g. patet a simili: quia legata relicta ab instituto: a primo gradu videntur repetita a substituto z a secundo gradu. C. ad treb. l. non instam. fm glo. Ex his patet quod concurrant multe alie rationes extensio que hic fit. non solum procedat ex equitate edicti quod quisq iuris: sed etiam procedat ab equitate paritatis seruande in conuentione z reconuentione: sic habet privilegium reconuentio adequatum causarum tenendo quod privilegia sint inseparabilia: sic in summaria plenaria videtur habere locum reconuentio. de quo digi. §. c. proxi.

¶ Per que apparet fm Ain. hic quod sicut appellas in appellatione causa pot vti nonis defensionibus ita z appellatus. **¶** Querit gloss. quid si actor agit in vna re: conuenit pro pluribus: an habeat locum reconuentio. Gloss. dicit quod sic per hanc decretalem z est expressum. supra. c. proximo. idem Hostien. z alij. **¶** Querit secundo si actor conuenit reum reus reconuenit actorem: tertio actor vult reconuenire reum an possit questio procedit coram deest: gato alias egeret privilegio prorogatio actor: quia si reus esset in iudicio suppositus in actione prima: ita in accumulata. Gloss. dicit qd non: quia reconuentio non procedit nisi quantum ad illum qui pri-

mo conuenitur. Idem tenet accur. in aut. z consequenter in gloss. j. Idem Hostien. vt videtur infinitas. de rescrip. c. ij. libro sexto. z quia in potestate fuit actoris in principio. super pluribus impetrare. de rescrip. cum in multis. libro sexto. impetret ergo sibi: fm Jde Guil. in Specu. de reconuen. §. primo. verum item pone. per. l. ff. de iureiur. l. iurandum. z ad pecuniam. §. sed nec. z facit quod not. ipse gloss. in. §. ij. cod. titu. hoc tenet Guil. de eug. in. l. illud. ff. quod quisq iur. dicit tamen Specu. in titu. de rescrip. presen. §. ratione quoqz defectus. ver. sed nunquid. z in Specu. de reconuen. §. j. ver. penult. z fin. quod si tu me conuenis coram vno iudice: ego te conuenio coram alio quod poteris me conuenire coram illo: quia quo ad illum: ego sum conueniens non reconueniens. Idem puto in terminis. c. dispedia de referi. lib. vi. Si actor reconueniret ex impetratione noniter rescripti per eum: licet respectu prime conuentionis non posset coram primo posset rone noue conuentionis ipm reconuenire coram secundo impetrato ab illo reo: vbi maluit impetrare. **¶** Oppo. quod non habeat reus hoc privilegium in reuocatione: quia fauore actoris fuit commissa causa: appellatione remota: non trahitur ergo ad odium. C. de legi. l. quod fauore. Sol. contrarium procedit quando motu proprio concessit: hic quando ad impetrationem ex regula. quod quisq iuris. alij. Joan. an. de preben. si motu proprio. lib. sexto. z. eodem titulo. si soluz sic dicit quod soluitur secundum abba. questio de privilegio ne trabatur extra dioc. qui extra ipsam aliquem trahit a quo reconuenitur. quod licite fieri potest per hanc decre. si illud privilegium ad sui instantiam fuit sibi concessum: z idem de privilegio iuris vt no. Joan. an. de rescrip. nonnulli: per hoc glo. z ab. sentiat quod hec adequatio non fuit ex natura reconuentionis: sed solum ex edicto quod quisq iuris: certe si ponderentur rationes alie in glo. magna. §. videtur quod hec adequatio surgat etiam ex privilegio reconuentionis: quod pto in quantum adequatio surgit ad preiudicium rei: qui reconueniendo velle videtur: quod simul procedat super vtracqz nisi renunciet privilegio simultanei processus tenendo quod sint se parabilia. de quo supra capitulo proximo. Ad preiudicium autem actoris non: nisi aliqua culpa possit imputari actori: vt hic z de hoc plenus in. c. j. §.

¶ De litis contestatione.

¶ Rubrica.

¶ Post libelli oblationem mutua petitionem sequi dicitur lit. contestatio zc. de materia. ij. q. iij. offeratur. z repetitur in sexto.

- 1 **¶** Litis contestatio non fit per positiones z respensiones partium sed per petitionem in iure positam z respensionem ad illam. nu. 7. vbi maxime libellus est potestatus. nu. 15.
- 2 Negativa coartata ad certam scripturam probabilis est inspectio ne scripture.
- 3 Licet pro sententia z iudicii sententia in dubio presumatur non procedit quando ex illorum inspectione non apparet scriptum aliquod solenne requisitum.
- 4 Sententia vel processus sine litis contestatione non valet.
- 5 Sententia sine litis contestatione lata quo casu valet.
- 6 Sententia etiam excommunicationis quomodo potest ferri contra totam vniuersitatem vel capitulum ratione delicti certorum deyni vniuersitate vel capitulo.
- 7 Contestatio nil aliud est qd quedam consonans vel repugnans attestatio de intentu actoris z est etiam principium z fundamentum totius litis nec inducitur responsione nisi precedat libellus. Responsio non inducit contestationem nisi libellus precedat.
- 8 Litis contestatio vt facta legitime dicatur que requirantur. numero. 10. et. 16.
- 9 Litis contestatio quid sit.
- 10 Iudex potest ex officio inquirere in causis civilibus si partes consentiant.
- 11 Contestatio vnde dicitur z an possit fieri parte absente.
- 12 In contestatione litis que requirantur.
- 13 Exceptio etiam absqz conclusionem valet licet libellus necessario in se debeat concludere.
- 14 Contestatio litis ex quibus resultet facta etiam responsione per reum.
- 15 Litis contestatio an inducatur responsione per reum ad libellum excipiendo dilatorie.
- 16 Litis contestatio an inducatur per responsionem ad libellum consentiendo.
- 17 Contestatio litis an dicatur inducta vbi etiam libello est responsum cum protestatione quod respondere non intendit animo litem contestandi.
- 18 Litis contestatio vt legitime dicatur facta in mixtum concernentibus vtracqz per verba facti z iuris an sufficiat vtracqz per verba facti proponere vel alterius tantum.
- 19 Litis quomodo habetur pro contestata cotumacia rei cui iudex insit vt responderet.

¶ Libello

- 22 Libello formato in centum contra reum cui negative respondum est per actorem an si probatus tantum quinquaginta possit reus in illis condemnari.
- 23 Litis contestatio non dicitur inducta per rñsionem rei ad libellũ factam anteqũ libellus sit traditus.
- 24 Litis contestatio quomodo dicitur inducta per rñsionem rei factam sub his verbis dubito.
- 25 Litis contestatio non dicitur inducta per negationẽ factam a reo circa directorium actionis vel circa dilatorias seu incidentia ex qua non concluditur ad principaliter petita.
- 26 Litis cõtestatio an inducatur in omnibus per solã rñsionẽ ad vnum vbi in libello plura deducuntur.
- 27 Litis contestatio potest fieri sine scriptis: si in actis inueniatur rñsio ad libellum presumitur interrogationem p̃cise.
- 28 Litis si est contestata in actis immediate post libellum scriptumquõ presumit omnia solemniter acta.

[illegible]

protestatio excludens animum contestandi litis excludit contesta-
tionem. omnia ista. i. examinantur. ¶ Probat vterius glo. qd
per positiones non inducatur contestatio: quia ad finem sententie
exigitur petitio que conformari debet petitioni: ponens nihil pe-
tit per responsum: ergo ad illam non inducitur contestatio: quia
nulla procedit petitio: sic nulla potest sequi sententia ex quo nihil
est petitum. Item positiones et responsum sunt ad finem peten-
di declarandi et probandi petendum et negatum: ex quo inducitur lit.
contest. non ergo possunt contestationem inducere quia inducta ad
declarandum non inducunt. l. ex diverso. ff. de rei vendic. et l. functi.
si. qui queritur. ff. si seruitus vendicetur. probat vterius quia positio-
nes et responsum et interrogationes sunt aliquando antelit. conte-
sta. ad dirigendum iudicium. de interrog. acti. quasi per totum. non
inducunt ergo lit. conte. quia non probat hoc esse et. de translatio-
prela. inter corporalia. Et quibus glo. concludit quod sine non pre-
cedat petitio per responsum ad positiones non inducitur lit. con-
testatio: siue etiam precedat petitio ex quo non fit responsum ad pe-
titionem: sed ad positionem tantum: quia ex hoc non inducitur lit.
contestata. Alias rationes ponit. Hostien. quia contestatio est funda-
mentum iudicii: positiones et responsum sunt alie probationes:
differunt ergo vt fundamentum et superficies. ergo non possunt ope-
rari fundamentum positione. Item sicut vna est lis: ita debet esse
vna contestatio: sed positiones sunt plures. concluderent ergo in ea-
dem lite plures contestationes. Item ex diuersitate titulum argu-
itur diuersa: quia contestatio firmatur per hunc titulum positio
per titulum de confesso. sunt ergo diuersa. In quantum conclusum est
per positionem et responsum non induci contestationem etiam pre-
cedente petitione dicit verum Hostien. in quantum positio fit ad fi-
nem probandi. sed in quantum fit generalis positio contentorum
in positione: vt verbaliter reus interrogatur: et illi respondet tam
quam in libello contentis: ad illam fit responsio affirmando vel ne-
gando inducitur lit. contesta. ad hoc alleg. ff. de reb. dub. si is qui du-
centa. §. verum. ibi eorum que obijciuntur quid non feci vel nihil ho-
rum feci. ff. de obli. hoc. c. quia non loquitur de hac positione genera-
li vt vniuersali: sed de pluribus particularibus positionibus ad fi-
nem probandi: vt patet ibi positionibus et responsumibus et. quin
immo dicit quod sine tali positione: fm Hostien. de leui lis non con-
testatur: nam adueniente die responsionis ad libellum iudex debet
interrogare reum vtrum proposita in libello credat esse vera et peti-
ta fieri debere. Et reo confitente vel negante fit contestatio: et hoc est
quod dicit tex. sed per petitionem in iure propositam et responsum
non secuta: sicut alias dicitur. de baptismo. i. alias. iii. q. i. detrahe-
re. q. d. non sufficit quod actor libellum in scriptis offerat: quia libellus
non loquitur. imo necesse est quod actor contenta in libello proponat
per ergo opus est verbis. in situ. de verbo. obliga. in princip. C. de
fursis. l. prima. et locus habet illud: etatem habet de se loquatur. de
con. di. i. cum pro parvulis. ad hoc. C. eod. l. vna. vbi dicit inter lit.
enim contest. et editam actionem multum interest: lis enim tunc vi-
detur contest. cum per mentionem negotij sibi factam a partibus: iu-
deg causam audire cepit. q. d. non coipso quod solus oblati est li-
bellus per quem tantum edita est actio: sed ipso narrante loquente
respondente facta est lit. contestatio. Ad hoc de iura. calu. l. j. post
princip. de elect. dudum. §. titu. j. c. j. de testi. presentium. §. pretere-
a. vj. non sentit Host. quod verba sint de substantia contestatione
etis: sicut in stipulatione et sic quod debet confici ad instar stipula-
tionis: quod an sit verum dicam circa materiam. ¶ Expedita glo.
tenio ad materiam. Primo videndum quid sit. lit. contesta. Secundo
videtur dicitur contestatio. Tercio que requirantur in contestatione.
¶ Ad primu glo. dicit hic qd est negotium principalis hinc et in-
de apud iudicem facta narratio: subsecuta responsum. fuit diffinitio
l. 30 Ber. et quasi omnium que diffinitio destruitur: quia propo-
sitiones et responsum factum narratur hinc inde coram iudice: et
amen non inducitur lit. contestatio. Ideo dicit Host. qd lit. cote-
sta. fundamentum iudicii per petitionem in scriptis potest in iure
propositam et congruam responsumem secuta aio lit. contestandi
acta: quo obmisso si in forma iudicii preceat verum in anibz sumpti-
bus et laboribus litigantes. Host. et aliumens predicta per ordinem
dicit merito dicit fundamentum: quia dicitur lit. contestatio in iure
de officio. delegati. super questionum. §. intentionis: ante
modum non dicitur lis mota. proprie. de verb. signi. ex parte secunda
et dicitur petere sed petere velle. ff. rez. ra. h. a. l. amplius. per ipsa
tem formatur iudicium et perficitur petitionis iniuria. ff. de in-
s. vo. l. quamuis: perpetuatur actio vsq. ad gl. annos. C. de an. ex
p. l. j. de prescrip. xxx. an. l. si. bene dicit per petitionem in scrip-
to rectam per. c. i. de libelli ob. et de quo dicunt ibi bene dicitur in
re. nam extra iudiciu non contestatur lis. iij. q. iij. offeratur. §. tit. i. c.
imo. de interro. ac. l. noluit. Alioquin quandocumque aliquis iusti-
s peteret aliqd ab alio extra iudiciu fieret lit. cot. a quo petit hoc
negante. Sequitur congruam responsumem scz vt ipsam confitea-
tur vel neget: de quo de electione. dudum. sequitur animo contestandi
et quo in glo. et dicat. §. sequitur quo obmisso: si in figura iudicii. i. oia

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

dinis indicari: quod ideo sic apponitur. quia hoc obmisso dari potest
 11 de libel. ob. e. i. **C** + No. siud dictum quod in omnibus causis etiam
 civilibus: iudex potest ex officio inquirere si partes consentiant et
 12 adde hoc ad no. de iur. iur. c. ad nostrā. **C** + Ad secundum dicitur pte
 statio: qñ simul attestatio: attestantur enim partes et affirmant iura
 sua et adverte: qñ oportet qd simul attestent. Ex his infer: an cōtesta-
 tio posset fieri absente pte et vide qd nō: quia cōtestatio est simul
 attestatio. **De** in. l. edicta. C. de edē. dicit qd pōt fieri absente parte
 ex pte actoris. p. au. qui semel. C. qñ. et quādo. in. q. dato libello ex
 parte ei? lis dicit cōtestata: qñ obligatus est liti. doc. oēs cōtra. et bu.
 in. l. j. C. de lit. conte. et contra teg. hic: et speciale est in au. at qñ semel
 qd puenitur ad diffinitivam lit. nō pte. sicut in aliis plurib? . i. ti. j. c.
 quoniam. sicut eni i bello corporali dicit Bart. qñ pōt vincere aduer-
 sarium sine armis: ita et aliqui sine libello: qñ sicut nō pōt dici pzelis
 n3 ex vna pte tñ: altera existente in bello: ita nō pōt esse lit. cōte. ex
 altera parte tñ. Ex hoc decidit an lit. cōte. possit fieri p narratione et
 responsione facta ex intervallo. Bar. qñ nō: qñ in cōtestatio ē qñ ptra-
 tur. l. ij. §. ff. de pte. stip. l. ij. §. Jd scribit. ff. de pecul. §. ptractus
 vel qñ ipediunt ppter intervallo interrogatione et responsione vt. l. i.
 §. j. d. ob. et l. cōtinu. i. pncipio. ff. de ti. scōz Bar. in. d. l. j. C. de lit.
 cōte. Ad hoc facit qd dicitur cū hosti. sup. glo. qñ lit. pte. pñat ad in-
 star stipulatiois. hoc tenet But. in. l. j. qñ nec cōfessio valet absente
 parte. ff. de cōfess. l. certū. §. j. all. in au. de exhi. et intro. re. §. sancim?
 coll. v. unde sumit au. offerat. C. de lit. pte. et. ij. q. ij. offerat: quam
 opt. seq. Guil. de suz. ibi: tenet Guil. Specu. de lit. pte. §. qñ aut.
 ver. s3 nūquid me absente. Dic si pcorrecto libello et petitiōe: pars re-
 novat libellū antequā respōdeat: pcedit dictū Bar. si pcorrigat libel-
 lūz dimittat penes iudicē et petat statim terminū ad respōdēdum: vt
 cōter sit vel fiat citatio vt veniat ad respōdēdū libello: et in termino
 no ex intervallo pñte parte rñdeat: nō video qñ nō valet responsio:
 qñ persistere videt in petitione: ex quo illā nō renovat: nec reperitur
 iure cōtinu: qñ ad instar stipulatiois debeat cōtestatio fieri: nō sicut
 cōtract: qui ex consensu vñ quasi pñciunt. intervallo tñ nō vitiat in-
 ter respōsionē et interrogationē: dūmodo duret cōsensus: hinc est
 qd per epistolā quis cōtrahit per epistolā quis cōstetur. ff. de posi.
 l. publica. et l. i. ff. de cōtrahē. emp. et de pñ. c. si lib. vi. pōt dici qñ va-
 leat lit. pte. quicquid dixerit Bar. nā satis est simul attestatio: eo qñ
 licet ex intervallo: cōcurrunt cōsensus vñusq; vel dissensus: quin-
 imo puto quod etiā absente parte: iudice presente dum tamē esset
 citatio facta: vel terminus statutus vñusq; parti: posset statu libello nō
 renovato induci lit. ptestatio: quia et sic pōt cōstiteri: ex quo ad hoc
 pars est vocata et pñtētia partis tñ supplet iudex: vt dicā. de cōfess.
 c. si. et de si. instru. si cautio. Solemnitas enīz verborū nō exigit nisi
 vbi apparet iure cōpñsuz qñ talia sunt postina et accidētia ultra vi
 naturalez nō psumunt ergo nisi appareat statuta. Quicquid fenfer-
 rit Bar. et hosti. nō ob. l. rē nō nōnā. C. de iudi. et l. j. C. de lit. cōte. que
 exigit et vñ ultra libellū narrationē: qñ qñ ibi dicit de narrationē qñ re-
 ferri ad narrationē libellide qñ supra est dictū: et hoc determinat dñi
 de rota. sua cōclusionē. cccxlvij. als. cccxlvij. qñ eo quod pcorrecta est
 petitiō et ea actor pñt sit semper petere vñ id si respōdet qñ ex interval-
 lo: absente pte: qñ satis cōcurrunt pñsuz simul inducit ptestatio:
 13 et sic dicunt de facto obtētū. ad hoc all. de dolo. put. **C** + Venio ad
 tertium: qñ requiratur i cōtestatio. Et pño de requisitis ex parte agen-
 tis. Scōdo de requisitis ex pte rei. Tertio de mixti requisitis ex pte vñus-
 usq;. Dic qñ pñmo exigit libellū? rite cōceptū? si petatur in plenariis: si
 nō petat qñs qñs exigit petitiō qñ in sumariis sufficit sine petitiōe sine
 nō: vt dixi de libel. ob. e. i. et oportet qd talis libellus sit parti porre-
 ctus nō sufficit tñ qd libellus contineat solā narrationē: qñ illa cñ re-
 sponsione rei nō inducit lit. ptestatio: secundum dñi hosti. exceptio: qñ
 quando sit coram papa: quia illa sufficit ad lit. conte. quia eius pñs-
 sentia supplet omnem defectuz. argu. de insti. cūz venissent. de testa.
 l. omniuz. j. de transac. c. j. secundū Inno. et hoc tenet curia. maxime
 quādo agit de provisionibus: et electionib? ecclesiarum. In quibus
 hodie procedi etiaz pōt sine conte. per cle. de iudi. dispendiosaz. in
 cta. cle. sepe. de verb. sig. In alia parte dicit Inno. qñ in libello pona-
 tur sola narratio: et reus respondit fatendo vel negando: quod tolle-
 randa est res magis valeat qñ pareat. de ver. signi. abbate. de insti. cū
 venissent. et hoc maxime quando agitur de iuribus: vel vbi negato-
 ria vel confessoria intentatur: tutius tamen est secundum eum ali-
 quid petere quod valeat. ij. q. j. notum. prima. q. iij. quia pñsulatus
 j. titu. proximo. accedens. ij. hosti. dicit libellum non recipiendum
 in quo nihil petatur: cum sine petitione libellus dari non possit. ff.
 cōmuni. diui. l. vt funduz: nec in alio qñ quod est petitiū potest quis
 condemnari et stultus est iudex et c. C. de fideicom. li. l. j. respō. nisi
 forsan in spūalibus et inter religiosos agatur quod dicit vt de iudi. di-
 lecti. Remanet ergo regula: quod non inducitur lit. cōtestatio per
 responsionem ad libellum narrantem. Fallit coram papa. Fal-
 lit in causis electionum in quibus non exigitur lit. cōtesta. Fallit
 in aliis causis spūalibus. Fallit quando inter religiosos agitur.
 Fallit etiam in libello in possessorio secundum aliquos. j. q. iij. quia

pñsulatus: et no. de causa pos. cū ecclesia. et in. c. cū dilectus. alias p-
 cedit regula: et tenet hoc Inno. de sepul. in nra. in prima gl. hoc etiā
 tenent dñi de rota sua cōclusionē. cccxj. puto qd si ad libellū narra-
 tum respōdere cōstet: vel alias notorie cōstet de debito: qd pos-
 terit seq. cōdēnatio: qñ sicut valeret cōfessio sine libello: ita valebit
 licet nihil petat: et talem libellum porrigēdo vñ actor nō voluisse qd
 ordine iudiciario pcedatur. Si autē respondetur negādo: satis pu-
 to pcedere qñ dicit doc. qñ non video qd pcedat libellus nisi in sum-
 mariis: qñ sufficit tñ extra libellū qñs qñs petitiō apud acta rescri-
 pta p. cle. si. de. xv. signi. Et est in possessorio exigat lit. cōte. vt dicit
 de offi. dele. cōsultationibus. nō video quin et ibi exigatur etiā cō-
 clusio: et libellus recte cōceptus. hoc vera nisi in casibus in quibus in-
 dex pōt ex officio pcedere: quia tñ sufficit libellus sine cōclusionē:
 vt dicit Jo. de lignano. in. c. j. de resti. spo. et sic intelligit Jo. in. c. qñ
 pñsulatus: vt dixi de iudi. examinato. Bar. in. l. qd ergo. §. pena gra-
 uior. hoc vera vbi libellus est petitus: si nō petitur tñ sufficit qua-
 lis qñs petitiō satis puto libellū narratiois pcedere dūmodo pars
 aliqd dicit solo verbo: petat apud iudicē pñsente parte: cū hoc tem-
 perio dñi intelligi Bart. in. l. i. de lit. cōte. qui dicit qd si actor narra-
 uerit factū tantū: et dixerit narrata put. narratur esse vera: et reus
 ad factū tantum responderit inducitur lit. conte. qñ ex facto ius orit. l.
 si ex plagio. §. i. cino. ff. ad. l. acquit. l. ad turp. l. i. qñ illud dicit quo
 ad excludendā narrationem iuris nō ad excludendā cōclusionem:
 vt patet ex cōtextu suoz: debet intelligi quādo in libello adest peti-
 14 tio. **C** + Adverte tñ qd licet libellus debeat habere cōclusionem: p-
 cedit tñ exceptio absq; cōclusionē. l. qui pñio. §. i. ff. de pñ. l. qui
 pendēte. de ac. emp. l. si sub cōditione. de bo. pos. contra ta. l. fundū
 ff. de excep. rei iudi. l. ij. quicquid senserit. glo. in. l. i. de excep. et ibi
 Bar. unde nō est necesse dicere etiā excipio cōtra intentionem tuā
 vel actionē: sed sufficit pponere factū ex quo surgit exceptio: et hoc
 cōstituto iudex dñi absoluerit. l. si de peti. here. et l. ij. in si. nau. cau. sta.
 dicit Bar. in. d. l. j. facit de rescrip. sin autē. et c. plerumq; et c. ex par-
 te. §. hoc tenent dñi de rota sua cōclusionē. cccxj. vbi plus dicit qñ
 exceptio in facto dubia declaratur scōm naturam subiecte materie
 vt censet ad istum finem pposuisse vt excipiat ne articulus scōm
 intentionē actoris expediā: et sic fuit determinatū in rota: per que
 dicit qd statuto termino reo ad videndū absolui ad cautelam: si cō-
 pareat reus cū positionibus: et articulis: in quibus ponat offensam
 notoriā: absq; alia exceptione videt: secundū subiectam materiam
 pposuisse animo excipiendi: qñ nō: et sic licet per positiones nō fiat
 cōtestatio: pponitur exceptio: qñ nota: quoniam dicit Bart. in
 d. l. j. qñ exceptio i iudicio plenario nō exigitur qñ detur in scriptis.
 l. si re oportet. de excu. tu. Fallit tamē quando ius hoc exprimit. C.
 de nō. nu. pec. au. hoc autē de elec. vt circa. et c. ab eo. lib. vi. factuz
 tamē debet proponi ex quo elicitur exceptio alias nō procedit vt. l. j.
 §. j. labeo. ff. de au. et ibi Bar. et in. d. l. j. Ex his concludit: qd per po-
 sitiones et respōsiones ad illas nō fit lit. cōtestatio: vt hic est casus
 de hoc planum regulariter quando non procedit alius libellus: spe.
 hoc limitat in spe. de lit. conte. §. j. ver. et no. ad si. §. quando positio
 continet nūdū factum: vt qñ dicit pono: quia talis mihi mutauit:
 quia nō videtur fecisse animo lit. cōtestandi: sed factū detegendi et
 probandi: si autē in ea ponitur factū: vt ius dicit qñ inducitur litis
 cōtestatio: vt quia dicit pono qd mutui tibi centum et qd mihi
 es obligatus ad restituendū illa centum: quod. no. quia est pñsbia
 limitatio. Hoc tamē non puto pcedere in plenariis nisi pcecesserit
 15 libellus sed possit tollerari in sumariis in quibus sufficit qualis
 qualis positio. In quantum dictū est non pcedere lit. conte. per
 respōsionē ad positiones: tene. hic. glo. hoc esse verū etiā si sit por-
 rectus libellus: vt dicit glo. in si. quia per hoc non est responsum ad
 libellum: vt exigitur sed tantum ad positionem. Et tenet cōtra. in
 d. l. j. C. de lit. conte. in. iij. q. quia ex quo pcecessit petitiō: respōsio
 ad positiones explicite cōtinentes factum in petitione ppositum:
 inducunt lit. cōte. secundum eum: alias esset lex imposita verbis nō
 rebus vt. l. j. C. cōmuni. deleg. Non placet dictum. Et per dicta gl.
 maxime: quia alicuius respondetur ad positionem: quia per verbū
 credit: et aliter ad libellum: quia negando vel assertiue affirmando.
 Item deest animus litem cōtestandi nisi dictum. Et resti ingitur
 quando positio fieret incontinenti post libellum: et illi respondere
 tur non dato tertio ad probandum: vel positiones faciendum quia
 tunc fieri censeretur solum propter libellum et animo cōtestandi lit.
 et quia que incontinenti et vt. l. lecta. ff. si cer. pe. §. de elec. offi. iij. vel
 nisi saluetur vt notabiliter dicit Guil. de cu. in. l. j. de lit. cōte. quādo
 post libellū pcorrectionem rite firmati fiat positio: que se referat ad li-
 bellum: vt quia dicat in vna positione ego pono illud quod narra-
 ui in libello: et hoc quia positio se refert ad libellum: nam illa nega-
 ta videtur factum in libello contentum negari. C. de eden. l. si quis
 in aliquo: ad hoc. l. miles. §. j. ff. de re iudi. de fide. instru. inter dile-
 ctos: et tamen vnus casus in quo interrogatio et respōsio inducit
 lit. conte. vt quasi petitur interrogari reus contra quem agitur reas-
 lian possideat: et negat se possidere quia quod ad iudicium transla-
 tionis possessionis per. l. si. ff. de re ien. habetur l. pro cōtestata.
 dicit glo.

Dicit glo. in aut. de trien. 2 semis. Illud quoque in verbo. 2 lege: que incipit legales ex qua patet quod in principali per responsionem ad directorium actionis non inducitur lit. contestata. In quantum dicit per responsionem ad positiones non induci contesta. Idem dicit specu. de iura. ca. quia ex illo prestito a reo precedente libello non inducitur lit. conte. quia 2 post lit. conte. debet iurari. no. Huil. in spe. de lit. contesta. §. i. vers. quid si obmissa. ad si. §. hec sufficiant de requi sitis ex parte actoris. Ex parte autem iudicis. glo. hic exigere vide tur interrogationem fieri debere per iudicem: quia contestatio debet fieri iudice interrogante actore petente vel porrigente petitionem suam 2 respondente ad interrogationem iudicis. doc. vt illosi. hic dicunt quod licet hec practica sit bona non est vis: an iudice interro gante hoc fiat: an partes inter se hoc faciant iudice pro tribunali se dente 2 autorante. ff. de interrogat. actio. l. si fuerit 2 hoc satis placet.

16 ¶ **C**onsequenter secundo ad requisita ad partem rei ad hoc vt procedat lit. contesta. requiritur quod respondeat ad petita: si respondeat ne gando planum quod inducitur lit. contestatio 2 sufficit quod respondeat ad causam petendi negando vt si agatur ex mutuo sufficit quod neget mutuatum: quia consequenter negat ex mutuo teneri: 2 quia cum ex causa proposita 2 non ex alia ius agendi concludatur: sic exclu ditur negata causa. Non obstat si dicatur aliud est causa aliud est actio siue petitio: quia 2 si sit alia concluditur ex causa: et sic non est alia quo ad substantiam: vbi bona causa petitio et econuerso 2 remittit illosi. ad lum. de libelli obla. §. quid debeat. vers. cu. sed nunquid per responsionem. 2 vers. sequen. et de his in specu. eo. titu. §. i. vers. sed nunquid per responsionem. 2 vers. se. 2 ver. quid si reus. Item sufficit quod narrationi respondeatur per predicta. §. de elect. querelam. de restitu. spoliato. cum ad sedem. 2. c. titu. l. vna. de hoc in specu. eo. titu. §. i. si libellus est inepte conceptus potest reus respondere 2 dicere: confiteor narrata: sed dico petita fieri non debe re 2 ita dicit illosi. se de facto in quadam causa fecisset obtinuis se: si dicat volo litigare non sufficit: quia per hoc nescitur an confi teatur vel neget: si dicit contendendum puto quod non inducitur lit. contestatio secundum illosi. quia postea velle contendere: licet li bellus contineat veritatem: cogendus est ergo aperte respondere. ff. de eden. l. i. in princ. Idem si dicat cedo liti non est lit. contesta. secun dum eum: sed sufficit tamen ad hoc vt quod petitur sibi manu milita ri auferatur nisi restituat. ff. de rei ven. l. qui restituere. ff. de alie. iud. mu. causa fac. l. item si res. §. potest. C. vt nemo inui. l. vna. non tamē sufficit quod differat nisi vel restituat vel cedat. C. de pac. l. postquam liti. Si dicat nec confiteor: nec nego idem: quia non inducitur de quibus in spe. eo. ti. §. i. vers. quid si peto. 2 in ver. habetur. de illo qui re spondet non credo debere: sed si debeat paratus sum soluere per que dubitat Bar. in d. l. i. an ad libellum debeat responderi per verbum credo: an affirmando vel negando de veritate: 2 dic quod non sufficit responsio per verbum credit. Idem ibi glo. sed debet responderi de veritate intelligendo de veritate. i. de eo quod vehementer credit 2 opi natur. vt l. i. §. habeo. ff. de aqua plu. arc. als ille qui de facto alieno conuenitur vel agit. non posset litem contestari quod est absurdum: ad hoc quod no. de iura. ca. causam. post Innocen. Huil. hoc plene exami nat. in aut. offeratur. C. de lit. contesta. 2 ibi concludit per verbum credo inducitur lit. contesta. quia si dicit me tibi debere centum: ego dico: credo sufficienter est responsum ad hoc: quia in positionibus est hodie sufficiens talis modus: ergo in petitione. in autem. de his qui ingre. ad ap. §. i. als si. col. vi. Item quia quantūcumque respondeat de veritate subintelligitur vt credit quod patet ex iuramento calum nie quod sequitur. l. i. §. quod obseruari. prealle. Item quia sensus verbo rum per non credit habet in se negationem non egemus ergo alijs verbis. l. iij. C. que res pig. obliga. pos. Attendit tamen in quantum dixi negationem 2 contradictionem partium inducere lit. contest. hoc est verum: quando negatio contingit circa merita. Ideo si reus dicat incompetentem iudicem actor competentem non dicetur lis contest. quod intellige quo ad merita: quo ad ipsam dilatoriam bene esset contest. lis tenendo quod exigatur lit. contesta. de quo in c. prudentiam. §. sexta de offi. dele. per glo. 2 doc.

17 ¶ **N**on quid autem ex responsione ad li bellum exipiendo inducatur lit. conte. si dilatorie exipiat est planū quod no. vt ibi tenet Butri. 2 Bar. si recipiat in vim peremptorie si sit de exceptionibus litis finite: que opponatur ad processum. Idem eadem ratione: quia opponatur ad excludendum iudicium. non ad concludendum. l. nam 2 postea. in prin. ff. de iureiuran. de lit. contesta. c. i. lib. vi. si per modum peremptorie. dicit But. quod inducitur lit. co testa. quia ex hoc negat petita. Idem ibi Ly. Tex. habemus hodie quod per exceptionis obiectum indistincte inducitur lit. contest. de lit. contest. c. i. lib. vi. 2 ibi glo. plena quomodo hoc probetur de iure. et tex. qui faciunt in contrarium Bar. facit differentiam. an hec exceptio proponatur incōtinenti post libellū porrectū: inducit lit. conte. 2 sic temperat. c. i. de lit. conte. ar. C. de iudi. l. rem non nonam. ibi post nar rationē ppositam 2 contradictionē obiectā: adest enim hic saltē indi recta contradictio: hoc satis placet. ¶ **E**st dubiū an per responsio nem ad libellū contestando inducatur lit. contesta. glo. distinguunt: an fiat libello porrecto. an no. Primo casu inducitur lit. contest. 2 sequi

debet diffinitua. Secundo non inducitur 2 sequitur preceptū. vt no. glo. in d. l. i. 2 ponit glo. de elec. dudum. et in l. pinde. ff. ad l. acquil. Ly. tenet cōtra: quod confessio ordinatur ad fugiendū iudiciū. 2 all. pro casu. l. si reus paratus. ff. de pcur. vbi si confiteatur non precipit delega tus pecuniam deponi: sed ordinarius quasi delegati non sit firmata iurisdictio. als hoc faceret delegatus si per contestationē esset firmata potestas per Ly. all. Huil. de cu. duos tex. in l. si domus. §. in pecu nia. ff. de leg. i. 2 in aut. de exhi. 2 intro. re. §. sancim. vbi dato libel lo si reus confiteatur liberatur a cōte. ad hoc. autē. offeratur. Item pro bat quod contestatio est lit. cōtentio: sed vbi non est cōtentio non est lis: ergo non potest esse lit. contesta. Butri. tenuit glo. Huil. de suz. tenuit opi. Ly. all. C. de iudi. rem non nouam. ibi per responsionem 2 contradic tionem. ad hoc. l. si domus. §. qui confitetur. de le. i. Sed dicit Bar. quod ali bi dicit tex. per petitionē 2 responsionem. l. iij. §. i. de iura. ca. Bart. se quitur glo. in d. l. i. 2 in l. si reus paratus. ff. de procu. 2 l. si reus loqui tur quando confitetur ad euitandū iudiciū: quod se offert paratum sol uere: sed si confitetur: quod vult sniam: sic animo subendi iudicium: vt habeat sententiam: que forte sibi prodest ad cōfirmandam actionē de euictione: certe confessio inducit lit. cōte. Huil. de cu. in l. si re. per alia verba dicit quod si confitetur 2 dicit volo litigare non inducitur lit. contesta. Sed si simpliciter confitetur bene inducitur dato libello 2 quod inducatur all. l. in tribus. ff. de iudi. quod inter volentes datur iudiciū fami. bercis. 2 tamen lis conte. all. l. cu. 2 notissimi. §. illud. de prescri. xxx. an. all. pro casu. ff. de iureiuran. l. nam 2 is qui. 2 l. si tutor. ff. de iudi. l. sed 2 si restituatur. §. is quibus. vbi si defero iuramentum por recto libello fertur sententia 2 dando cōfiteri videor si iuras. l. danc opi. tenet Jo. an. in addi. specu. in titu. de lit. contesta. §. i. ver. sed si reus: excludendo casus non dubios dicit quod si confessio sit cū aliqua precedenti resistentia planum quod inducitur lit. contest. l. habuit hoc a Ly. in l. i. C. de iura. calū. in iij. q. vt si confiteor narrata: nego peti ta fieri debere: vel si confiteor mutuum 2 dico esse lapsum terminum ad soluendum: sed dico proगतus. vel si omnia confiteor: sed allego inopiam. In omnib. his planum lit. fore ptest. Si autē confessio est facta simpliciter: dicit adhuc lit. fore contest. quod tex. sunt contenti sola responsione: nec exigunt contradictionē. e. tit. l. i. de iura. ca. l. iij. §. de elec. dudum. Non ob. C. de iudi. l. rem non nouam: quod exigit contra dictionem ppter iuramentū aduocatori de quo dicit ibi. Non ob. quod si ex confessione inducitur lit. cōte. debet sequi diffinitua: que im ponit finem cōtrouersie quod erit impossibile: quod finis cōtrouersie im poni non potest ex quo nulla est: quia immo fuit aliqua cōtrouersia saltem in quantum permise se trahi 2 petiit 2 recipit libellum et for tius si in aliquibus dilatorijs est contradictum vel instatum. ff. ob. l. si reus: quod illa non loquitur de confessione qui est actus iudiciari: sed loquitur de oblatione solutionis qui est actus extraiudicialis. Confessio enim est actus ordinarius ad lit. sed non oblatio solutio nis immo ordinatur ad excludendum illaz. Sunt adeo ista vera quod etiam per confessionem aduocati animo litigandi nisi reuocetur in ducitur lit. conte. vt est tex. §. de prescrip. cum causam. 2 tenet spe. in ritu. de lit. contesta. §. sequitur. in prin. Si respondeat libello tu menti ris: an videatur facta lit. cōte. per verba opprobriosa videtur quod no quia legibus 2 non cōstitis est certandum. C. de postu. l. quisque: 2 quod calore iracundie dicitur pro non dicto habetur. ff. de re. iur. l. quod calore. Huil. de cu. dicit quod lis est contestata: quod verba opprobriosa cō cordant nature actus de quo agitur: 2 per hoc non ob. l. turpia. §. i. ff. de leg. iij. nam exheredatio cum turpibus verbis quod cōgruunt ex heredationi valet. vt l. iij. ff. de lib. 2 pos. Puto aduertendū: an calo re iracundie dicat: an animo respondendi ad libellū: et an persistat vel no in tali responsione per ea que no. de dinor. ex literis. per tex. ibi valde ad ppositum facientē.

19 ¶ **S**ed est dubiū quid si respondeat libello cum protestatione quod non respondeat animo lit. contesta di. Glo. hic dicit quod impeditur lit. cōte. ex quo abest animus conte standi litem. Idem gl. in d. l. i. C. de lit. cōte. Huil. de cu. Idē tenet si statim post protestationem sequatur responsio: secus si ex intervallo. Ad primum allegat iura que dicunt ptestationē tollere animum in actu in quo fit ptestatio. ff. de reli. l. ac si quis. §. plerique. l. qui in alie na. §. celsus. ff. de acqui. here. l. si seruū quis. §. pretor. Ad scdm alle gat. ff. solu. mat. l. dotē. de cōdi. 2 de l. nam ad ea. §. loca. l. cu. in plu res. §. locator horrei: qui tex. optime faciūt. Idē Ly. in dicta. l. i. v. q. quod protestatio declarat animum oppositū. ff. de pac. l. iuregentium. §. quod ferre. ff. de leg. iij. l. si quis. in prin. testamenti. 2 in lit. contest. exi gitur animus sicut in sententia. ff. de arbit. l. qualē. Conclude ex di ctis. docto. iuris civilis 2 canonici. Si protestatur quis quod respondeat animo lit. non contestandi 2 non contradicit iudex ptestationi nec pars protestatio inuat protestantem 2 impeditur lit. conte. per iura que dicunt protestationē in his que pendent ab animo inuare protesta tem: 2 satis puto hoc equū: quādo statim sequit responsio 2 non ex in tervallo per no. in l. per retentionem. C. de vlturis: 2 per l. i. Item quod. Idē iul. ff. de pac. fm Huil. de cu. 2 per l. cū in plures. §. locator hor rei. ff. ob. quod protestatio cōtraria facto non inuat protestantē. de psti. cum. ff. q. id verū quando ordinatur ad tollendum factū: quod facta possunt haberi pro infectis: vt si protestor quod non respondeo: vel quod

Antonius de Butrio super prima parte. ii. Decretalium.

non nego me respondente vel negante vt. l. in bello. §. facte. ff. de ca. pri. Sed si protestatio ordinatur ad tollendum mentem a facto bene operatur protestatio. alleg. Butr. cuius sunt verba. l. labeo. ff. de suppelle. le. melius facit. l. obligationum substantia. §. si. de actio. 2. obli. Idem in effectu dicit Bar. licet verbis discrepet dicens protestationem operari: quando protestatio respicit vnum et factum aliud: nam ex lit. cōtesta. surgit quasi cōtractus. vt. l. iij. §. Idem scribit protestatio ordinatur ad tollendum quasi cōtractum: et non responsionē et sic contingunt diuersa. Inno. dicit et Idem recitat. spe. in titu. de lit. cōtesta. §. i. verū. illud. qd vbi factum habet vnum sensum tantum protestatio ordinata ad tollendum sensum ex toto non inuat protestationem. vt in. c. iij. 2. qd intellige quando sensus pendet a potestate iuris: vel cum cōsensu eius et alterius vt in proposito in actu cōtestationis lit. qui fit cum olim. si factum est dubium et multipliciter intelligibile protestatio inuat protestantem factum implendum de vno sensu ad alium: qd ex toto non repugnat facto: factum autē responsionis ad libellum potest dupliciter intelligi. vno modo vt faciat animo cōtestandi. Secundo animo iudicis instruendi. protestatio ergo hec declarans vel animum ad alterum ex sensibus impellens non est cōtraria facto: et inuat protestantem. verba sunt Inno. hic. 2. de cōstit. cum. 2. 2. bene dicit: de quo in spe. e. tit. §. ij. ver. 2. patet. de quo dicitur videndum qd no. de re iudi. in generali. li. vi. 2. in regula exceptio nem. co. lib. De materia etiam quo ad propositum dicitur ple. in. d. c. cā. 2. vltra alios scribentes quo ad istud mēbrum quando protestatio facto cōtrariatur. Per hoc dicit dñi de rota: qd si protestetur qd qd libello respōdit metu ex cōdicationis alia non respōditur et hoc pbetur iustus est metus: et non valebit lit. cōtesta. qd ex cōdicatione iniusta insertum metum. de resti. spo. cum olim. nisi postea psequatur per qd recedat a metu. Dicunt dñi de rota sua cōclu. xxxv. de quo vide oēs opi. per Huil. in spe. e. ti. ver. patet. Si protestationi non consentit iudex: vt qd dicit protestationē non admitto: volo qd respōdeas animo li tem cōtestādi. Butr. dicit et Huil. de cu. qd protestatio non inuat: et hoc potest esse verū: qd ex quo acquiescit iudici et respōdet: videtur velle qd superior vult: et acquiescere cōsetur sue interlocutorie ex quo post verba saltē iudicis non repetit protestationē: ad hoc alleg. Butr. l. de bet. §. i. ff. nau. cau. sta. Quandoq; protestatio fit aduersario non cōsentiente vel cōtrarium protestante. Huil. ad hoc tenet qd impeditur lit. cōtesta. non ob. ff. qd vi aut clam. l. aut cum aliter. §. si quis cum denūciasset: qd procedit illud vt secunda protestatio tollat primam quādo quis ex patientia debet obligari. Nec protestatio ordinatur ad non obligandum protestantem non ad obligandum aduersarium. Itē tūc tua opposita protestatio facere non potest vt obliget. Item Bart. et Syn. qd puto: qd in dependentibus a voluntate vnus etiam in actu qui geritur inter duos. factum multipliciter intelligibile inuat protestantem quicqd aduersarius protestetur: qd in potestate eius non est inducere animum aduersarij vbi non adest: licet assit tollere suū vbi adesse presumitur: aut patientia: et hoc est tenēdū: vbi autē iudex oīno vellet qd lis cōtestaretur: et pars cōtraderet qd sit remedium habetur in autē. at qui semel. C. quomodo et quando iu. vbi cōcluditur qd iudex potest illum tanq; cōtumacem multare vel procedere ad missionem in possess. qd sequitur ibi Bar. et Huil. de cu. in dicta. l. i. et alij scribentes plus dicit. De qd cōpelleretur inuitus respondere: qd iudicium redditur in inuitum. l. inter scrip. §. i. ff. de ver. obli. nisi agens cōtenteretur de missione vt dicit. Ep. in. d. l. i. C. tunc videndum est de mixtis concernentibus vtrūq; an vterq; debeat per verba facti et iuris respondere: an sufficiat vtrumq; per verba facti pponere vel alterius dicit Bar. videtur qd vtrūq; exigatur vt narrata prout narrantur vera esse: hoc respicit factum et petita prout petuntur fieri debere hoc respicit ius. sic aduersarius negat narrata put narrantur vera esse et petita put petuntur fieri debere: hic procedat modus et tutior sit vt dicit Bar. non est necessarium: qd tex. in. l. i. non exigit hoc sed qd ad solum factum respōdeatur. et tex. in. l. i. de iura. ca. 2. in. d. l. rem non nouam. per qd dicit qd si actor narret factum et concludat sufficit qd per reum respondeatur ad factum. Idem dicit si narrato facto in libello et iure verbis proponat actor ius vt quia dicit predicta fieri debere reus dicit solum respondendo per verba iuris dicta fieri non debere: quia ad positionem consequentis ponitur antecedens et ad negationem consequentis negatur antecedens ff. de acquir. bere. Illud. Narrando ergo ius videtur narrare factū ex quo ius oritur. Idem in reo negante: et hoc etiam voluit hic Inno. eadem ratione dicit Bar. qd si actor narrat factum et reo negat ius: satis videtur ad propositum respondisse. l. que ab extrinsecus. §. si. ff. de verbo. obli. 2. l. si sub vna. in princi. fm Bar. Idem hic Inno. si dicatur mutuum ecclesie sufficit qd dicat nego versum in utilitatem ecclesie vel non debet ibi tradi qd petis vel non debetur qd petis. C. tunc est dubium si inbeat iudex reo vt respōdeat an in ei cōtumaciam possit habere litem pro cōtestata: quidam dicunt qd sic. argu. ff. de confes. l. certum. 2. de iura. ca. l. i. §. pe. Ja. de Ra. et quidam alij qd non: qd in contestatione consideratur verborum expressio. C. de iudi. l. rem non nouam. 2. vbi opus est verborum expressione non sufficit alius actus. ff. de verb. obli. l. i. 2. remittit hic Ja. de are.

in. l. i. ff. de ven. inspi. sic ergo licet haberi pro cōfesso ex cōtumacia in respondendo ad positiones. de confes. c. si. lib. vi. non ex cōtumacia de respondendo ad libellum. ad hoc. i. titu. i. c. i. C. tunc est dubium quid si actor petit centum: reus simpliciter negat petita: actor probat de quinquaginta: an sit condemnandus: videtur qd non: qd scdm logicos: negata maiori summa non videtur negari minor. An si nego me debere centum non sequitur qd negē debere quinquaginta: cōtrarium est veritas. vt. l. apud iul. §. Item queritur. ff. de do. ex ce. ff. de nego. ge. l. si autē. §. pe. 2. qd negado petita: videtur se negare debere alias teneri in aliquo de petitis. ff. de inter. ac. l. de etate. §. ij. 2. l. si defensor. §. qui interrogatus. Non obli. qd in maiori summa non inist minor qd negatiue profertur: qd id verum de propria significatione: sed de iuris interpretatione in iudicijs vbi quis cogit aduersarium certum facere et precise respondere in totū videtur negare: etiā si vñ denarium debeat sit periturus et sic super summa nunc alias minori pbata videtur esse facta petitio: respōdit. Contra videtur sentire Butr. in. d. l. i. vbi petitio est vniuersalis plura cōprehendens qd vniuersalis negando petita non videtur singula negare: qd oratio vniuersalis potest negari. si in vno tantū est falsa vt. l. si is qui ducenta. §. vtrū. ff. de re. du. sed de hoc dicit vt per Bart. in. l. i. §. si sic simpliciter. ff. de verb. obli. Primū cōiter tenetur. C. tunc qd si ante respōdetur ad libellū quā sit traditus: et sic respōdit pcedit traditionem libelli. Huil. in dicta. l. i. tenet qd vitietur lit. cōtest. qd ordo qd petitio pcedat in tam solenni actu videtur substantificus. ff. de verb. obli. l. i. §. i. ff. de vris. l. i. de cōsti. pe. l. i. §. cū qui. ff. de vulga. 2. 24 pu. l. i. §. prius. C. tunc Quid si dicat ad libellū reus dubito: an inducatur lit. cōtesta. tex. qd sic. et tenet Bart. ff. de peti. here. l. si debitor. 25 C. tunc Item oportet qd negatio sit ad principaliter petita: alio non inducitur lit. cōtesta. si negatio fiat circa directoriū actionis. gl. in autē. de trien. 2. semis. §. illud. in glo. magna. Idē si negat circa dilatorias vel incidentia ex qua non cōcluditur ad principaliter petita. vis glo. 26 in. l. i. C. e. ti. C. tunc Quid si plura narrentur in libello: an per respōsionem ad vñ inducatur lit. cōtesta. in omnibus dicit Huil. qd non: sed super eo tantū in quo est responsum: nisi talia essent cōnexa: vt si petitis seruitutē debitam fundo tuo: dicam te non esse dñm fundi: qd cōsequenter nego seruitutē tibi deberi: vel non potest deberi non dñi qd testata satis dicitur lis in seruitute vel cōfessio. fm Huil. in autē. 27 offeratur. C. tunc Quero an lit. cōtesta. possit fieri sine scriptis: dicit qd sic: ad hoc. de offi. deleg. relatum. ff. de eden. l. i. tangit spe. in titu. de lit. cōtesta. §. i. ver. sed nunquid exigit tamen ibi libellum. Quid si in actis inueniatur respōsio ad libellum: dicit qd presumitur interrogacionē precessisse: sicut alas dicitur de stipulatione. C. de cōtrahē. 28 situ. l. i. ad hoc. l. i. C. de dotis. pmis. C. tunc Quid si in actis immediata post libellū scriptū est lis conte. dicit Hosti. qd presumunt omnia solenniter acta. insti. de fideius. §. i. licet quidā contra. vt notatur in spe. eodē. ti. §. ij. ver. quidam autē. nisi forte premittantur verba inepta sicut dicit Hosti. se quicq; vidisset. vt si dicatur respondet reus qd contendere vellet et sic facta est lit. conte. ad hoc. ff. de eden. l. i. primo Responso. ff. rem ra. ha. lamplius. 2. qd no. de re iudi. sicut Barto. remittit ad no. per se. in. l. sciendum. de verbo. obli. de quo in autē. si quis in aliquo documento. C. de eden. per eum. 2. in. l. i. C. de re la. 2. dicit in. c. quoniam contra falsam. de proba. 2. aliquid de proba. post cessionem. Anto. de butrio.

C. Ut lite non contestata.

Rubrica.

C. Continuatio de se patet.

- 1 Testes non sunt recipiendi nec in causa debet per iudicēz differrī ante litem contestatam etiam si agatur de adulterio ad separationem thori.
- 2 Adulteri questio in quantum agitur ad thori separationem potest aliquando ex stilo curie committi inferioribus episcopis.
- 3 Ad litem contestationē inducendā sufficit respondere libello actoris et in his in quibus exigitur litem contestatio requiritur libellus.
- 4 Adulteri pena que sit.
- 5 Dos potest repeti constante matrimonio propter adulterium cōmissum a viro.
- 6 Libello licet quis non debeat per aduocatū respondere potest: tamen petere inducias pro illo consulendo.
- 7 Uxor potest se a viro absentare ratione adulteri a viro perpetrati aut leuitatis nec potest a viro peti sibi restitui nisi caueat de impunitate. nu. 21.
- 8 Quomodo potest dupliciter agi in causa matrimoniali in quantum agitur ad cōiunctionem vel separationem.
- 9 Dubium frustra discutitur vbi eius euentus nil operatur.
- 10 Questio dubia cuius euentus nil operatur non debet admitti.
- 11 In adulteri causa ad thori separationem non proceditur ad sententiam lite non contestata.
- 12 Sententia lata lite non contestata non valeat tamen valet quicq; in absentem ratione cōtumacie.

Cōtumacia

- 13 Contumacia procuratoris non nocet domino nisi dominus sciuerit et non purgauerit ubi exigitur vera contumacia.
- 14 Appellari non licet a productione libelli tanquam inepti nisi in quantum per iudicem admittitur.
- 15 In casibus in quibus potest lite etiam non contestata procedi non potest dispensari ut procedatur super illis sine solennitate citationis.
- 16 In causis summarijs non exigitur solennitas peremptoria tamen in non summarijs requiritur.
- 17 Procurator an in iudicio arctetur ad prestandam cautionem quam dominus habet prestare.
- 18 Adulterij ratione sicut mulier perdit dotem ita et donationem propter nuptias nisi ex matrimonio subsint filij qui talia lucrantur.
- 19 Inducit sunt parti dande pro aduocato querendo in principio causae etiam in medio ubi abest aduocatus.
- 20 Sententia lata contra dominum defectu aduocati qui non affuit an valeat ut retractari non possit siue agatur civiliter aut criminaliter.
- 21 Mulier quibus casibus potest se a viro suo absentare ut cum eo non cogatur morari etiam matrimonio contracto.
- 22 Matrimonium quibus casibus dissoluatur.
- 23 Matrimonium licet dissoluatur ratione adulterij non tamen licitum est ipsos coniugibus aut alteri ipsorum cum alijs contrahere.
- 24 Sententia lata super processu lite non contestata valet ubi tamen de causa liquet.
- 25 Confessio procuratoris quando nocet domino. nu. seq. et nu. 28.
- 26 Procuratoris factum nocet domino in quantum est secundum tenorem mandati.
- 27 Procuratoris factum quod non cadit in delictum vel contumaciam an indistincte noceat domino etiam in confitendo. nu. seq.
- 29 Confessio tutoris vel curatoris quo casu noceat pupillo.
- 30 Contumacia vel dolus procuratoris in non faciendo quando noceat domino vt ex ea possit dominus excommunicari vel condemnari. nu. 32. et 33.
- 31 Appellandi facultas an tollatur domino propter contumaciam vel negligentiam procuratoris.
- 33 Procuratoris contumacia potest quandoque condemnari ipsa ecclesia tamen subuenit ipsi ecclesie remedio restitutionis ubi lesio est enormis. nu. seq.
- 34 Expense in quibus quis est condemnatus ratione contumacie procuratoris a quibus repetantur.
- 36 Procuratoris factum an in committendo prout cadit in dolum pro iudice domino.
- 37 Dolus procuratoris an noceat domino.
- 38 Appellatione procuratoris frustratoria quomodo et quando possit dominus in expensis condemnari.
- 39 Delictum prelati an noceat ecclesie.
- 40 Delictum procuratoris in quo nocet domino.
- 41 Procuratoris impediti factus an noceat ubi ipse procurator erat constitutus cum potestate substituendi qui alium substituere neglexit cum poterat.
- 42 Procurator an teneatur ministrare expensas procuratori substituto.

9 ex hoc inducatur lit. contesta. **C** **T** **M**o. qd frustra discutitur dubius cuius euentus nihil operatur et sic sicut probatio non releuans non admittitur ita disputatio nil releuans est refecanda: **T** qd no. pro co sulcibus vt eliciat responsiones ad dubia que no releuant. **C** **T** **M**o. ta qd in causa adulterij ad separationem thori non proceditur ad sententiam lit. no cote. et qz in ea intercedit procurator. **C** **T** **M**o. qd licet in absentem non procedatur lit. non conte. procedi tamen potest ad penam contumacie et sic ptz hic qd ubi non est prouisum de remedio missionis. per hoc non proceditur ad diffinitiuam sententiam. **C** **T** **M**o. qd ubi exigitur contumacia vera contumacia procuratoris non nocet domino nisi sciuerit procura. contumaciam et non purgauerit ante em vera procuratoris est facta domini. **C** **T** **O**ppo. qd hic inepte appellauerit: si secus fieret et. de ap. dilecto fatendum est cotrarij scdm Joa. and. qz primo expectare debebat: an sua petitio admitteretur. et si non admitteretur et iusta erat: tunc appellare debebat ut ibi no. fm **D**ostien. **C** **T** **Q**uero an in casibus quibus proceditur lit. non conte. in illis similiter dispensetur cum solennitate citationis vt non exigitur nec trina nec peremptoria monitio cum competentibus interuall. **I**nno. dicit qd non: immo oportet quod interueniat citatio cum solennitatibus suis vt citetur bis et ter cum interuallo. et dicitur vel peremptorie: nisi iudex aliter moderetur tepus ex causa. ff. de iudi. l. ad peremptorias. et l. seq. q. l. licet loquatur post lit. contesta. tamen similitudinarie idem dici potest ante lit. contesta. fm **D**ostien. Alia etia lex de hac materia indistincte loquitur ff. de rei iudi. l. contumacia: nam tertiu est qd etia in casibus in quibus non exigitur lit. contestatio pars est citanda: qz non proceditur nisi cotra contumacem. i. c. quonia. s. porro. i. qui si. sint legi. perlatu. qui ma. accu. pos. c. j. et prosequuntur hic **I**nno. et **D**ostien. tenores aut. at qui femel. C. qno et quando in. de illis interuallis qd recitare superfluum puto: qz nostru no est glosare leges: nec etia que dicunt seruatur. **C** **T** **M**o. tamen diligenter hoc dictu qd licet in summarijs non exigitur solennitas peremptoria. vt no. in cle. si. de verb. signi. nec in notorijs. vt no. de coha. cle. et mu. nostra. et de verbo. signi. ex parte. Exigitur tamen in casibus non summarijs etiam ubi proceditur lit. no cote. qd no. bene. **C** **T** **Q**uero an procurator arctetur in iudicio ad prestanduz cautione quam dñs habet prestare: dic qd prestare tenetur sed non arctatur offerre ex officio procuratoris. **A**o ob. ff. de procu. l. sed et bec. s. defendere. dic qd ibi loquit in cautione iudiciali ad quam precise tenetur procurator. hic de alia cautione ad quam precise no tenetur: si tamen no cauet ipse vel dñs iuste potest repelli in hoc casu per dictam. l. sed he. s. si. et l. se. et l. inuitus. s. pena. scdm **D**ostien. **I**enio ad glo. oppo. qd ultra dotem petat mulier donatione ppter nup. qz sicut mulier perdit dotem adulterando: ita vir donatione ppter nup. C. de repudi. l. ex consensu. s. si vero. glos. fatetur ne ad imparia inducent et est clara. hec dicit vera: nisi ex matrimonio subsint filij: qz illi talia lucrantur. in aut. vt matri et ante. s. si de adulterio. **C** **T** **Q**uero an dande sint inducie pro aduocato. gl. dicit qd in principio sic vt hic. et all. co. cor. Idem dicit si in medio abest aduocatus: qz als oportet et dari ad instruendum nouum aduocatum et tuz forte longius esset et in hoc bene. **C** **T** **Q**uero an defectu aduocati qui non affuit si sententia feratur contra aliquem an possit retractari. glo. qd no. C. de postu. l. velameto. Fallit in causa fisci: ubi sententia non valet aduocato eius absente. ff. de iure fi. l. fiscus. C. de aduo. ff. l. vltima. In quantum gl. dicit sententia lata in causa fisci no valere absente eius aduocato est verum: qñ est lata contra: secus qñ est lata pro. l. non intelligitur. s. diuus. ff. de iure fi. Idem dicit Jo an. an. qd forte est idem in causa status vt sententia lata absente aduocato sit nulla fm **I**nno. qd est falsum. vt. d. s. diuus. Item dicunt quidam idem in criminali. iij. q. iij. in diuinis. qd non placet tan. de quo in summa. de dila. s. queritur. **C** **T** **O**ppo. qd indistincte sit mulier viro restituenda. de resti. spo. ex parte. et c. ex co. questione. et c. literas. Solu. respondetur omnibus exceptionibus reiectis restituenda est. Fallit in casibus quos enumerat glo. In quantum glo. excipit casum de sentia iuri confirmat Jo. per simile. Nam compellitur dñs vendere seruū: si ei nimium est seruus. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. ij. et v. di. s. nunc aut. ad fi. Vide hos. xxxij. q. v. in sum. Alios casus addunt hic do. naz ob. exemplo rei indicate quadu facta fuerit fides de errore. de fri. et ma. fraternitatis. qui si. sint legi. per venereabilem. **C** **M**o. qd sententie etiam que non transcunt in rem iudicatam inducunt notorium et durat donec probetur error. Item impedit restitutionem fm **D**ostien. proponere intrare religionem ante copulam. de conuer. conu. ex publico. Item vehemens suspitio de heresi. de pur. ca. cum inter. de dinor. quanto. Item votum comuni ter emissum. xxxij. q. v. qd deo qd intelligit vt not. de conuer. conu. cum sis. et c. vxoratus. Item si per vim habuit possessionem. de spo. cum locum. Item si nullam possessionem habuit. de restitu. spo. ex parte. Item si non probatur legitimus contractus vt ibi. Item qñ probatur in modum spoliatiois: qz ad id nunc agitur. de or. cogn. c. ij. Item quando opponitur exceptio excommunicationis. no. xi. q. iij. quonia. de sen. exco. inter. Et ponebat abbas versus quos vide in spe. de peti. et pos. s. si. ver. pe. Joa. an. **D**os casus et similes. xxxij.

Hec deus. **C** **T** **S**i agitur de adulterio ad separationem thori: et ante lit. conte. reus est contumax excommunicari potest sed testes recipi non possunt nec causa differri. In prima delegatorum consultatio. In secunda responsio ubi consultationi. **C** **T** **M**o. primo qd causa matrimonialis in quantum agit ad separationem thori ex stilo curie aliquando committitur inferioribz episcopis. de quo. s. de offi. de. lega. causam. **C** **T** **M**o. secundo qd ad inducendam lit. conte. sufficit respondere libello actoris: no sunt ergo alia verba necessaria de quo s. c. j. Et no. qd ubi exigitur lit. cote. exigit etia libellus. **C** **T** **M**o. iij. penam civilem vel mixtam adulterij: sic que concludere debet libellus ad illam agens: qz pena est separationis thori et perditionis dotis vel restitutionis: et sic est casus in quo constante matrimonio agit ad restitutionem dotis. **C** **T** **M**o. quarto qd lz quis no debeat respondere libello per aduocatuz ante tamen quam respondeat potest consulere aduocatum et etia petere potest inducias pro illo consulendo. **C** **T** **M**o. quinto casum in quo impeditur vxoris restitutio et no. exceptiones cotra petentem vxoris restitutione: quando scz opponitur iuri seueritas nisi caueat sufficienter de impunitate. **C** **T** **M**o. quod dupliciter agi potest causa matrimonij. Primo in quantum agit ad coniunctionem vel separationem coniugij respectu substantie vin culiz in hoc non exigitur omnino ordo iuris: pot procedi ad sententiam lit. non conte. qd intelligit iure isto. vt. j. eo. c. quonia. s. si vero. et hodie vt in cle. dispendiosam. Secundo potest agi ad separationem thori in qua disputatur solum de delicto adulterij: et proceditur iuris ordine seruato: nec valet processus nec receptio testium lit. no cote. quamqz porrectus sit libellus. Et no. qd contumax in respondendo libello non habetur pro consistente vel negante ita qd

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

q. ij. in summa. Ubi glo. ponit duos casus ultra hic positos: quando mulier recedit propria voluntate: sed de hoc dic. ut de restitu. spo. lite ras. z de divor. c. ij. Alius quando mulier volente viro recedit ab ipso.

22 **C** **T** **A**lenio ad glo. in ver. vsq. quocq. illa ponit specialia matrimo nij in quantum dicit minorem esse posse in causa: intellige de minore xxv. an. qd. dic. ut de indi. c. i. lib. vi. In quantum dicit matrem posse testificari in causa matrimoniali. dic. de hoc ut ibi. de test. super eo. doc. hic ponunt alia specialia qd. ibi valet testimonium de auditu. de testi. quor. z. c. ij. Item qd. ibi non iuratur de calu. i. tit. i. literas. Item qd. non habet locuz purgatio cum sint infamati de incestu vel consangu. q. si deficerent in purgatione essent separandi: z sic conse querentur intentum. p. u. tue. ad hoc qd. no. de pur. ca. c. ij. inter. fm. **A**lin. z ponit hos z alios per ver. de qbus no. curio. Notum si est sim plex impedit sed no. dirimit. de quo qui cle. vel vo. c. rursus. Item qd. in dubio inducatur pro matrimonio. de proba. ex literis. de re iudi ca. c. ij. Item qd. mulier non habet potestatem sui corporis sed vir. et econverso. de consangu. z affi. non debet. Item qd. opinio prefertur ve ritati ad accusandum adulterium z legitimandum prolem. qui filij sint legi. c. pe. z vlti. Item qd. requirit maiorem iudicem. de exco. pre la. accedentibus. z iure partium. de consangu. z affi. c. ij. Item quia vnus z idem est ibi accusator z testis. xxv. q. vi. ep. z. c. de parentela. z vi de omnino qd. scrip. de sponsa. impu. ad dissoluendum. Item potest contrahi sub conditione impossibili qd. dic. ut de condi. ap. c. ij. Item qd. veritas prefertur opi. qui si. sint legi. per tuas. Item qd. patrem et matrem diuidit a filio. de biga. debitum. Item quia filius agit co tra patrem. de spon. no. est nobis. z ponit **A**lin. alia specialia. qd. cri minis exceptio impedit restitutione in causa matrimonij. de divor. significasti. Item restituitur qui alias non restitueretur fauore matri monij. de resti. in inte. ex literis. Item qd. peccat quis mortaliter: et no. cogitur penitere: ut qui coniungi leproso no. reddit debitum. de co. in. lepro. c. ij. Item claudicat contractus. de despo. impu. de illis. Item qd. auditur appellans: qui alias non audiretur. de ap. dilecte. Item ibi emergens post suam causam retractat. de divor. ex literis. Item speciale ut in causa matrimoniali non feratur sententia in persona procuratoris contra id. ff. de p. u. plantius. de hoc dic. ut de elec. que relam qui si. sint legi. causam per **I**nno. Item de ipsa etia incidenter no. cognoscit laicus. qui si. sint legi. causam. z. c. lator. z sine plena p batione impeditur matrimonij contractus. de sponsa. p. terea. ff. Adde casum. de p. u. c. i. lib. vi. z qd. habes. in cle. de indi. dispen diosam. de verbo. sig. sepe. Bonagui. ponit alios. Primo in hoc co tractu precedere debet banna ut ibi. Item qd. tunc tacet postea repel litur. qui ma. ac. pos. cum in tua. Item qd. quilibet admittit denun tians. de cogna. spi. tua. etiam premissa denuntiatione euangelica de qua. ij. q. i. si peccauerit. de quo vide omnino qd. scripsi. de despo. impub. ad dissoluendum. Item qd. nullo denuntiante index inquirit ut ibi. z de spon. cum in tua. hoc fuit dictu supra. Item ibi auditur allegans turpitudinem suam. de re iudi. lator. vbi de hoc in. i. glof. Item qd. in hac causa post publicatione recipiunt testes sup. eis de z articulis qd. dic. ut no. de testi. series. z. c. cu in tua. Item l. z alij contra ctus sola voluntate dissoluantur hec sola morte. de re iudi. c. i. Item casum decre. continebatur. de despo. impub. Item omni tempore cotrahitur: sed eius solentia certo tempore pbibentur. de feriis. capel latus. Item valet snia in eo lata no. in scriptis. de testi. albertus. de quo dic. ut ibi. Item in hac causa non remittitur iuramentu. ut no. de testi. tuis. Item tenet contractus ab excoicatio. de eo qui du. in ma. signi ficasti. criminoso infideli. vel seruo. xxvi. di. deinde. de consangu. z affini. de infidelibus. de divor. quanto. de conu. seruo. c. i. fm. **I**oan. an.

23 **C** **T** **O**ppo. qd. ppter adulterium no. intentat solutio coniugij: quia separati nihilominus cu alijs cotrahere non possunt. xxvj. q. i. dicit dñs. de divor. ex literis. Solu. glo. exponit coniugiu propter adulte rinz quo ad thoru vel coniugiu separatur quo ad effectu thori: z quo

24 ad bonum facti. f. quo ad prolem. **C** **T** **O**ppo. qd. lite no. cote. possit procedi ad diffinitiuam sniam. ut probatur. de dolo. veritatis. Sol. bu. fuit in opi. qd. in civili z criminali. z de crimine civiliter mota ad sniam possit indistincte procedi lit. no. cote. dummodo liqueat de cau sa. z idem. mar. Sed azo. fuit in opi. qd. regulariter lit. no. cotel. pro cedi no. possit ad sniam diffinitiuam: nisi in casibus. z dicit glo. qd. p totum hunc ti. approbatur opi. azo. quandoq. tamē dicit gl. appro batur opi. mar. ut in duabus quartis detrahendu. de resti. raynaldus z. c. rainutins. Aliqñ distinguit ad opi. saluandas. ut de rescrip. su.

25 per literis. de resti. spo. literas. de simo. per tuas. fm. **D**ost. **C** **T** **O**ppo. qd. factu pcura. noceat dño. sicut z confessio. de re iudi. suborta. ff. de tribu. l. procuratoris. C. de ega. z tran. mi. anno. in executione.

26 lib. xij. de causa pos. cu olim. cum si. **C** **T** **O**ppo. al. hic ple. iura p z co tra: an factum procuratoris noceat dño que est clara. Et primo qd. no ceat. in prin. Sed qd. no. noceat. in ver. sed contra. postea concludit qua cōcludendo clarius hec est eius intentio. Si queritur an confes sio procuratoris noceat domino. dic. qd. sic. de re iudi. suborta. Sed an factu procuratoris noceat domino. dic. qd. in his que agit scdm for mam mandati factum procuratoris nocet domino. in his que agit co tra mandatū factum procuratoris non nocet dño. In his que agit

pnes mandatum factum procuratoris nocet dño: nisi statim reuo cet. de offi. dele. cum olim. Si queritur: an dolus procuratoris noceat dño vel delictu aut contumacia. dic. qd. dño ignoranti no. preiudicat sed statim cu scit: si illam no. purgat culpam z dolum alterius trahit ad se: tunc factu procuratoris nocet dño ut hic cu si. qd. no. **C** **P**ro du scutienda hac materia videnda sunt plura. **P**rimu an factu procu ratoris qd. no. cadit in delictu vel cotumacia noceat dño. Secundo qd. specialiter de confessione. Tercio qd. de dolo vel cotumacia pcurato ris in no. faciendo. Quarto quid de dolo vel cotumacia in faciendo.

27 **C** **T** **A**lenio ad primu: si queritur an factum vel no. factu procuratoris noceat dño. dic. in his que facit affirmatiue agendo: satis bene dicit gl. z sufficiter: an sint scdm mandatum an co tra vel ppter. an iuxta qd. dic. ut supra: ex his apparet: an possit remittere p bationes: et exceptiones: an illis possit renuntiare super quo vide qd. no. **I**n no. de offi. dele. cum olim. z qd. no. **B**ar. in. l. si fraudator. ff. de his q. in frau. credi. qd. si remissio cotingat circa dilatorias: qd. in talibus habet mandatum preiudicat nisi dilatorie etiam a mandato exci piantur. de dila. exposuit. de quo dic. ut ibi in peremptorijs non: qd. talia remittere esset donare qd. no. includitur in mandato. ff. de do na. l. si filius. l. contra iuris. ff. de pac. z no. de deposi. c. i. Si queritur an preiudicat dño negligendo: dic. qd. preiudicat in his que cotprehens duntur in mandato. als. no. **C** **T** **S**i queritur an preiudicat cotitendo. Glo. dicit hic qd. sic: qd. istud alibi no. tangitur dicu hic qd. piudicet facit tex. hic. z de re iudi. suborta. glo. z doc. iuris civilis ponit in. l. certu. sed an ipsos. ff. de confes. z ibi tex. videt qd. confessio non preiu dicet: qd. si est procurator late. i. pcurans confessio no. preiudicat ex quo no. habet mandatū nisi dñs ratificet. ff. de interro. ac. l. si fideius for. c. i. Si habet mandatū z speciale ad cotitendu z preiudicat dño ff. de interro. ac. l. qui seruum. ad si. respd. z. l. p. inde. ad. l. acqui. z ibi glo. ff. de p. di. inde. l. si pcurator. z. l. iij. q. si pcurator. ff. qd. quisq. iuris. l. i. q. si procurator. ff. si quis ius di. no. ob. si est procurator gene ralis z cotitetur presente dño z no. cotradicete adhuc ei preiudicat: sic intelligo vna opi. qua ponit **E**y. qd. z plures alias ponit z hanc materiam perfecte examinat. in. l. i. C. de confes. in. xiiij. q. Si dñs no. est presens sed absens: tunc si voluntarie cotitetur: qd. vadit ad iudi cium voluntarius nulla facta discussione statim cum porigitur li bellus cotitetur z no. preiudicat confessio. l. certu. als. veru. q. sed an ipsos. ff. de confes. z hoc qd. talis actus habet infar donationis. pbi bite procuratori. Si cotitetur per via cotentiose in iurisdictione: ut qd. re spondit ad positiones confessio piudicat sicut z preiudicaret senten tia. ff. de pcuratoribus. l. plantius. z. l. iij. ff. de re iudi. de re iudi. c. suborta. z. d. l. qui serui. q. i. l. no. solum. q. i. ff. de pcur. z hoc qd. hec co fessio habet infar donatidis: qd. fit in inuitu no. ad vitadu sed subeu dum iudiciu. **C** **T** **E**per omnia dicit idem in tutoribus z curato ribus quo ad hec duo vltima membra an voluntarie an cotentiose z hec vera in tutore z curatore qd. iudicium per eos est agitatuz. Si autē agitatū foret per pupillicu tutoris autoritate non preiudica ret confessio solius tutoris. arg. C. de iure deli. l. potuit. z. d. q. sed an ipsos. z. l. iij. qd. observari. C. de iura. ca. z sic pcludit **E**y. z. p. in. d. l. i. z **B**ar. in. d. q. sed an ipsos. **D**ec omnia vera in quantum dicit co fessionem piudicare nisi dñs illa reuocet qua reuocare poterit p bado erroris sicut p piaz posset. de confes. c. h. z. ff. de confes. l. no. fatetur. qd. procedit qd. est error facti. posset etia reuocare ex errore iuris. l. z no. forte p piaz: saltem no. petita restitutione de quo dicu. f. c. h. de co fef. dicit hoc **E**y. in. d. l. i. ad hoc qd. no. in spe. de confes. q. sequit ad si. q. facit de ap. cum causam. **A**duerte tamē ad vnu: qd. confessio procu ratoris no. est tante efficacie quante est p piaz: qd. per confessione pro priam aliquando mibi preiudicatur in iudicio alio: qd. non possum co tra id qd. dilucida voce protestatus sum cotrauenire: etia z si agat ad alium effectum. ad hoc qd. no. de elec. per inquisitione. per **I**nno cen. de or. cog. c. cum dilectus. z de accu. qualiter z qñ. qd. pcedit in confessione pcuratoris ut dicit cōpo. in. c. per inquisitione preall. hoc ponit spe. in titu. de p. f. in. q. videndu. ver. sed nunquid in. iij. col. qd. bene no. de hoc ple. in sum. de pcurato. q. i. ver. sed nunqd co fessio. Item confessio pcuratoris no. tollit facultate appellandi l. z alijs quando confessus no. audiat appellans. ut in. c. romana. de appel. quia auditur si confessio est pcuratoris ut ptz. ij. q. vi. b. iduum. z di gi in materia notorij. Si vis videre de hac materia omnes opi. taz canonistarum quam legistarum. vide per spe. z. **I**o. an. in addi. spec. vbi recitat opi. quas ponit **E**y. in. d. l. i. z remanet in predicta cōclu sione in spe. de confes. q. postremo. ver. si vero sit procur. in. ij. colum. vbi etiam remittit quid in tacita confessione surgente ex taciturni tate de qua dicam. i.

30 **C** **T** **A**lenio ad tertiu quid de dolo vel cotuma cia procuratoris in non faciendo z hic aduertendum qd. hec cotu macia potest occurrere dupliciter. Primo circa iniuncta z manda ta domino qui hoc committit procuratori z procurator non expedit. Secundo in iniunctis procuratori: quia ei aliquid madatur vel in iungitur aliquid circa litem tanq. domino litis. **A**d primu **B**ar to. indistincte loquitur z velle videtur qd. contumacia procuratoris noceat dño in iniunctis dño: qd. hec est propria eius contumacia: et no. procuratoris: qd. no. excusat alteri comittendo sibi iniunctu. als. l. si p curator. q.

curator. §. tutores. ff. man. dictamen qd aliqui excusatur si pcur. non facit. aut. C. qui pe. tu. l. cum a matribus. 2. §. de pig. significante. In his que sunt iniuncta pcuratori dic qd sic contumacia cadit in delictum: in his que sunt levis preiudicii contumacia nocet dño. in his que sunt grauis preiudicii nō: inter que ponit missionem in possessionem ex secundo. 2. multam. Si contumacia nō cadit in delictum sed negligentiam vt in nō appellare infra. x. dies. dicit qd nocet domino. Inno. nō videtur facere istam differentiam: licet fateatur qd euidentior est contumacia domini quando aliquid iniungitur domini no quam quando aliquid iniungitur procuratori: dic ergo lati? cōcludendo in his quibus potest constitueri procurator: et vbi culpa nō potest imputari in malo procuratore eligendo: quia fecit qd diligens fecisset: dico qd quedam sunt que exigunt veram contumaciam 2. dolum 2. factum procuratoris negligendo non nocet domino nisi sciens illam non purgauerit vel ratificauerit expresse vt hic: qd licet sit vera contumacia procuratoris est presumpta domini: nisi illam trahat ad se per sententiam vt hic in fi. 2. hoc procedit etiam in iniunctis domino. vt de pigno. significante. ff. qui pe. tu. l. cum a matribus. Quedam sunt in quibus exigitur vera contumacia: vel apparens vera: tunc si pena est mere contumacie ad hoc nō nocet nisi dominus sciatur non purget: vel aliter ratificet: vt hic in pena excommunicationis 2. in multa. l. §. si quis iusdi. nō obtē. ad hoc. de offi. deleg. cu. olim. Quedam sunt in quibus exigitur vera vel apparens vera contumacia 2. non agitur de pena mere contumacie: sed exigitur ppter validitatem actus gerendi cum curatore: 2. hec nocet domino. Ideo valet sententia diffinitiva: alie interlo: cuto: etiam grandis preiudicii cōtra dominum ex contumacia pcuratoris. Quedam sunt in quibus exigitur apparens vera contumacia 2. partim tangitur pena contumacie: 2. in partem tangitur interesse propriū vt in missione in possessione ex secundo: non nocet contumacia pcuratoris dño siue sit citat? dominus siue pcurator: qd hoc consistit non latitabat dominus qd exigitur. vt. l. fulcinius. §. i. ff. ex qui. ca. in pos. ea. vel forte de facili renocabitur in iniunctis domino: sed nullatenus in iniunctis procuratori. arg. l. si finita. §. si forte. ff. de dam. infec. cum distin. de qua dicam. de do. 2. con. contin. git. 2. hoc qd exigitur contumacia vera saltem apparens 2. sunt grandis preiudicii. Quedam sunt in quibus nō exigitur vera contumacia nec apparens vera: sed sufficit presumpta vel negligentia vel sufficit quem non defendi vt in his que sunt levis preiudicii 2. in quib? in partem est pena contumacie 2. in partem sequitur proprium interesse 2. contumacia procuratoris: tunc nocet domino vt declarabitur infra per exempla vt in missione in possessione ex primo. l. §. defendi. 2. l. iij. in fi. ff. ex qui. cau. in pos. ea. C. de procurato. l. enz qui res agit heredis. Quedam sunt in quibus exigitur saltem ficta contumacia 2. tangitur in parte preiudicium partis 2. pena contumacie vt in condemnatione expensarum propter contumaciam et contumacia procuratoris nocet domino vt infra dicam in condemnatione expensarum. Ante pveniam ad secundum principalem casuz pono primo declarationes huius primi. Possunt dari aliter ist: regule in his in quibus agitur de pena dicte contumacie: nunquā contumacia procuratoris nocet domino nisi sciuerit 2. non purgauerit vel nisi ius fingat aliquid. In quo si verum esset preiudicare possit procurator dño. vt in. c. si. de p. lib. vi. In his in quibus processum non est pena contumacie: si principalis constitutio iuris sui 2. exigitur contumacia ad solennitatem processus contumacia nocet domino: etiam si vera exigitur vt in sententia diffinitiva. In his in quibus partim contumacia directo punitur 2. partim agens intendit suum interesse: si exigitur vera contumacia vel apparens vera in iniunctis domino: sed constituto contumacia esse procuratoris de facili renocatur actum contra dominum vt in missione ex secundo in iniunctis procuratori ipso iure non nocet domino: quia hec nō est vera nec apparens vera domini in his in quibus agitur partim de pena contumacie 2. partim pars prosequitur interesse et non exigitur vera contumacia vel apparens vera: sed sufficit ficta vel presumpta vel negligentia vel qd non defendatur contumacia procuratoris nocet domino vt in expensis in missione ex primo 2. similibus. Ex hoc primo inferitur an contumacia procuratoris possit dominus excōmunicari: vel debeat 2. dicendum qd non: quia illa fertur propter veram contumaciam: ad hoc ergo vt valeat sententia: fuisse detur cōsilium est antequam iudices sententiam proferant significet domini no contumaciam istam assignando terminum ad eam purgandum ne possit ignoranti am allegare. ff. de instito. l. si pupillus. §. de quo palam. §. de sen. excō. sacro. alias possent maxime bodie penas consilij formidare. de senten. excom. c. i. 2. c. statutus. lib. vi. fm l. docti. nam vt dixi nō purgando alienam contumaciam facit propria. l. dec vera in maiore: in minore autem disputat ple. spe. in titu. de contumacia. §. nūc dicamus. ad fi. 2. ibi cōcludit qd si est talis causa in qua censetur maior idem vt possit excōdicari 2. vt teneat etiam in maiore. Si est talis in qua nō censetur maior: si est doli capax idē si nō est doli capax ferri nō debet 2. lata nō tenet etiam si nō purgabit: qd ille nō est capax nec pene nec culpe. de delict. pue. c. j. 2. recitat Joā. de li

gna. hic hec fuisse verba collectarij: sed posito qd nō debeat excōmunicare superior ppter contumacia pcuratoris: an si excōicat teneat excōmunicatio disputat hic glo. videtur qd nō: qd litera dicit eū deum potuisse excōdicari quando sciuit 2. nō purgavit ante ergo non potuit de iure: sic nec simpliciter: qd id dicimur posse quod de iure possumus. xxij. q. ij. faciat. In contra. qd lata est a iudice suo 2. sic siue iusta siue iniusta timenda est. xi. qd. iij. sententia pastoris 2. in culpa quodāmodo videtur qui talem pcuratorē cōstituit: vnde ibi nō deficit aliqualis causa sententie. Itē qd aliqui p facto alterius qd siue culpa punitur. de spō. nō est. Glo. cōcludit tutius est cum dicere excōicatū: 2. nō debuerit excōdicari 2. fatei ipsum absolui debere absqz aliqua satisfactione et absqz grauiamine 2. credit glo. qd iudex ei tenetur ad interesse. de sen. excō. sacro. qd illū excōdicauit iniuste 2. nō citatum: tene qd si citauit pcuratorē nō iuste excōdicet dñm 2. habent locum pene predictae nisi aliter requiratur principales: sed si requisitum dominum scit eum pcuratorē misisse dic idē. si ignorauit tūc iudex nō patitur illas penas: qd scit contumacia apparere: nec cogit diuina re: an ille cōstituerit pcuratorē. ¶ Ex his deciditur an contumacia procuratoris nocet dño quo ad facultatē appellandi 2. quidā si agitur de tollenda facultate immediate propter contumaciam. ij. q. vi. sunt quorū dato qd pcurator vt verus contumax repellitur a facultate appellandi non repellitur dominus. §. tempus. x. dierum ex sola contumacia: qd contumacia procuratoris vera est ficta dñi vel presumpta: ideo nō repellitur a facultate appellandi: nam licet repellatur pcurator ppter sui malitiā dño nō est auferenda potestas qui contumax vere nō est fm l. docti. Inno. nō aperit hic Inno. an hoc procedat tantū quando hoc est iniunctum procuratori: an quando dñs: puto qd si dominus fuit citatus: qd hic fuit apparens contumacia iudex a quo potest nō admittere appellationē. appellatio tamē tenet vt deuoluat per no. in cle. si ante. de do. 2. contumacia. 2. in. c. romana. §. i. de appel. lib. vi. sed vbi citatus est pcurator: pcedit qd dicit Inno. l. compo. contra tenet. de elec. c. i. lib. vi. in sua glo. vlti. ver ficu. sed quid si cōtra pcuratorē vbi dicitur qd si pcurator est litē cōtestatus: qd est effectus dominus litis dolus procuratoris nocet domino: qd pcurator representat personam domini. ff. de pcuratorib? l. sed 2. he. §. defendere. 2. qd post lit. cōte. dolus procuratoris nocet domino. ff. de excep. doli. l. si pcurator: secus qd procurator non est lit. conte. qd tunc dñs appellare pōt. §. x. dies a tempore scientie computandos: qd tunc dolus procuratoris non dñz nocere dño per dictam. l. si procurator. tene primū. Si agitur de tollenda facultate appellandi ppter lapsum tps ad appellandū vt ex lapsu temporis. x. dierum qd illud tempus currit mera negligentia nec exigitur vera. aut apparens contumacia: dic qd si sententia est lata cōtra dñm 2. iudiciū agitur per dñm expectatur scia dñi in cursu tps: ideo nō currit tēpus nisi a tpe notitie dñi: hoc intelligit qd iudiciū est agitatū per dñm 2. sic intelligit iura que dicūt tēpus currere a tpe scientie illius cōtra quem est lata. ij. q. vi. §. si aduersus. ff. qd ap. sit. l. §. si aduersus. si sententia est lata cōtra pcuratorē vel dñm agente vel defendente procuratore: tunc post. x. dies nō pōt appellare dñs dato qd ignorauerit: qd tunc inspicitur scia procuratoris 2. sic ex cōtūmacia trāsit scia in rem iudicatam 2. hoc: qd hic nō agit de pena mere contumacie. ¶ Item qd non exigitur vera contumacia: nec apparens vera: sed sufficit negligentia dato qd agatur de his que sunt gratis preiudicii per ea que dixi super. l. docti. autē distinguit genera absentiarum cōstitutis pcuratorem de quibus. de in integ. resti. c. si. 2. ij. q. vii. si aduersus. 2. de pcuratoris querelam. per Inno. que distinctiones non habent hic locū quādo est plene defensus 2. cōstituit pcuratorem qui defendit. Inquantū dixi eū posse appellare. 2. in hoc non nocere contumacia pcuratoris. intellige qd ignorat vel si scit in contenti eam purgat. alias nocet ei. argu. huius. c. in fi. Attende tamē qd inquantū dixi contumacia procuratoris nocere dño qd scit 2. non purgat esse verū in valēte purgare in minore aut dixi supra. Ex his deciditur an ex contumacia procuratoris cōtra dñm fiat missio. Inno. hic dicit qd fiet missio in possessionē cā rei seruāde: 2. etiā ex qua transfertur vera possessio. al. ff. de procuratorib? l. sed 2. he. §. si. 2. l. se. C. de digni. l. quoties. lib. vii. qd culpa est sua qd malū pcuratorē elegit. ff. nau. cau. 2. sta. l. vlti. §. hac actione. §. ex qui. cau. in pos. ea. l. hec aut. Bar. hoc tenet qd citatus est dñs. hoc tenet Spec. in tit. de primo 2. secundo decr. §. restat. ver. qd si reus. in. v. col. hoc tenet Frācis. vercel. per. l. iij. C. de procuratoribus. per quā dicit sic disputatū 2. terminatū vercel. Culpa enim sua est in eligendo malū pcuratorē ff. nau. cau. sta. l. vlti. §. hac actione. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. hoc autem. ad hoc. ff. de mi. l. cū mandato. fm l. docti. in missione in possessionē per quā transfert nuda custodia. l. doc fatetur. Bar. in. d. l. iij. qd hoc est levis preiudicij. l. doc etiā fatei siue sit iniunctū dño siue pcuratori: id in quo est contumax dñs 2. pcurator. Tum qd hec non est mera pena contumacie. Tum qd hic nō exigitur contumacia vera: vel apparens 2. sufficit quē nō defendi vt dixi. §. in missione in possessionem ex scōo est cōtrarietas inter Inno. 2. Bar. vt vides Bar. tenet cōtra Inno. qd hoc fieri nō possit in iniunctis pcuratori ex contumacia procuratoris. al. ff. si ex noga. causa aga. l. si cum usufructuario. 2. l.

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

hoc amplius. et l. se. ff. de dam. infec. ubi ex contumacia usufructuarij qui est procurator dñi. vt. l. i. in fi. de oper. no. nun. nō pōt fieri missio cōtra dñm satis dici pōt. vt. dicit. s. qd si dñs fuit requisitus et postea fuit cōtumax procurator quem misit cū hec sit p̄pria contumacia et apparens ex quo est inuentus et requisitus qd teneat missio: sed con-
futo qd misit procuratōr ex quo aliquid non potest imputari: si mi-
sit diligentem cōmū. op̄i. qd de facili renocetur: si requisitus est pro-
curator non noceret dño: qd hic erigitur vera vel apparens vera: et
missio partim cōcernit interesse et partim punit cōtumaciam: et sic
temperat Inno. semper. hec vera nisi dñs fuerit sciens et vitium nō
purgauerit per hanc decre. ad fi. Et his deciditur an cōtumacia p̄-
curatoris dñs possit mulctari et in hoc dic qd nō. l. i. §. si procurator.
de condi. inde. assignat Bar. causam qd hoc est magni p̄iudicij cer-
te ratio non placet: qd potest esse lenissima multa non grauis p̄i-
udicij. ideo puto qd in iniunctis dño vel procuratori contumacia
nō nocet dño: qd hec est directo pena cōtumacie: sic etiam intelligo
hic Inno. Et predictis deciditur an ex cōtumacia procuratoris dñs
damnetur in expensis? Inno. tenet eum hic cōdemnari siue a pun-
cipio dñs sit citatus et miserit procuratorem qui nō cōparuit siue mi-
serit et aliqui cōparuit: postea pendente iudicio fuerit cōtumax. ala-
leg. ff. como. l. eū. q. §. si. et. l. se. ubi culpa in male eligendo procuratōr
illi imputatur. Bar. in. d. l. sentit contra. qñ est citatus procurator: qd
in generali mandato non venit delictum. ff. de condi. inde. l. si p̄cu-
rator: et qd qua ratione imponitur multa dño ex cōtumacia procu-
ratoris eadem ratione non imponitur condemnatio expensarum:
qd hec indicantur a pari: fatetur qd iudex posset non audire partes
nisi refectis expensis sic in missione ex primo decre. non autem cōde-
nare vel erigere. Hostien. tenet op̄i. Inno. alle. ff. de p̄cur. l. nō cogē-
dum. et. l. se. ubi dicitur qd si p̄curator non cogitur p̄sequi tenetur
tamen ob rem nō defensionem. et hoc siue ante sit. cōtest. siue post: qz ma-
gis posset dubitari de cōtumacia post lit. cōte. nec dicit iurandum si
alius tenetur de culpa alterius: qz illē expense non sunt tantum pes-
na: sed etiam interesse super quo remittit ad nō. de rescrip. c. si. Spe.
in ti. de sen. execu. §. sequitur. ver. sed quid si p̄curator. ad fi. col. vi.
detur differentiam facere an a principio fuerit dñs citatus et procu-
rator fuerit contumax: tunc nocet dño quo ad executionem contra
eum faciendam. vt de ap. sepe: an postq̄ fuerit lit. cōte. p̄curator ci-
tetur ipse procu. et dicit qd snia exequetur contra procuratōrē: sol-
uet p̄curator de bursa sua. alleg. ff. si quis infidi. non ob. l. i. qd dñs nō
intelligitur ei mandasse qd malitiam adhibeat: sic in effecta tenet
op̄i. Bar. ad hoc. C. de inoffi. testa. l. si pater. §. ad fi. de admi. tu. l.
si in heredem. §. pe. C. de his qui. vt indig. l. polla. Credo in iniunctis
dño qñ p̄curator nō fuit in iudicio dñs sit damnandus? qd ex quo nil
est gestum cū procuratore: iudex non habet potestatem dammandi
procuratorem: qñ p̄curator fuit aliquādo in iudicio: puto quod in
optione sit iudicis quem velit condēnare: qd hoc non est vera pena
cōtumacie vt dixit Inno. et bene: hic nō erigitur vera contumacia
sed ficta vel culpa: per hoc respondetur ad. l. i. §. si p̄curator. nā qui
petit expensas petit qd sibi abest et nulli dubij qd hec est p̄sumpta
culpa dñi: talem cōstituentis et sola culpa sufficit ad hanc condem-
nationem et negligentia in nō p̄sequēdo iudicium et sunt talia lenis
p̄iudicij attenta causa principali cui per hoc etiam nihil p̄iudici-
catur et consulo iudici qd eligat p̄curatōrē: maxime ubi magne sunt
expense vel ubi p̄curator nō est soluēdo de stilo practica op̄i. Inno.
33 cen. qd dñs tñ cōdēnatur. Et p̄dictis deciditur: an contumacia
p̄curatoris ecclesie damnetur ecclesia? Inno. hic qd dñabitur ecclesia
et cōtra ipsam fiet executio: qd ipsa fuit in culpa: si cōtumax fuit p̄cu-
rator: qd ipsa per se vel alij cōparere debuit. Idē si alia mandata iu-
diciis nō implet: qd nō exhibet acta vel instrumenta ad iudicis man-
datū: dicit tamē qd ecclesie subuenitur p̄ restitutionē: si est lesa. ff. de
mino. l. minor. fm Inno. nec ob. xvi. q. vi. si ep̄m: qd hic non punit ec-
clesia ex culpa p̄curatoris: s; ex sua: qd nō cōparuit et malū elegit: nā
34 fide et facultatibus debet idoneū eligere. Et Hostien. hic p̄sequitur
duos casus. Primus qd iuris de cōdēnatione expensarū ratione cō-
tumacie. Secundus quid iuris de expensis: qd victus victori et. ff. de
iudi. l. eū quē temere quo ad primū dic qd si p̄curator nō est soluē-
do: si expense sunt moderate dñari debet ecclesia et executio contra
eam est faciēda nec datur restitutio: qd p̄ modico nō est ecclesia res-
tituēda. de resti. in inte. l. scio. ff. si imoderate sunt: et graues ad offi-
cium iudicis spectat actioni deseruiens hoc examinare sine libello:
ad hoc. de offi. iu. c. ij. ne lites ex litibus et. C. de fructi. et lit. expen. l.
terminato. in fi. C. de trāf. l. fratris. C. de si. instru. l. si. ad fi. Et si videt
ecclesiam ex cōdēnatione expensarum enormiter ledi poterit ec-
clesiam restituere. alle. de re. ec. non ali. ad nostraz. Consultuit tamen
Hosti. qd differat vsq; ad sniam diffinitiuam et scōm qd tñc videbit
ecclesiam bonam fouere causam vel nō bonam poterit arbitrari cūz
condēnāda sit pars in expensis totius lit. de penis. calūniam. a qua
condēnatione excipiende sunt expense legitime a condemnato fa-
cte. C. de iudi. p̄perandum. §. si autem ex gestis. Si p̄curator est
soluēdo: tñc dicit si p̄curator est in dolo ecclesia est in culpa dā-
nari debet procurator et hoc equius: qd dolus p̄ponderat culpe. ff.

ad. l. aquil. l. si obsterit quasi dolus contumax videatur se liti ob-
tulisse faciēda est cōtra eum executio. ff. de re iudi. l. iij. §. respectu.
de doli excep. l. si p̄curator. Si ecclesia vel p̄lat⁹ sint participes cō-
tumacie. dic hoc casu qd ipse p̄lat⁹ cōdēnatur et sit executio cō-
tra ipsuz. vt nō. de p̄curato. auditis. et. c. constitutus. Si nec ecclesia
nec p̄lat⁹: sed solus procurator sentit qd damnabitur solus p̄cu-
rator ex quo est soluēdo in expensis autem victorie: si est appellatū
non est necessaria restitutio: qd iudex ad quem est appellat⁹ cogno-
scet de principali. et de hac accessoria expensaz. de ap. vt debitus. C.
de ap. eos. de offi. delega. prudentiam. et ex quo cōpetit remediū or-
dinariz cessat extraordinariū. ff. de mino. l. in cause. ij. Si vero fuit
appellatū et ecclesia petit restitui cōtra cōdēnationē dices se les-
sam: posset et debet tñc libellus offerri: qd principaliter petitur. de
resti. in inte. c. ij. de offi. iu. c. ij. Aduertat tamē qd si questio est inter
duas ecclesias et vna dicat se male expēdidisse: alia dicit se male cō-
dēnatam esse potius audiat illā que dicit se male expēdidisse: qd al-
teri imputanda est culpa in mala electione p̄cur. ff. de mi. l. verum
§. item querit. et. l. in cause. §. i. dicit tamē Hosti. qd quicquid. §. scri-
psit ad doctrinam hic sunt arbitraria in quib⁹ iudex procedit equi-
tate seruata in humaniorem partem declinādo scōm qd nō. de trāf.
actio. c. si. puto qd in iniunctis ecclesia ipsa sit dānanda in expensis:
qd ex quo nunq̄ fuit procurator in iudicio non video qd ex hoc pos-
set damnari p̄curator: ecclesia tamen posset restitui vt dixi si postq̄
p̄curator fuit in iudicio: et in iniunctis sibi satis equa est distinctio.
Hosti. an sit soluēdo vel nō: an sit in dolo vel culpa vel an vterq;
participet: an snia lata contra tutorem exequatur in bonis pu-
pillis: quid de lata cōtra curatōrē bonis. vide in spe. de sen. excō. §.
sequitur. ver. sed pone: post. §. sed quid si res in. v. coll. qd hic nō pio-
sequor: qd esset tractare materias pertinetes ad legistas et gl. et Bar.
35 in. l. qui soluendo. §. etiam. ff. de lega. ij. Et his deciditur an cō-
tumacia procuratoris noceat dño quo ad diffinitiuaz? Inno. dicit
hic qd sic si sit contumax post lit. conte. qd factus est dñs litis per lit.
cōte. ad hoc qd postea mutari nō pōt. de procu. c. i. lib. vi. nō. de res-
scri. ex parte decani et postea pōt in eum snia dari. C. de sen. li. expres-
sum videtur. ff. qñ ap. sit. l. i. et. §. si. C. quomodo et quādo in. l. iij. Idē
dicit in casibus in quibus ad sententiam diffinitiuam proceditur li-
te nō conte. qd culpa sua est: qd bonum nō elegit procurator: sed ip̄i
domino datur actio mandati contra procuratorem: et si nō est soluē-
do restituitur dominus. ff. de eo per quē fac. e. l. si. ff. de dolo elegan-
ter. §. pe. Sed est dubij quid si dominus tacite renouauit procura-
torem vt sententia non valeat contra eum tempore sententie profe-
rende et tacite comparet in fraudem vt renocet: an valeat sententia
postea lata in procuratorem. dicit Hosti. de mō. land. l. iij. in cle. audi-
tor. de rescrip. sniam non teneret tenet qd aduocati determinauit
runt sententiam non valere: qd imputandum est parti vidēti domi-
num comparere: quare illum non renocet. Et sic videtur ei imputā-
dum de mino. cū mandato. et nō. de rescrip. ex parte. Idem Jo. de li-
gna qd puto in renouatione per actum cōparationis: secus in alia
renouatione tacita nō intimata per nō. in. d. c. ex parte decani. et de
procu. mandato. Et his ptz quid dicendum in sententia suspensio-
nis vel interdicti quidam qd tenet in hoc dic per omnia vt dixi in
snia excōcationis: qd licet contumacia procuratoris noceat dño in
pertinentibus ad rē in qua cōstitutus est p̄curator nō in alijs sicut
qd suspensio vel interdictum qd fieri non debet: nisi causa suspensio-
nis ex propria culpa proueniat et legitime probetur. ff. q. i. nomē. xj.
q. iij. venio. et. c. se. xxiij. q. iij. si heres fm Fran. vercel. et Joā. an. Et
his deciditur an contumacia procuratoris in non respondendo po-
sitionibus vel non iurādo. de calū. p̄iudicet dñs videt qd non: qd
hic erigitur vera cōtumacia saltem in non respondendo positioni-
bus et tangitur negotium grauis p̄iudicij. tex. est in contrariuz in
c. si. de confes. lib. vi. sed ibi non erigitur vera contumacia: sed suffi-
cit taciturnitas vel ubi ex contumacia trahitur quid tacitū vel fictū
in quo expresse factum p̄curatoris p̄iudicaret dño p̄iudicat als
non: nam confitendo iudicialiter p̄iudicaret sic et in ficta cōfessio-
36 ne p̄iudicat. Et Venio ad secundum casum principalem an fa-
ctum in committendo prout cadit in doli p̄iudicet domino Bar-
to. in. l. i. §. si procurator assumit duos casus. Primo quando queri-
tur an factum procuratoris noceat domino quo ad exceptionē. Se-
cundus an noceat quo ad agendum contra dominum. Primo casu
dic contra dñm excipi posse ex delicto cōmisso per procuratōrē: qñ
est procurator ad negotia. alleg. l. apud celsum. §. questum. et. l. ij. §.
sequitur. ff. de doli excep. quod intellige quando est generalis pro-
curator. vt ibi: hic intellige quando ex facto procuratoris qui doli
commisit aliquo d quod ius questum est domino: ex quo iure agit
tunc si posset contra procuratorem ita et contra dominum excipi.
Si enim extra rem de qua agitur dolum commisisset hoc non nocer-
et domino: quia exceptio personalis esset. Quid enī si procurator
excommunicatus esset vel aliquod delictum commisisset: ex quo res-
pelleretur ab agendo hoc non noceret domino. vt nō. in. l. apud cel-
sum. §. de autoris. ff. de excep. doli. Si est p̄curator ad iudicia si autē
delinqueret in negotio: in quo est procur. ante lit. cōte. vel antequā
esset con-

effect constitutus procura. et non nocet domino sicut nec noceret dolus
terti. si post lit. contesta. dicitur. qd. nocet dolus procuratoris domino: si
aliquis delictum commisit circa id de quo principaliter agitur in iu-
dicio. all. l. cum aut. sua. C. de pe. iudi. qui ma. iud. qd. intelligo qn
ex dolo eius aliquid est applicandum domino ut qd. corrupti indices ad
commodum dñi: ubi etiam si dolus esset commissus per tertium prius
dicaretur domino: si non ad commodum dñi non preiudicat. **¶** Si
queritur an dolus procuratoris noceat domino quo ad agendum co-
tra dominum: hic prosequitur tres casus. Primus qn. certum est deli-
ctus esse qd. faciat non preiudicat domino. l. i. §. de iecisse. et §. quoties. ff.
de vi et vi ar. Secundus quando certum est non esse delictum: sed est
aliter penale. et id est. vt. l. iij. al. iij. §. si pcur. ff. qd. quisq. iuris. Ter-
tius quando est dubium an sit delictum vel non: qd. potest se habere
re ad utrumq. tunc preiudicat vt in responsione ad positiones. que
potest esse delictum: si male respondeat et non: si bene preiudicat ta-
men vel non scdm. distinc. l. certum. §. sed an ipsos. ff. de cōfess. quā dis-
tin. posui. §. Quartus casus quando certum est non esse delictum vel
punibile vel quando dolus admittitur circa contractum: ex quo que-
ritur domino et dolus preiudicat: dicit si habet speciale mandatum
sed certe et si habet generale. vt. l. procura. ff. de tribu. sic loquitur illa
l. vt ibi no. et prosequitur de dolo tutoris et curatoris. l. in. d. §. si pu-
rator. l. i. ff. si quis ius di. nō ob. que ad nos non pertinent. Ideo nō
prosequor: per hec dicunt doc. qd. si procura. producit falsum instru-
mentum in iudicio qd. nō preiudicat domino: vel si alium doli comitte-
ret: qd. ad falsa instrumenta pducenda vel fraudem committendam
vel aliud delictum perpetrandum mandatum nō habuit: nec hoc ge-
nerali mandato venire censetur. Ideo domino non imputatur: qd.
ab eo commissum nullo modo videntur. l. si procura. ff. de condi. inde. l.
iij. §. si procura. si quis ius di. nō ob. et patet. de elec. si compromissa-
rius. lib. vi. qd. intelligo nisi aliquid ex dolo foret domino applica-
tum etiam in casu ubi tertius dolus alteri non preiudicasset: quia prei-
dicasset quo ad ius saltem excipiendi. **¶** Et his patet an propter
frustratoriam appellationem procura. dominus condemnatur in
expensis dic qd. sic: qd. hic non committit dolum et agit circa sibi in-
iuncta: et qd. talia possunt trahi ad non delictum qd. tenet etiam spe. in
titu. de exe. sen. §. sequitur. ver. sed nunquid procura. tamē dicit ibi
executionem faciendam contra procuratorem et sic procuratores dam-
nandum quando malitiose frustratorie appellavit. Idē recitat Jo-
an. de lig. collectariuz tenuisse. **¶** Et his ptz. theoricā. l. y. et alioz
quos recitat Tan. in. l. eum qui res agit heredis. C. de procura. quā
etiam in. l. inbemus. nullam. C. de sacrosan. ecc. fore defectuam. de
delictis prelati. an noceat ecclesie. dic ple. per l. y. ibi et in regula de
licitum. de regu. iur. lib. vi. dicam. §. de dolo. c. i. Et his dicunt domi-
ni de rota sua conclusione. lxxviii. qd. factum procura. circa attentat-
ta post appellationem non preiudicat domino: vt pro attentatis si
nihil ad eum peruenit possit agi contra dominum: qd. non videtur
habuisse mandatum ad attendendum: nisi speciale haberet māda-
tum. **¶** Et his apparet quandā dist. Cal. hic in hac materia mul-
tum deficere quam non refero: quia in multis deficit: sed inquantuz
digi supra delictum procuratoris non nocere domino semper intel-
lige nisi ad hoc se extendat mandatum domini directo: quia specia-
liter est mandatum vel nisi aliter veniat ei in facto suo committere delictum:
et ei nō contradicat et patitur: et sic pōt. intelligi. l. procura. ff. de
tribu. l. i. §. de iecisse. et §. quoties. ff. de vi et vi ar. et hoc est illud mo-
dicum boni qd. dicit Cal. qui ad eodē dñi finis. c. allegat legē quā al-
leg. glo. C. de exac. et trāsa. m. anno. in excec. lib. xij. vbi si procura-
tor non paret preceptis de transferenda militari annona: dñs pu-
nitur. de hac materia per l. y. in. l. cum qui res agit heredum. C. de
procura. Recitat tamē Inno. hic quosdā tenere ex dolo tutoris et
administratores et procur. admisso in negotio commissio procurato-
ri vel alteri administratori preiudicari: etiam si ad illud faciendum
non teneretur ecclesia vel pupillus dum tamen possint se seruare in
demnes aduersus procuratores vel administratores. Sufficit tamē
si cedant actiones. ff. quando ex fac. tu. l. i. de admi. tu. l. i. quādo au-
tem teneantur alie persone de delictis procu. no. de fideius. c. pe. se.
41 cundū Inno. dic vt dicit. §. **¶** Et his deciditur an procuratore co-
stituto et impedito imputetur: si alium non substituat ubi est impe-
ditus et an a domino hec regula imputetur et concludit qd. si procu.
ex potestate iuris potest substituere: qd. lis est contestata imputatur
hoc domino et tenetur ad interesse: quia imputari sibi potest quare
non idoneum et discretum procuratorem elegit. Si autem substitue-
re potest ex vi mandati dati de substituendo et non de iure: dic qd. se-
cus videtur: quia hoc fecit tantuz de gratia: qd. ad hoc non arctatur
ad preiudicandum casus fortuitos. tunc enim non imputatur domi-
no si non substituat. ar. de elect. cum inter vniuersas. Alij contra di-
cunt quia adhuc imputatur domino si nō substituit: tenetur tamē
procura. actione mandati: quia sibi expediebat procuratorem sub-
stitui. alle. no. de iudi. cum deputati. hic puto in casibus in quibus
sufficit dominum non defendi nec erigatur alia culpa: quia ex quo
substituere potest quomodocunq. et non elegit industriam procur.

negligentia in substituendo ei preiudicabit: sed si non haberet man-
datum ad substituendum et esset ante lit. contesta. satis puto ex im-
pedimento dominum excusari ex quo legitime fuit impeditus pro-
cura. in iniunctis domino. argu. de pigno. significante. et hoc nisi in
his in quibus sufficit dominum non defendi: et alia nō erigitur cō-
tumacia vt in missione ex primo vt. l. hec autem. §. si. et l. se. ff. ex qui.
can. in in pos. ca. Ubi autē aliqua erigitur culpa procedit opti. In
42 nocen. **¶** Nunquid autem procur. teneatur ministrare expensas
substituto procura. dicit hic Inno. quod sic. Hostien. dicit qd. si sala-
rium certum recepit pro hoc procurator procedit dictum Innocē.
Idem si ex pecunia domini habet unde soluat. Idem si abundat
procura. et dominus ex hoc passurus est graue damnum: quia tunc
de proprio debet prouidere cum illud sit a domino recuperaturus
contraria mandati. alias tenetur ad interesse. alleg. ff. de procur. qui
proprio. §. procurator vt in ceteris. et §. litis impendia. C. mand. l. a
procuratore. C. de procur. si procur. §. de obli. ad rati. c. j. Dis cessan-
tibus dicit qd. non tenetur: quia nemo sani capitis sentiret quod ei
teneretur de proprio prouidere: qd. nec in propria persona proprijs
tenetur militare stipendijs. de sumo. cuz sit: nec tenetur per hoc mu-
tuum contrahere forsan sub vsuris cum gratis forsan non inuenit
secundum Hostien. et c.

- 1 **¶** Ad sententiam non est procedendum lite non contestata in cā
restitutionis contra contumacem.
- 2 Appellans etiam contumax et non respondens debet iterato citari
l. frustratorie vt verius dicatur contumax.
- 3 Appellans si coram iudice a quo compareat in causa pro qua appel-
lauit in dubio appellationi renuntiat.
- 4 Testes vt dicant legitime auditi et examinati tria requirunt. nu. 7.
- 5 Contumacia licet noceat citato tamē ex ea nō tollitur facultas pro-
cedendi in principali ratione contumacie.
- 6 Ad sententiam nō proceditur lit. non contestata in possessorio re-
cuperande.
- 7 Iudex possessionem adiudicans potest verbaliter pronuntiādo se
intromittere super non molestatione futura.
- 8 Rescriptum vitiat taciturnitas declinatoriarum contra iudicē cō-
petentium parti aduerso.
- 9 Iudex suffraganeus alterius partium quomodo legitime tanquā
suspectus recusatur. nu. 24.
- 10 Processus iudicis et snia ex eo duabus causis pōt. annullari.
- 12 Verbum cassare l. proprietur potest quandoq. ad sentētiā nul-
las referri. nu. 27.
- 13 Dictio immo stat correctiue.

¶ Cedens. **¶** In causa restitutionis etiā con-
tra cōtumacē nō est pcedēdi ad sen-
tentiam lit. nō cōtes. Sunt due partes. Prima ponit or-
dinē pcessus. Scda ipsius retractationē. scda ibi. Et igitur.
¶ Primo ruditer posset colligi etiā a grauiamine appellatio-
nē tenere substitūte legitima cā qd. nō expressa: sed notabile nō col-
ligitur: qd. vt apparet. §. tex. p. supponit qd. ex his causis fuit appella-
tum: et sic expressa fuit causa. de quo dicā. §. **¶** Ho. ar. ad cautela ite-
rato citandū frustratorie quo ad opti. iudicis appellatē et non re-
spondentem: sed nō est necesse de do. et cōtu. eum qui. lib. vi. Nunq. qd.
autem reuocato grauiamine sit necesse eum citari: vide Jo. and. de
ap. si appellationibus. li. vi. in spe. de ap. §. si. ver. xxv. **¶** Et no. cau-
tela putantis se iuste appellasse: qd. nō dñs corā iudice a quo cōparere
ne ab appellatione recedat vt patet. de ap. sollicitudinē. de offi. dele-
ga. relati. **¶** Ho. tres casus qui sunt circa testes. Quia primo reci-
piunt. Scdo et dicta redigunt in scriptis. Tertio citat pars vt ve-
niat ad cōtradiciendū testibus vel dictis. et sic patet qd. oppositio cō-
tra testes pōt. fieri post publicatas attestaciones. de quo de testi. p.
sentit. et c. licet dilect. et c. ti. ex parte ade. **¶** Et no. qd. absq. citatio-
ne ad sniam specificē pōt. pcedi ad sniam: si citat post publicatas at-
testaciones obiecturas dictis testib. **¶** Ho. arg. qd. l. contumacia
mulctet ex hoc nō tollitur facultas pcedendi in principali rōne cō-
tumacie: dūmodo acta legitime tractētur. **¶** Ho. duo scdm. diuers.
sitātē. intellectu. Primū qd. in possessorio recuperāde ad sniaz dif-
finitiuā nō pceditur lit. nō cōte. de quo dic. vt de offi. deleg. cōsulta-
tionibus: ex hoc ptz. qd. etiā in possessorijs est ordo iuris obseruā-
dus scdm. aliū. no. qd. in cā restitutionis in integrū nō pcedit ad dif-
finitiuā vel receptionē testitū lit. nō cōt. de quo dic. vt de offi. iudi. c.
7. **¶** Et no. qd. beneficio restitutionis aliquādo ex rescindētī cōsequi-
tur qd. restitutionē possessionis: vide qd. no. in. c. cuz ex literis. §. de
in inte. resti. **¶** Et no. qd. in possessorio pcedit hec cōclusio libelli peto
possessionē adiudicari. **¶** Et no. qd. pōt. iudex adiudicans possessio-
nem verbaliter se intromittere pnuantiādo super nō molestatione
futura de quo. de offi. deleg. querētī. de pbe. pro illorū. ff. de acquirē.
pos. l. permiscere. de pces. pben. cū nostris. dicā de testi. ex parte ade.
9 **¶** Ho. hic apertū qd. taciturnitas declinatoriarū cōtra iudicē cō-
petentiū aduerso parti vitiat rescriptū de quo variat Inno. in. c.
super literis. de rescrip. vt ibi dicit. **¶** Ho. cam vñā legitimā recu-
sandi iudicē: qd. est suffraganeus alteri partitū. **¶** Ho. quē esse suffra-
u iij

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

ganeum alterius non posse non esse indicē notoriū ad hoc. de transla.
 41 quanto. ¶ **¶** Mo. duas causas annullantes pcessum. Prima qñ snia
 est lata post r cōtra appellationem qñ pcedit in diffinitiva r inter
 locutoria r in sententis censure r alijs. facit ad id qñ not. de testi. ex
 parte ade. Secunda qñ est pcessum lite nō cōtesta. r hoc cōcludit tñ
 12 ad negotiū principale r nō ad exccōicationis sniam. ¶ **¶** Mo. de ver
 13 bo cassare: qñ referit: qñ improprie ad sentētiās nullas. ¶ **¶** Et no. qñ di
 ctio: immo stat correctiue ad hoc. de transla. prela. inter corporalia.
 ¶ **¶** Mo. tertiū intellectū qñ hic ageretur via nullitatis qñ sicut attē
 tata appellatione pendēte debēt retractari. Ita attē tata vi senten
 tie nullit: quo ad instrumēta cauētur quo ad alia debēt ad pristinū
 statū reintegrari. Et no. qñ qñ cōtra sniam obtinuit instrumēta
 snie sunt restituēda obtinēti ad hoc supra de trasac. c. j. r vide Bart.
 ff. de dam. infec. l. si finita. §. eleganter. ¶ **¶** Mo. hic arg. qñ pcessus ha
 bitus per iudicē recusatum valet nisi appelletur. vide Inn. in. c. cū
 speciali. de ap. l. doli. colligit qñ surreptio vitiat ipso iure literas: sñ
 hoc nō est operata surreptio: sed appellatio vel defectus ordinis de
 quo dic. vt dixi. de rescri. ceterū. r. c. ad audientia. Et no. de verbo oc
 cupare qñ sonat in malā partē. ¶ **¶** Mo. qñ iustificata appellatione su
 per ea potest de nullitate pñuntiari. vide de iudi. ex hibita. r qñ di
 cam. de app. dilecto. ¶ **¶** Oppo. qñ nō fuerit necessaria monitio si re
 putabatur appellationē nō tenere: qñ appellans cōtumax est cū pro
 testari videat se nunq̄ velle cōparere. vt de do. r cōtu. cū qui. lib. vi.
 Secundo dicit qñ hoc fecerunt ad cautela: nāz non erat necessariū.
 ¶ **¶** Quero de rōne nullitatis pcessus: dicit l. doli. qñ multe fuerūt
 ¶ **¶** Prima: qñ iuste recusati fuerūt iudices: hec cā nō sufficit ad cōcludē
 dam nullitatē nisi aliud intercesserit vt ptz per no. per Inno. de ap
 pel. cū speciali. r ptz per tex. c. i. in dex. de offi. deleg. lib. vi. Secūda cā
 est qñ litere surreptitiue inducant fm l. doli. adhuc hec etiā cā non est
 sufficiens ad cōcludendā nullitatē nisi aliud intercessisset. vt ptz. de
 rescrip. ad audientia. r qñ ibi no. Tertia qñ iuste fuit appellatum. et
 hec sufficit ad cōcludendā nullitatē: r principalis pcessus r snie ex
 cōmunicationis. Quarta cā: qñ fuit pcessum lite nō cōte. r. de suffi
 cit ad cōcludendā nullitatē exccōicationis. ¶ **¶** Ad declarationē finis
 opponit qñ instrumēta ppria qñ nō teneat restituere parti aduerse
 de proba. c. i. Sol. nō teneat restituere instrumēta regulariter: sed po
 test dupliciter ista intelligi. Primo qñ loquat de instrumētis ad ec
 clesiam spectantibus que abstulerat ep̄s cyronen. r nō obs. cōtra: qñ
 que alteri ablata sunt restituenda. alio reintegrāda sunt. iij. q. j. rein
 tegranda. r sic hec reintegrantur ad pristinū statum tanq̄ attentata
 appellatione pendente r vi snie nulle. vt. j. videbitur. Sol. pōt itel
 ligi vt loquatur de instrumētis snie obtente: que modo declaraf nul
 la: tunc instrumēta talia tanq̄ inania: penes aduersariū ex quibz
 in futurum posset p̄iudicium inferri obtinenti cassationē snie: ex
 iudicis officio cassantis sniam restituēda sunt parti obtinenti. arg.
 C. de cōdi. ex. l. i. dissolute. qñ no. qñ extendit illam. l. que loquitur ex
 dissolutione obligationis ex actu voluntario partiū vt pcedat etiā
 in actu necessario cassari etiā possunt: r est hec alia practica de qua i
 c. i. §. de trans. r hoc tutū esset qñ instrumēta forent ad catastro descri
 pta vt ibi aliqua appareret cassatio r repetet instrumētū hoc cōdi
 tione sine cā. vt in illa. l. dissolute. ¶ **¶** Venio ad glo. videf qñ hec ap
 pellationē nō tenuerit: qñ ab interlocutoria r sine cā. de ap. vt debet. r
 c. cordi. lib. vi. Sol. practica hec pcedit scōm antiqua tpa scōm q̄ ap
 pellabatur sine cā: cōtrariū scōm noua. hodie etiā nō sufficeret corā
 iudicibus causam allegare r statim appellare: sed deberet expectari
 an petitionē vel exceptionē admitteret iudex. r siquidē admitteret
 bene qdē. atq̄ appellaret. de ap. dilecto. Scōa sol. qñ hic cā appella
 tionis fuit allegata r nō admissa: ideo admittitur appellatio. r hoc
 sol. est vera. qñ ptz ibi. Et ex his r. r. hec erit vera. Tertia sol. nota
 bilis qñ hic appellabat ex cā notoria cū nō posset nō esse notoriū il
 los esse suffraganeos: quo casu sufficit causam subesse etiā si in appel
 latione nō exprimat. In cōtrariū appellabat ex causa dubia quo ca
 su dz exprimi per que dicit l. doli. hoc bene notandū qñ v3 appella
 tio ne pcedas cū si mihi suspectus ex causa tali ppter quā te recuso
 ar. ff. de arbi. nō distingnem. §. quidā. Et no. §. de off. dele. super q̄
 stionum. §. si qñ nō placet Jo. an. qñ oportet causam exprimi in ap
 pellatione quare sit suspectus. de app. cum speciali: r oportet expe
 ctari grauamen. s. qñ exceptionem rēciat. Nec ob. qñ causa sit noto
 ria: qñ per hoc dicit Jo. an. nō excusat ab exceptione pponēda. r cā
 in appellatione exprimenda. Nam qñ exceptio sit notoria siue in fa
 cto siue etiam sit in iure hoc excusat a necessitate probandi: sed non
 a necessitate exprimendi. Idē dicit Jo. an. de ap. in cle. appellanti.
 r hoc est tenendum r hoc verū: qñ exigitur sp̄alis expressio per q̄ pa
 tet qñ nō sufficeret dicere appello: qñ me grauatis in repellendo ex
 ceptiones que patent ex actio: qñ exigitur specialis expressio r nota
 bilis in appellatione ad qñ. j. de iureiuran. clericus. Et facit qñ no.
 de oper. no. nun. c. ij. r qñ dixi. de ap. significauerunt. r de ap. vt debi
 tus. lib. vi. de materia glo. ij. q. vij. quoties. iij. q. v. qñ suspecti. Ibi ta
 men dicit glo. sufficere protestari suspitionē vt illud qñ post illaz fa
 ctum est: sit nullum sicut post appellationem. immo l3 non protestē
 tur. si tamē postea probetur suspitio per hanc decre. sed hoc nō pla

cet. vt no. j. de ap. cum speciali. licet etiam illud tenuerit. Jo. ij. q. vij.
 quoties. sed dic. vt de offi. dele. index. lib. vi. in delegato. r hoc tene ē
 si exceptio est notoria: qñ ppter solam notorietatem exceptionis: si
 recusatus sit iudex non redditur pcessus nullus vt ptz: quicqd sen
 serit Archi. in. d. c. quoties. In exceptione autem loci non tuti qua
 liter debeat opponi r appellari habetur. de ap. ex parte. i. ¶ **¶** Opp.
 qñ ad translationem possessionis potuerit procedi lit. non cōtes. vt
 j. c. qm̄. §. qñ si super. de dolo. cōtingit. Sol. dupliciter decre. intelli
 gitur. Uno modo qñ hic agebatur officio iudicis nobili pro restitu
 tione in inte. obtinenda ad qñ facit ibi beneficium restitutionis r.
 r ibi restituentes in integrum r. r. scōm hoc necessaria est lit. conte
 statio scōm ea que habetur. de offi. iudi. c. ij. Secundo intelligitur qñ
 hic agebatur possessorio ad finem obtinende restitutionis possessio
 nis r scōm hoc patet qñ vbi agitur possessorio necessaria est lit. con
 te. r alius ordo iuris vt ptz hic. ad qñ de offi. dele. consultationibus.
 ¶ **¶** Ad cōtra. Respondet glo. qñ aliud est possessionem ad iudicari
 via ordinaria possessorio r exigitur lit. conte. vt in contrario. Aliud
 possessionem ad iudicari in penam cōtumacie r nō exigitur lit. con
 testatio. Idem no. in. d. c. consultationibus. r hoc tenet Bar. in. l. j.
 C. si de mo. posse. aga. In interdicto autem quorum bonorum. tene
 qñ no. in. l. i. §. quorum bonorum: qñ in illo summarie pceditur. babe
 mus quo ex glo. duos intellectus. ¶ **¶** Inus. l. qñ hic agebatur posses
 sorio stricte vnde vi qñ datur spoliato. Secundo qñ agebatur res
 titutionis in integrū iudicio. Primum tenuit Soss. Tertiū po
 nitur intellectus qñ hic agebatur petitorio in quo cōcluditur peti
 tio restitutionis rei. de iudi. examinata. dicit Jo. an. qñ l3 vsus hic
 approbet forte non est de iure de quo in spe. de libel. concep. §. si. ver.
 hoc autem. Inno. ponit quartū intellectū qñ hic petebatur restitu
 tio in inte. r simpliciter eque principaliter accumulabatur possessio
 riū r petebatur restitutio generalis aliorum iurium: hunc subdi
 uidit in duos. Primum qñ vtrūq̄ remedium simul hic accumulaba
 tur: de hoc dictum est supra. Secundus qñ incidenter accumulaba
 tur restitutio. Archiepiscopus enim primo petebat restitutionem
 iuris parochialis: r cum iudices viderent qñ de iure parochiali finē
 fecerat nolēbant restituere: sed contra eum pronuntiare qñ episcop
 presentis petijt restitutionē in integrum quā ipsi dederunt. r hic
 est notabilis intellectus qñ etiam pendente iudicio ad tollendum
 obiectum exceptionis obitans actioni intentate r prosecute potest
 peti restitutio in integrum: sed nō placet ad tex. qñ nihil hic fuit res
 sponsum ad petitionem r petitorio prima vice fuit data super benefi
 cio restitutionis. Quartum intellectum ponit hic l. doli. r notabi
 liorem qñ hic agebatur possessorio lato: conquerebatur enim archi
 episcopus de plebano sancti martini: ideo qñ nolēbat sibi obedire:
 nec de iure parochiali respondere sicut consueuerat: nec hoc fecerat
 diu erat nec dicebat se spoliatum: quia nec erat: sed tam ipse quā sui
 predecessores in exigendo fuerant negligentes: implorabat ergo of
 ficiū iudicis vt eum reduceret in eum statum in quo esse consue
 nit: r sic eum restitueret in quasi possessione predictorū nec petebat
 hoc per beneficium restitutionis in integrum: sed generali iudicis
 officio de quo. de in integ. restitu. ex literis. secundum l. doli. qñ no.
 qñ remedium canonis reintegrat. r. c. sepe. non videntur habere lo
 cum quando quis exclusus est a possessione per negligentiam: l3 in
 iuste: sed tunc vel tutius est qñ accumuletur restitutio vel qñ agatur
 hic iudicis officio: qñ bene no. ¶ **¶** Et in verbo subesse ponit multas
 causas recusationis r est clara dic vt in ea. In quantum dicit glo. suf
 fraganeum non posse esse iudicem metropolitanū illud est verū in
 delegato vt hic suffraganeus autem bene posset esse ordinari: ideo
 posset archiepiscopus conuenire subditum suffraganeū coram suf
 fraganeo vt ordinario fm Buil. in spe. titu. i. §. superest. verū. quid si
 conquero. secundum Jo. an. and. ¶ **¶** Not. etiam glof. in quantum di
 cit r assignat causam quare facilius recusat iudex quam testis: et
 vide idem not. ij. qñ de. v. r. c. accusatores. ¶ **¶** Oppo. quod hic non
 fuerit appellatum ex pluribus causis: sed vna tantum scilicet recu
 sationis contra literam ibi ex his. Solu. dicit glo. quod a principio
 ex vna causa tantum facit appellatum: sed quia postea superuenit
 noua causa: quia scilicet processerunt lit. non contestā. Illa secunda
 superueniens habuit primam cōfirmare: sic ex pluribus causis po
 test dici appellatum secundum eum: et hoc tenuit Jo. an. r Vincen.
 sed non placet l. doli. et hoc tenuit Jo. an. and. quod si grauamen
 subsistens secundum tempus appellationis non proficit appellan
 ti nisi propter illum appellet. r ex eo vitatur de appellat. nonit. r. c.
 dilecte. r in clementi. appellanti. de appella. multo minus proficiet
 grauamen non subsistens secundum tempus appellationis: sed ex
 post facto superueniens. Ideo secundo dicit glo. quod vna tantum
 fuit causa in genere: sed in plurali dicitur habitato respectu ad plura
 litatem iudicū qui fuerunt recusati. Unde in quolibet potest dici
 fuisse vnam recusationem: et sic multiplicatis personis exceptio
 nes et cause multiplicatē intelliguntur. ff. de verborum obligatio
 l. scire debemus. vel secundum Innocen. fuerunt due scz surreptio:
 exceptio. r suspitionis secundū eū. ¶ **¶** Blo. opp. qñ sine forte debuit
 r potuit exccōicare dic qñ litere intentus est qñ si nō fuisset legitime
 appellatū

appellat: sic cōtūmāx fuisse potuisset pcedi ad missionē vel exco-
cationē sed hic non pcessit tñ ad illam: sed ad diffinitivā: ideo dicit
glo. forte fuit philosophicum tpamentum vide de testi. c. ij. vel dicit
Joan. an. qd dicit forte ideo qd iudex nō necessario pcedit vel pces-
dere debet ad excoicationem: sed illā imponere d3 quā magis time-
ri videt. j. c. qm ad fi. C. Oppo. quod male stet verbūz cassari qz cassa-
tur stricte quod aliquod est. Solu. litera dicit qd ppter hoc verbum
cassari exponitur: immo cassum nuntiari: quia quod nullūz est cas-
sari non debet: sed debet sententia nulla pronuntiari glossa vltima
est clara.

- 1 Sententia lite etiam non contestata super missionē in posses-
sionē causa custodie valet vbi reus est cōtūmāx vbi hoc patitur natu-
ra cause. nu. 4.
- 2 Possessio vera quando dicatur posse transferri per solam missionēz
in possessionem causa custodie lite etiam non contestata contra pra-
ctikam legistarum qui volunt quod vbi vana est prouisio missionis
in possessionem possit procedi ad sniam diffinitivā lite nō cōtesta-
ta z qualis sit effectus dicte missionis. nu. 6. z. 8.
- 3 Excommunicari quare nō semper debeat cōtūmāx vbi pōt recurri ad
alia remedia.
- 5 Cōtūmācia sola qñ nō pōt statim pcedi ad missionē in possessio-
nem causa custodie.
- 6 Excommunicatus si per annum durauerit in snia excoicationis pōt
causam.
- 7 Iudices qui nam possint quē in possessionem mittere.
- 9 Adissio in possessionem etiam causa rei seruande in quibus causis
non adaptatur.

De fraternitatis. C. Si lite non con-
testa. reus est cōtū-
māx pōt fieri missio in possessionem causa custodie alias
reus excommunicabitur. In prima decisa consultatio. In
secunda responsio distinguens. z secundū membrū ibi. qd si. C. No-
ta practica pcedendi cōtra reum cōtūmācem ante lit. conte. qz si cau-
sa patitur missionem procedit ad missionem in possessionem. C. Et
no. qd mittitur cā custodie: qz ex ea non trāfertur vera possessio añ
annum si non patitur missionem natura rei vel cause proceditur ad
excoicationem. vel aliā multam: z sic sunt alię cause vel res
que non patiuntur missionem in possessionem. C. Not. hic videt de
strui theoria legistarū in aut. at qui semel. C. qñ z qñ in aut. si
oēs. C. si se ab here. absti. z in. l. pe. C. ad trebel. q volūt qd vbi vana
est prouisio missionis in possessionem procedi possit ad sententia
diffinitivā lite non contesta. quod est notandum: nā hic non pro-
ceditur ad diffinitivā: sed ad aliā multam per quam aliter cōpel-
litur iuri parere. C. Oppo. innuit hic qd possit demū in subsidium
ad excoicationem recurri. cōtra. j. c. si. dicit Jo. qd hic prius sit recur-
sus ad res q ad psonas. aliqñ est cōuerso. vi. q. vi. illud. Sof. dicit
qz cōtūmāx nō pcedendū ad excoicationē donec extant alia re-
media: qz excoicatio odiosa sicut dicit de actione de dolo. ff. de dolo
l. ij. z. ij. Unde dicebat d. osti. per tex. hic pbari habentem bona ex-
communicari nō posse quod dicit falsum licet foret honestū potest tñ
a qua vult incipere. j. eo. qm. §. fina. C. Oppo. ij. qd vbi non est pro-
uissum de remedio missionis possit pcedi ad diffinitivā sniam in au-
ten. si omnes. C. si vt se ab here. absti. in aut. at qui semel. C. qñ z qñ
in. de eo qui mit. in pos. eum qui lib. vi. quidā dicunt ad sniam diffi-
nitivā posse tunc procedi arg. l. diffamari. C. de inge. ma. j. de fide in
stru. accepimus sed hic destrui videtur hic nisi euadendo dicat qd z
istud z illud remediū locū habeat. vnde dicendū vñ quod hec decre.
destruit illā theoricā vel restringatur hoc procedere qñ deficit reme-
diū mittendi ppter rem vel cām agitur tñ contra certā personam a
qua aliquid peti dari vel fieri cum qua pōt lis contestari quo casu
cū sit persona cum qua pōt lis cōtestari nō pceditur ad diffinitivāz
lite non cōte. sed tñ pceditur ad excoicationem vel aliā multā z ag-
grauationem z hoc excepto casu. c. i. de eo qui mit. in pos. vbi: qz nō
pōt pcedi ad missionē in beneficiā pceditur ad sniam diffinitivā
lite non contesta. sed illud non est ideo: qz non possit pcedi ad mis-
sionem sed quia causa est talis nature: quia olim in contumaciā po-
terat pcedi ad sententiam lite non contesta. vt. j. eo. quoniam. §. si ve-
roz. §. finautem z hodie patet: quia summaria est: vt in clemē. dispē-
diosa. de iudi. Si autem deficit remediū missionis non ex capi-
te: quia natura cause non patitur vel rei sed ex capite: quia ius agen-
di non dirigitur contra certam personam nec ab eo poterit aliquid
dari vel ferri sed concluditur tantum iudici z non parti: quia tunc
non est necessarius libellus vt no. de libel. obla. c. j. z in auten. offera-
tur. C. de lit. contesta. z quia non est tunc persona cum qua lis conte-
stetur proceditur ad sententiam lite non contesta non ex eo: quia
non possit procedi ad missionem in possessionem qz sic contingat
quia z tunc non congruat remediū missionis z sic debet intelligi
glossa supra de offic. iudi. c. secundo ad hoc. j. eo. quoniam. §. sunt et
aliqñ sic causa causet: qz quando petitio non dirigitur contra certam

personam sed concluditur iudici non est prouissum de isto remedio
missionis nec de alio aggrauante vbi ergo de nullo remedio aggra-
uante est prouissum pcedit theoria illa sed vbi de aliquo est prouis-
sum vel missionis vel mulcte vt quia apparet persona ad quā aggra-
uatio potest dirigi cessat remediū missionis sic debet intelligi In
nocen. de coha. clerico. z mu. tua. in gloss. magna versic. preterea qui
ad literam sentit theoricā docto. vbi dicit quod in ciuilibus regu-
lariter non proceditur ad diffinitivā: quia est prouissum de reme-
dio missionis z in criminalibus sic qz non est prouissus de quo dicit vt
ibi: z not. ff. de penis. l. absentem. z quod not. de dolo. veritatis.

Querit gloss. an statim sola contumacia possit procedi ad mis-
sionem gloss. dicit quod non: quia nō debet nimium festinare: imo
saltez. summarie d3 negotium examinare. C. vbi in rem acti. l. ij. C.
de bo. auto. iudi. pos. l. cū proponas. z aut. sua. j. eo. qm. §. qd si super
z si nimium festinaret dicit glo. quod renocaret missio: vt patet in. l.
si finita. §. si forte. ff. de dam. infec. sed hoc intellige vt dicam de dolo
cōtingit. sicut in diffinitivā d3 de re iudi. cu3 bertoldus: z hoc intel-
ge etiam vt dicam in. d. c. cum bertoldus. deinde glo. remittit de effe-
ctu missionis: z ponit multa remedia contra contumaces de quibz
z alia in specu. de primo decre. §. iam de defectu. §. z no. qz si missus.
z ver. se. In quantum glo. dicit excommunicandū dicit d. osti. deferen-
dum tamen dignitati de offic. delega. c. ij. lib. vi. z ita quod vniuersa
tas non excommunicet vt d3 in. c. romana. §. in vniuersitate. de sentē.
exco. lib. vi. z dicit Jo. si excommunicatus durauerit per annū in ex-
coicatione perdit causam. xi. q. iij. rursus. z post eum tan. C. No-
ta hoc dictum z vide Innocen. de etate. z qualita. cū contingat. z qd
scripsi de iudi. c. j. z de dolo. veritatis. z c. cōtingit. tan. dicit quod nō
credit: quia post annum auditur de proprietate. j. c. qm. §. qd si super
z vide Ber. de dolor contuma. contingit qui de possessione dicit qd
iuris. In quantum glo. dicit posse manu militari efici de hoc dicit vt
vi. questione. i. petimus. z Sed dubitat Innoc. hic qui iudices pos-
sint facere missionem. Dicit quod corporalem non faciunt nisi iudi-
ces habentes merum z mixtum imperium. ff. de iur. omnium iud. l.
iubere. de offic. proconsu. l. nec quicquā. §. vbi decretum. Adinores
tamen iudices possessionem causa custodie discernere possunt cum
aliqua causa cognitione. ff. de dam. infec. l. iij. §. j. z. ij. l. finitur. §.
fina. d. osti. remittit ad illa que notauit de contumacia sub. §. Item
punitur. §. quis potest. z. §. nunc videndum. dicam de dolo contin-
git. z Addit remediū aliud. l. vt iudicatur multa. z multis alijs re-
medijs: z plures questionēs de hac multa vide per specu. in titu. de
cōtu. §. nunc dicamus versic. specialiter. in ver. sed pone index alleg.
d. osti. ff. si quis ius di. non ob. l. j. Septimum remediū vt inquan-
tum z bonum iudici videbitur puniatur z extra ordinē. ff. ne vis si.
ei qui in po. mis. est. l. si quis missus. ff. de publi. z ner. l. licitatio. §. q
illicite. ff. de varijs z extraordinarijs. co. l. fina. Octauum quod pi-
gnus excipitur z etiam ipse per personam detinetur. ff. de iniur. l. in
iniuriam. §. j. z. ff. ad. l. iul. peculatus. l. cum autem secundum d. o-
stien. C. Quero cum vltima glo. que sint cause in quibus non ad-
aptetur missio. Exemplificat gloss. in criminali. Idem sentit Inno-
cen. in. d. c. tua. in glo. magna ver. preterea: sed vt ibi dicit z no. gloss.
ij. q. ix. decernimus z. j. de dolo z contuma. veritatis etiam in crimi-
nālibus contumacia punitur per missionem in possessionem: qz p-
ceditur ad annotationē bonorum parti. ff. de requir. re. quod dicit
Bar. habere locū in criminibus a relegatione. §. sed a relegatione.
j. dic quod illud remediū non erat inuentum vt ipse no. in. l. absen-
tem. ff. de penis z forte non habet locum secundum hodierna tem-
pora secundum que bona non publicantur regulariter vt in auten.
bona damnatorum. C. de bo. dam. hoc relinquit legistis. Exempli-
ficat. ij. in causa ciuili de criminali. nō placet hoc: quia non videt qz
re in ista procedi non possit ad missionem cum ad instar mere ciuili-
lium in talibus procedatur. vt. l. si. ff. de priua. delict. Exemplificat.
ij. gloss. in causa matrimoniali quando agitur ad fin. separationis
thori: qz non pportionatur hic missio cum inextimabile sit hoc: sic
non possit fieri missio ad mensuram debiti declarati. Idem eadem
ratione si agitur causa matrimonialis respectu coniugij dissoluen-
di vel coniungendi. In quantum autem accessorie dos peteretur be-
ne ex contumacia posset ibi cadere missio. Exemplificat docto. qñ
reus non potest pati missionem ex defectu bonorum: quia ibi nō ha-
bet bona mobilia vel immobilia vel si habet illa abscondit vel si res
perijt dolo suo secundum Vinc. Item ponunt exemplum in causa
beneficiali z sic hodie est determinatum de eo qui mit. in pos. c. eum
qui. libro. vi. Ponunt aliud exemplum quādo agitur interdicto re-
tinende quo casu nihil petitur dari vel fieri sed non fieri. Ideo non
est prouissum de missione in possessionem: z sic non poterit procedi
ad diffinitivā lite nō cōte. sed excoicabit fm Jo. licet quidam di-
cant qd qd hoc casu qz non potest pcedi ad missionem pcedatur ad
sententiā diffinitivā. C. de inge. ma. diffamari. C. de si. instr. accepim?
sed Jo. hoc non tenet. z hoc est tenendum: qz ex quo est pars saltez
a qua petitur quid nō fieri est lis contesta: als sequeretur qd in cō-
fessoria vel negatoria lis nō cōtestaret. In quibus aliquādo cōcludi-
tur quid non fieri a parte aduersa vt no. §. de iudi. examinata infra

Antonius de Butrio super prima parte. ii. Decretalium.

de ver. signi. abbate: sic habes quod in possessio retinenda exigit
lit. conte. sicut dicitur in recuperande. s. c. primo. An autem et quod in
terdicto uti possi. pcedatur ad missionem remittit Jo. an. ad spe. de
contu. s. sequitur ver. sed pone titius. de. j. z. ij. decre. s. restat. ver. sed
pone ago. z. no. j. de eo qui mit. in pos. c. i. in glo. magna. ver. hoc eo
dem modo: fm Jo. an. and. hoc ibi explicabo. Anto. de But.

- 1 **T**estium receptio facta non contumaciae lite non contestata in causa
etiam matrimoniali est nulla.
- 2 Index quomodo quatuor vel v. causas potest tanquam suspectus recu
sari. nume. 4.
- 3 Index qua causa generalis potest se informare ad eius arbitrium super legit
mitate cause recusandi.
- 4 Citari non debet aliquis ad locum sibi suspectum et non tutum alias
si citatus petat sibi locum tutum assignari et non conceditur potest
appellari et valet appellatio tanquam ex causa interiecta.
- 5 Inimicus is dicitur tunc qui detinet bona mea et uxorem.
- 6 Locus dicitur non tutus siue sit locus in quo proceditur siue per quem
ad illos debet haberi accessus vel quoniam per locum per quem transit huius inimicitias
capitales.
- 7 Loci non tuti exceptio non tollitur literis de salvo conducto quoniam in loco
huius inimicos capitales.
- 8 Iudicium renocatio si sit libera in persona delegantis illa tamen fieri non debet
sine causa legitima.
- 9 Fallit in papa vel principe. nu. 17.
- 10 Processus potest in causa matrimoniali dici nullus duabus causis.
- 11 Contumacia in comparando excusatur appellatione ex causa legiti
ma.
- 12 Index nullitatis et appellationis ab interlocutoria quoniam cognoscere
potest de negotio principali cassato processu.
- 13 Reconuentio admittitur in causa appellationis et nullitatis ab in
terlocutoria ubi denoluitur negotium principale quoniam appellatio fuit
ante litem contestatam interposita.
- 14 Possessorium suspendit petitionem super eadem re etiam in causa appellatio
nis accumulatum.
- 15 De dote tanquam ad matrimonium accessoria cognoscit index ecclesia
sticus etiam si agatur de re mere reali tpali reputata ubi illa est assigna
ta in dote. nu. 28.
- 16 Sententia lata super notorio lite non contestata non debet ferri ubi poterat esse oc
cultum seu dubium an super rebus contentiosis haberet ius aliquod is cui
ius favore lata.
- 17 Contumacia quis dici non potest qui rñdere non tenetur.
- 18 Index appellationis non cognoscit de causa ultra limites datos iudici
a quo uti in eius locum surrogatus.
- 19 Fallit ubi si per principem committitur.
- 20 Index quomodo potest tanquam suspectus recusari ratione consan
guinitatis vel affinitatis idem si dicatur alteram partem nimium dili
gere idem si sit inimicus. nu. 27.
- 21 Domicilium quomodo censetur quis retinere unde est oriundus.
nume. seq.
- 22 Forum quis fortiter ratione primonij et aliarum possessionum ibi sitat
ut ibi possit conveniri.
- 23 Fallit in muliere tradita nuptui viro alterius civitatis.
- 24 Forum quoniam quis fortiter ratione originis patris.
- 25 Sententia quoniam denotat possessiones iuris domicilij et quoniam ratio de
iurisdictionis.
- 26 Index non repellitur a iudicando ratione parve amicitie vel origini
nis. nu. 22. et 23.
- 27 Testis non obijcitur propter amicitiam nisi illa sit immoderata.

1 **R**ecedens. el. ii. **C**onceptio testium
facta contra non contu
macem lite non contestata in causa matrimoniali est
nulla. b. d. Et sunt due partes. Prima ponit appellan
tis querelam. Secunda cause commissionem: ibi manda
mus. **C**onceptio hic quatuor vel quinque causas habiles et legitimas ad
iudicem recusandum. Prima quando index est consanguineus ca
pitalis inimici partis recusantis. Et no. argu. quod sufficit allega
re lineam: licet non allegetur gradus: est argu. quod in quocumque gra
du de linea proxima transversali: vel ascendenti vel descendenti
quis possit recusari nisi hic assumatur linea pro gradu: de hoc dicit
de ap. postremo. Secunda causa quando index est clericus comensa
lis inimici. Tertia causa quando est index compatriota adversarij
ratione originis. Quarta quando index districtualis est inimici: et
pondera quod nedum sufficit causas istas concludere favorem conclu
dantur respectu principalis cum quo litigat: sed sufficit quod con
cludantur respectu alterius tertij inimici tamen ipsius alterius liti
gantium: quia exoritur suspitio quod non male tractet eum ad peti
tionem inimici. probat tamen text. hoc quando inimicus in aliquo
est fauens adversario cum quo litigat ut erat hic. **C**onceptio. secundo
ynam causam generalem ad arbitrium iudicis informandum super

legimitate cause recusandi: quia eo quod concluditur iudex verifi
militer ex causa in unum fauens alteri pertinet hec est legitima ca
recusandi: immo si alia non subesset causa fauendi alteri eo quod de
facto fauet ut quia ad petitionem alterius in aliquo grauatur: hec est
legitima causa recusandi. ut. j. de appel. ad hec si vna. z. c. proposuit
4 et ad hoc tex. s. de iudi. causaz. **C**onceptio duas causas habiles ad de
clinandum iudicem. Primam quando index est suspectus ratione
persone. Secundam quando est suspectus ratione loci. **C**onceptio
in considerando locum non tutum: non attenditur locus impetra
tionis sed locus tractus. Ideo si iudices forent impetrati illo loco non
tuto: dummodo se conferant extra locum non tutum cessat recusatio:
et est hic argumentum quod ut concludatur granamen pars debet
petere assignari locum tutum: de quo in. c. ex parte. j. de app. oppo
nens ergo concludat quod non debet trahi non quod index est im
petratus in loco non tuto: sed hodie tracta practica esset bona in iu
dice apostolice sedis: quia non potest se conferre ad cognoscendum
extra locum: ut in. s. statutum ver. in nullo. **C**onceptio tex. notabi
lem ad probandum quem inimicum quando scilicet retinet bona et
uxorem alicuius et ex talibus concluduntur inimicitie capitales: et
sic non solum ex morte vel sanguine primo sed secundo bonorum vel
honoris. **C**onceptio quod locus dicitur non tutus siue sit locus in
quo proceditur siue locus per quem ad illos debet accessus haberi.
Conceptio tex. ad concludendum locum non tutum quando in loco:
8 vel per locum per quem transit habet inimicitias capitales. **C**onceptio
ta quod non tollitur exceptio loci non tuti per literas de salvo con
ducto quando in loco habet inimicos capitales. **C**onceptio iudicis
renocacionem licet sit libera in persona delegantis. ff. de iudi. iudi
cium illam tamen fieri non debere sine causa legitima. **C**onceptio
duas causas reddentes processum nullum. Prima quando in cau
sa matrimoniali ad dissolutionem coniugij proceditur ad merita li
te non contestata. Secunda quando post appellationem ex legiti
ma causa interposita de prima die hodie: ut in capitulo dispendio.
11 lam. **C**onceptio et no. quod appellatio ex legitima causa excusat contumacia
12 in comparando. **C**onceptio hic iudicem nullitatis et appellationis
ab interlocutoria cognoscere de principali negotio cassato proces
su: quia est verum quando expresse committitur de quo dicit: ut
13 de appellatio. interposita. **C**onceptio quod in causa appellationis
14 nis interlocutoria: et in causa nullitatis: ubi denoluitur negotium
principale admittitur reconuentio quando appellatio fuit inter
posita ante lit. contesta. et admittatur quod plus est in causa incom
passibili cum prima: et suspensio prima: sed hi erant indices ppter
commissionem appellationis: quia utraq; causa videtur commissa ppter
contumaciam causarum. C. de iudic. l. nulli. et de sequestra. posses. c. j.
15 **C**onceptio possessorium suspendere petitionem super eadem re etiam
in causa appellationis accumulatum ad hoc de cau. posses. clem. j.
Et nota qualis debet esse restitutio ad tollendam suspensionem: qu
plenaria in qua venit principalium restitutio et omnium accessorio
rum ad hoc de resti. spoli. grauis. **C**onceptio quod de dote ad matri
16 monium accessoria cognoscit ecclesia. **C**onceptio primo quod ad
diffinitivam possit procedi lit. non contest. in hac causa: quia si erat
publicum ipsam esse uxorem et illum eam detinere super notorio p
ceditur lit. non contesta. de iur. iuran. ad nostram. ff. q. i. manifesta.
de accu. evidetia. dicit Host. quod publicum esse poterat: quia illa de
tinebat mulierem: et terram. Sed utrum ius in eis haberet: poterat
esse occultum: alias si notorium utrumque esset potuisset compelli si
ne accusatore comes et testibus: absque iuris ordine. de accu. evidetia
de electio. bone secundum Hostien. Adverte tamen quod hic pro
cessus non dirigebatur contra comitem sed contra mulierem. **C**onceptio
secundo quod papa non arctaretur in hac renocacione ad assignan
das causas renocacionis cum liberum sit ei renocare delegatum a se.
ff. de iudi. l. iudicium soluitur. de offic. deleg. super questionum. s. por
ro. Solu. fatendum quod de iure potest quoniam vult renocare: sed ex con
suetudine stilo: et debito honestatis papa non renocat illi qui cepit de
ca cognoscere donec illam expeditur nisi per appellationem vel re
cusationem vel alium modum suspensionum prorogare iurisdictionem. de
ap. ut debitus. z. c. cum speciali. potest tamen si vult ut dicit maxime ubi
honestas causa et verisimilis pretenditur: quia modicum est preiudicium
ut hic. quidam tamen dicunt: et forte non bene quod hec commissio fuit
facta hic ppter appellationem: sed hoc non vult posse stare: quia si iuste
in causa appellationis proceditur esset facta commissio si esset ita alio
quin remitterent partem ad iudices a quibus altera parte in expensis
condemnata. de ap. ut debet. quod hic non fuit factum imo statim fuit
facta iudicium renocatio: vel hic de iniusta appellatione constituit pa
pe fm Inno. hoc non placet Hostien. quia papa mandat. j. de appel
latione cognosci ergo ei non constabat de appellatione ut patet ibi
vel post appellationem quo casu dicit Hostien. quod si appellatio
ni innitatur vicecomes cessabunt inferiores iudices procedere. de
officio delegati. pastoralis. s. sed et si. Sed si appellatio non in
nitatur vicecomes procedere habent secundum tenorem de rescript.
pastoralis. in prin. certe innitatur appellationi: vel non ex quo iudi
ces sunt renocati non habent cognoscere nisi renocaretur in dubium
de reuo

de renouacione: qz conditionata non est renouatio sed solum cognitio super nullitate processus. Concluduntur ergo duo intellectus. Unus quod hic processerit per viam renouacionis: et hinc tenet hoc. et dicit hoc pro certo tenendum quod papa hic ex certa scientia renouat primos iudicum iurisdictione: et ex causa hic eam committit secundis qd pz dicitur ibi: et causa per vos comodius et. ibi enim causam renouacionis epmmitit et dat formam ibi. partibus cōnotatis. Secundus intellectus quod fuerit eā commissa per viam appellacionis: et saluando istam potest dici qd causam remittit si est ita: qz de appellacione nō erat informatio nisi summarie qd sufficit ad renouacionē iudicis: sed quo ad renouacionē processus opz quod illud cōstet plenarie potest etiam saluari qd quo ad actum deuolutis papa non innitit appellatiōi sed quo ad actum renouacionis processus sic vnde quo ad primum elegit viā renouacionis: et qz illam dicitur lerare aliqua causa: allegauit aliquas causas inter quas vna erat de deductis in appellacione. Tertium ponit intellectum ibi dicit. quod hic fuit processum per viam supplicatiōis: vt qz opposuit exceptiones contra iudices quas ipsi admittere volebant ppter que vicecomes appellauit: iudices hoc non obstante pcesserunt. Ideo vicecomes supplicauit cuius supplicatio hic exauditur sūm ibi dicit. pōt test quarto modo intelligi quod papa fuit hic auditus per viā nullitatis petendo que gesta erant renouari et iudices primos renouare ex causis predictis papa exaudiuit recusacionem iudicum et voluit qd nullitatem ostenderent incidenter offēdendo de appellatiōe: ex quo habes quod super attentatis pōt agi via nullitatis principaliter presupponendo illam nullam ex defectu cōtumacie dato quod principaliter nō fiat persecutio appellacionis. Et sufficit incidēter docere de appellacione dicendo de appellacionis cām fuisse iustam ex quibus excluditur contumacia. Et si dicatur quo concluditur nullitas pcessus ex predictis causis aliter non iustificata appellacione. Sic quod papa non mandat propter appellacionē nudam pcessus retractari sed vbi ex appellacione cōcluditur non contumax qd est si vere sunt cause appellacionis. Aduerte ergo quomodo practicet si nullitatem psequitur appellacionis opz quod pbet formalitatez appellacionis. s. de iudi. significauerunt. Si nullitatem deducit principaliter aliter non iustificata appellatio poterit docere se appellasse et ex causis legitimis: et hoc concluderetur defectus contumacie et nullitas processus et sic potuit esse hic intellectus patet ex illis verbis absqz culpa contumacie et. et sic fuit per viam nullitatis tanqz attentatum appellacione pendente etiam non prosecuta appellacione possum petere attentatum retractari. de sen. exco. licet. li. bro. vi. Ita et per viam nullitatis prosequi potero incidenter docendo de appellacione prosequendo principaliter nullitatem ex defectu contumacie. ¶ Ad ppo. impossibile fuisse vicecomitem fuisse contumacem etiam absqz quod probentur cause appellacionis quia ex quo spoliatus erat non tenebatur spoliatori respondere. de restitu. spo. in literis 2. c. ex conuersione. 2. c. Item cum quis: si presens nō teneretur respondere igitur non est contumax. ff. de in ius vo. l. ij. in fi. dic quod talis potuit esse contumax si vocatus non venit vel veniit: non opposuit vel obijcit 2 non probat si ab aduersa parte hoc negetur secundum ibi dicit. ad hoc. ff. de iudi. si quis ex aliena quod est verum nisi ex tenore citationis appareat enim citatum vt spoliatori veniret respondendum vt patet etiam ex no. per Anno. j. de dila. preterea. ¶ Ad ppo. quod non cognoscantur hic de questione spoliacionis cum coram primis iudicibus esset questio tanta proprietatis matrimonij igitur non debet dari restitutio nec iudex in causa restitutionis: iudex appellacionis subrogatur solum in cognitio ne eius quod erat penes primum iudicem. argu. de appel. non solū lib. vi. potest dici quod hic papa fecit ex officio: et commisit causam ultra limites appellacionis renouando primos. Secundo quod pcedit in causa ex vi reuocacionis vt dici notando vel hoc operat causarum connectas et ne continentia diuidatur vt causa simpliciter cōmissa censeatur etiā quo ad possessorium vel ea deuoluta quo ad petitorium ibi etiam possit discipulari de possessorio: vel fuerat satis deducta in principali: quia dixerat in exceptionibus se spoliatum ab illo duce qui tenebat vixorem et terram. Ex quo colligitur hic ibi dicit. arg. quod sufficit ad restitutionem consequendam qd quis diuicat se spoliatum quod facit ad illa que no. de lit. cōtesta. c. vno patet etiam quod per inconsultam dimissionem datur possessorium que inconsulta dicitur eo quod absqz iudicio ecclesie. de diuor. c. porro.

20 ¶ Ad glo. ppo. quod nedum consanguinitas causet legitimam causam recusandi sed etiam affinitas vt patet. iij. q. ix. absens. Sol. consanguinitas est legitima causa: vbi hic quod est verū secundū dōcto. non solum quando consanguineus est partis consanguineus: sed et qsi est consanguineus inimici alterius partium ex quo pz qd non solum reculari potest inimicus sed etiā consanguineus inimici.

21 cl. 7. glo. hic attingit dubium an vndeque est oriundus censat dōmiliū retinere: Glo. dicit quod sic: gl. dicit quod quo ad honores retinet dōmiliū primū originis nō quo ad onera. glo. idem qd ista de tempo. ordi. cum nullus. lib. vi. in verbo oriundus. Idem gl. in. c. ex parte. 3. de fo. compe. glo. in. l. assumptio. §. j. ff. ad mu. ff. o.

fena. l. fenatores. z. azo in sum. de nrif. om. indi. z. spec. in titu. de co
pe. indi. adi. §. j. verfi. clj. tenent quod quo ad honores z. tutelam re
tinet domicilium ratione originis: fed non quo ad alia: fic no quo
ad facultatem conueniendi. z. Bar. de fa. Ja. de are. z. Dy. z. Ly. vt re
citat in. l. ij. ff. de iur. om. in. tenent qd etia quo ad facultate couenien
di ibi fortia domicilium: na lex dicit qd incolat. i. alibi domicilium
habere: ibi apud magistratus in quibus est incola z. ciuis ridere tes
netur. Ciuis aut est quis in loco originis. C. de incol. l. ciues. igitur
illis magistratibus parere debet apud quos est oriundus: z. hoc fen
tit glo. ff. de verbo. signi. §. pupillus. §. incola. super verbo iurisdic
tione. igitur remanet ciuis etiam in loco vbi est oriundus Bar. in
l. assumptio. §. si. ff. ad mu. recitatis omnibus concludit in. d. l. assump
tio. §. j. dici queritur an in loco originis fortiaur domicilium quo
ad munera personalia: dic quod sic. l. libertus. §. prefcript. ff. ad mu.
22 C. de incolis. l. ciues. ff. Si quo ad patrimonialia: planus qd sic: ibi
habet possessiones. ff. de cens. l. forma. §. si vero. Si quo ad honores
dic quod sic vt. l. pe. de fena. Si quo ad facultatem couenendi spec.
tenuit quod sic: fed non bene firmat in loco pallega. alleg. C. de mu.
z. ori. l. cotinue. li. x. z. dicit Azo. ibi hoc tenuisse licet i summa teneat
contra. Barto. post Jaco. de are. dicit quod fortiaur ibi domicilium
quo ad facultatem conueniendi si ibi inueniatur: z. aliter no alleg. l.
heres absens. i. responso. ff. de iudi. ff. de inter. z. reig. l. relocatoru. z.
§. dubitandum. z. ex hoc patet qd domicilium ratione originis est i
mutabilis: z. est verum secundum Joan. and. in addi. specu. in loco pre
alleg. nisi ciuitas fit paffa aratrum. ad hoc. ff. de vlsu. l. si vlsu. hoc
fallit secundum Ly. in muliere q traditur nuptu viro alterius ciuita
tis: quia in tantum transiit in domicilium viri: quia efficitur vna ca
ro cum eo quod perdit domicilium originis z. ponit in. d. l. ij. ad hoc
l. cum quedam puella. ff. de iur. om. indi. ff. ad mu. l. vlti. §. item refri
pserunt. C. de dignitate. l. item mulierez. li. xij. de hac materia i sum.
23 de fo. compe. §. ratione originis. ¶ Annuid autem quis fortiaur fo
rum originis patris. Jo. an. tangit in. c. cum nullus. de temp. or. li.
vi. Concludit quod etiam in loco originis patris habebit domici
lium per. l. assumptio. §. i. ff. ad mu. z. l. libertus. §. patris. C. de mu. z.
ori. l. i. z. l. filios. cum duabus. l. se. l. i. lib. x. z. sic habebit duo domi
cilia originis quo ad actum ordinandi id quod tenet ibi Joa. andr.
Ly. in. d. l. ij. recitat hoc tenuisse Ja. de are. ad hoc q nepos sequit
originem manumissionis aui: vt. d. l. assumptio. §. fin. ad hoc alleg.
l. libertus. §. in adoptina fami. co. tit. i. illud tenet etiam ibi Bar.
contra tenuit glo. in. l. vlti. z. l. filios. C. de munici. z. ori. li. x. fed dicit
Ly. z. Jaco. de are. illud posse procedere quando filius est natus mori
tuo: quo quia tunc non sequitur originem vel dignitatem aui. alleg.
ff. de fena. l. emancipatum: cum hoc potest saluari glo. banc opi. re
citat Joan. and. de sepul. is qui. lib. vi. ¶ Oppo. quod non sufficiat
quod sit oriundus de terra vtrius: quia si hec est suspitio legitima ta
omnes de vna ciuitate possent z. sic maxima multitudine recusari qd
est absurdum. Glo. fatetur quod hec no est sufficiens: fed coadiuna
tina: quia multa inuuant que singula zc. Et hoc dicit verum intelli
gendo de terra vtrius. i. de terra originis vtrius: hic est primus in
tellectus quem saluat Host. in duobus concubus egredientibus in
diuerso loco vel longinquo qui consueuerunt se vt fratres diligere.
de quo remittit de appel. legatum. lib. vi. Idem puto si ipsi no sint
in longinquis partibus: fed sunt compatriote: z. cognoscunt de cau
sa forensis loquiqui: quia verisimilibus sonet causam concius euz
quo habet conuincere q extranei funditus vt hic. hoc tamen relin
quo arbitrio iudicantis. hoc tenet specu. in titulo. de lega. §. super
est vericu. item si sit de terra. secundo modo intelligitur quod erat
oriundus de terra vtrius respectu iurisdictionis: tunc glo. dicit qd
24 hic esset legitima causa recusandi. ¶ Nota bene quod genitius
aliquando notat possessiones iuris domicilij quandoqz ratione iu
risdictionis vide glo. de postula. prelati. c. primo. in gloss. que regi
25 vide gloss. de preben. po illorum. ¶ Oppo. quod non repellatur
ex hoc quia diligat quis alium: nam si hoc esset nullus posset esse iu
dex cum quis alterum diligere teneatur ex precepto diuino. de peni
tens. distinctio. i. omnis dicit quod quedam est dilectio vel amicitia
immoderata que est propter delectabile z. in bonum z. hoc bene
repellit. Ideo litera ponderat hoc in vnum fauens ad hoc quia im
moderata amicitia repellit. l. late. §. amicos. ff. de verborum obliga
26 tione. §. sic non omnis inimicitia repellit testem: nisi maxima. de sy
monia. licet beli. cum si. et propter leues inimicitias non extingui
tur legatum. ff. de adi. lega. l. ij. in fine. Unde dato quod alleg. mo
dica causa repellit iudicem: et facilius quia testem tamen leuis amici
tia non repellit iudicem. Ideo dicunt docto. quod no sufficit quod
dicatur fauens nisi subiungatur nimis. immo secundum Hostien.
non sufficit quod dicatur nimis fauens nisi causa exprimatut fauo
ris: alias quis posset sine causa recusari quod credo nisi exprimatut
causa per quam esse debet nimis fauens: vel nisi exprimatut causa p
quam sit actu nimis fauens: vt quia offendat eu in aliquo granasse
de appel. ad hoc. c. propofuitimo dicit specu. qd eo qd iudex cum al
tera parte inuicem sibi fibulant in auribus ex hoc alteri parti crea
tur legitima causa recusandi: vt not. in specu. de positio. §. septimo

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

verfi. sed quid si pones. alleg. de here. cum ex iniuncto prope princ. xi. q. iij. nolite. alleg. Jo. and. de iura. cal. l. ij. §. quod observari in gl. Et hoc ad fi. Naz aut sibilum clara voce exprimat aut est suspectus
 27 quod no. §. Item si concludat alteram partem nimium diligere in specu. de lega. §. i. ver. Item si sit inimicus. habes ergo hic duas practicas cognoscendi quem suspectum vel legitimam causam suspitionis quando concludit alterum alteri minus sanere. Vel quando concludit cum nimis diligere. unde ad primum. §. de iudic. causam. de multis causis vide de ap. legitima. ubi habes altam regulam altam habes de appel. postremo altam de appel. cum speciali et ibi illas regulas accumulo. **Gloss.** querit an omnes cause hic accumulate sufficiant. glo. dicit quod sic excepta illa quod sit de terra oriundus: §. in hoc dic vt dixi. §. **Oppo.** quod in causa matrimoniali lite non conte. possit ad diffinitivam procedi. §. eo. quoniam. §. porro. Solu. potest vt ibi quando fuit contumax quia legitime appellavit: et qz locus non erat tutus. **Oppo.** quod papa non debuerit se intro mittere de restitutione terre: quia hec est res temporalis de qua inter laicos se non intromittit. de iudi. non it. qui si. sint legi. causam: dic quod ista terra veniebat vt dos consecutiva ad matrimonium et spoliatus fuerat simul vxore et dote vt accessoria. Unde ratione accessoriae cognoscit. quia spoliatus est plenarie restituendus. ad hoc de dote post diuor. restitu. c. prudentia.

- 1 **Leges adaptari solent ad dubitabilia et frequenter contingit.**
- 2 **Litis contestatio insecuta non potest validare acta antea facta reputata nulla defectu contestationis.**
- 3 **Pape aut principis solius est dubia inter legistas non declarata de clarare.**
- 4 **Ad sententiam vel testium receptionem quando possit iudex lite contestata procedere.**

Coniam. Primo ponit regulam de testibus non recipiendis super principali lite non contesta. et vi. casus excipit a regula. Secundo ibi in alijs ponit quod debet pcedi in absentem contumaciter lit. non conte. Prima subdividitur: qz prima ponit regulam. Secunda casus excipit. ibi nisi forte. Que secunda subdividitur in tres. Prima ponit duos casus excipit. Secunda alios duos. Tertia alios duos. Secunda ibi porro. Tertia ibi sunt et alij. Item secunda in §. porro subdividit. et alie. vt. §. dicam. Legem per partes. Prima regula non summat. **Nota.** ad frequenter contingit dubitabilia legem adaptanda. ad hoc. l. legati. de libe. lega. l. in is. et l. nam ad ea. ff. de legi. vide cōcor. in gl. pe. de despo. impu. literas. **Nota.** regulam quod lit. non contesta. non proceditur ad diffinitivam sententiam nec ad testium receptionem vel alium actum qui habeat fieri post lit. conte. et sic lit. conte. est substantia et ordo substantificus est quod ipsa talia precedat subsequens ergo cōte. ante gesta non validaret. practica ergo est quod omnia acta pducantur et reiterentur. **Nota** ad papam spectare dubia inter legistas non declarata declarare ad hoc qui fil. sint legi. pervenerabilem. et dixi. §. de fo. compe. licet. **Oppo.** quod pcedatur ad sententiam et receptionem testium lit. non conte. C. quod et quando. in au. at qui semel. So. an procedatur ad sententiam lite non conte. ppter multitudinem casuum qui reperiuntur. Aliqui fuerunt in opi. quod ad sententiam diffinitivam posset procedi lite non conte. vt. **Bar.** Jo. fuit in opi. contraria vt fuit no. §. c. j. et bec opi. ap. probatur hic. Sic ergo regula quod ad diffinitivam vel receptionem testium regulariter non proceditur lit. non conte. **Ponit gloss.** hic multos casus lege ea per te quia clara est. In quantum excipit cam matrimonij et electionis hoc hodie intelligit vt in cle. dispendiosas. de iudi. In quantum excipitur casus de absentia actoris. But. assignabat causam: quia ad diffinitivam proceditur eo quia non est psumsum de remedio missionis: quia reus nihil petit ab actore: sed tunc se absoluit a iudice vt dicit But. in d. au. et in au. at qui semel. C. quomodo et quando in. Sed dic de hoc vt dixi. §. e. tue: et alias rationes videbis in. c. cum causam. §. de dolo. In quantum excipit repetentes vsura ponderat ergo glo. quia excluditur iuramento. Unde qz tunc iudex supplet ex officio non exigitur lit. conte. qz causa non agitur cum parte. Idem dicunt quidam vbi cumqz aliquis iurat aliquid tale illicitum puta non repetere rem raptam ab ecclesia cum enim sit eadem ratio. ergo et. de constit. translat. ff. ad l. acquil. illud. In quantum excipit casum. c. interposita. illud procedit quando appellatur ab interlocutoria in cuius cognitione sicut nec pbatone non exigitur lit. conte. et idem est quando appellatur a diffinitiva. C. de tempo. appella. l. fina. quod dic vt dicam plene. §. de appel. per tuas. Reducendo istos casus ad aliquas regulas. Prima sit bec quod vbi non dirigitur ius agendi contra certam personam sed solum iudici concluditur licet in hoc tangatur utilitas et preiudicium tertij lis non est contestata: quia certa persona non est cum qua agatur et cu qua lis contestetur in hac concluditur casus anten. qui semel. et casus de dolo causam. et de iureiuran. ad nostram. et j. eod. §. sunt et alij. et auten. si omnes. C. si vt se ab here. absti. Item casus. l. iij. fini. regundo. et l.

penulti. §. cum autem. ff. ad trebel. et casus. c. xxiij. q. ij. sane. Innoc. dicit per illum casum idem in quacuncqz spirituali in qua agitur sine alicuius incommodo idem no. de libel. obla. c. i. Secunda regula quod in sententia interlocutoria: qz diffinitivas sequitur sententia censuræ pro earum examinatione et prolatione non exigitur lit. conte. et procedi potest ad sententiam lite non cōte. et idem est in emergentibus vt dicit sequens glo. quod dic vt. de offi. delega. prudentiam. §. sexta. In hoc concluditur quod dicit tex. de offi. iudi. c. ij. In hoc concluditur casus. c. sane. alleg. in glo. et de offi. ordi. qz ius. lib. vi. quem addunt docto. ad glo. et innotatorum lite pen. de cons. sti. cum. ad. vt lite pen. per totum. item casus in vniuersalibz actionibus post diffinitivam sententiam. C. de peti. here. l. i. et l. hereditas et l. hereditatem. et l. filia. Tertia regula in omnibus causis summariis notorij: in quibz non est necessaria libelli oblatio de qz de lib. ob. c. j. Et nota bene hoc ultimū qz ponit hic Jo. an. in oibz his non est necessaria lit. conte. In hac comprehenditur causa matrimonialis vsuraria. de iudi. dispendiosam et spiritualis vt not. de libel. ob. c. j. et quando agitur de re transacta vel finita. de lit. conte. c. j. lib. vi. Et concluditur de testi. veniens. §. et in hac possent etiam comprehendere diuisiones incidentes. Aliam regulam ponit Innoc. quando ius agendi dirigitur ad comodum publicum: quia ibi iudex potest ex officio supplere. de electio. cum nobis olim. et procedit ex officio. iij. qd. ij. quia ea et in hoc concluditur casus quando agitur de iuribus ecclesiarum licet raro nisi causa subit. Iudex non procedit ex officio: et vide quod no. de iureiur. ad nostram: et quando alibi examinatur testes. de testi. constitut. Ceteri possunt dici casus speciales ad quos cum docto. vltra predicta addo duos in alienatione facta ab excomunicato de bonis ecclesie lite pendente: vel facta ei interdictione bonorum de dolo veritatis. Item quando sententia fertur contra clericum de maleficijs suis se gloriantem. de excec. prelato. qz sit. Item in casu de homici. pro humano. lib. vi. De alijs remittit Jo. an. and. ad sum. eodem titu. et de iudicij. dispendiosam et.

- 1 **Testes quando possunt produci recipi examini lite non contesta.**
- 2 **Testes vt possint virtute examinis affuturi audiri quatuor requiruntur. nu. 4. vide quintum modū. nu. 8.**
- 3 **Iudiciarius ordo non debet seruari in rebz et granis p iudicij qn res ceteritatem desiderat.**
- 4 **Testes etiam alterius iurisdictionis coram quo iudice sint examinandū.**
- 5 **Testis absentia fore diutina qualiter iudex extimabit.**
- 6 **Senes qui dicantur et a quibus videantur exempti.**
- 7 **Testes valitudinarij qz dicant et qui cōprehendant appellatione valitudinariorum.**
- 8 **Testes audiendi virtute examinis affuturi pnt quocūqz die etia solenni audiri.**
- 9 **Testis receptio an alio casu admittat qz propter impedimentū testes concernens.**
- 10 **Testes vbi propter periculum mortis audiuntur virtute examinis affuturi an indistincte requiratur quod producat illos denuntiet aduersario valitudinem.**
- 11 **Abfens quis dicatur.**
- 12 **Testes possunt lite non contesta recipi et audiri vbi timetur devariatioe ex tps lōginitate et an talis receptio possit fieri ante lites ceptam. nu. 14.**
- 13 **Testis receptus et auditis vigore futuri examinis an necessitas cōueniendi infra annū habeat locū siue cōtra cōtumacē fuerit facta receptio siue non.**
- 14 **Snia lata vigore futuri examinis facti non v3 nisi lite contestata pducantur attestaciones.**
- 15 **Testis affuturoz dicta qd infra annū fiat lite contestata pducenda quale sit tps anni et qn currere incipiat.**
- 16 **Testium affuturoz dicta quod non vakant in fauorem producentis propter solennitatem obmissam per quam non conuenit infra annum reum an possint valere aliquo casu pro alio tertio.**
- 17 **Testes affuturos auditos vbi qd non pduxit infra annū an psumat hoc fraude fecisse.**
- 18 **Testis probandorum vel reprobandorum facultas an possit aliquo tempore perire.**
- 19 **Probandi onus in quē transeat vbi de pecuniā in utilitatem ecclesie aut minoris versam seu non versam.**

1 **Nisi forte.** **Nota.** ponitur primus casus exceptus. h. d. vbi timetur de morte vel aduersa valitudine testij solennitate hic posita seruata examinant testes lit. non conte. h. d. Et primo ponit solennitatem requisitā. Secundo quid si illa non seruatur ibi attestaciones. **Nota** duos casus in quibus possunt recipi testes lite non contesta. Primus qn de absentia diutina. i. longa timetur. Secundus qn timetur de morte ex aliqua causa proxima. **Nota.** Secundo nota requisita ad hanc receptionem. Primo requiritur quod agatur

agatur ciuilitur. Secundo quod aliquod periculum timeatur in per
sonam testium. Tercio requiritur quod pars sit contumax in cuius
preiudicium testes recipiuntur vel quod sit absens absq; malitia: ita
quod conueniri non possit. Quarto quod actor si uult conseruare re
ceptionem testium requiritur quod conueniatur. i. annum aduer
sarium a tempore quo conueniri poterit: vel qd denuntiauerit rece
ptionem testium: et alia sunt clara. ¶ Nota hic casum in quo pro
ceditur ad ea que sunt grauis preiudicij contra non verum contuma
cem quando res celeritatem desiderat. ¶ Quero primo an ppter
absentiam licet recipere testes quando dicatur absens testis: ¶ Inc.
dicit quod non sufficit absentia a loco ubi iudicium exercetur vel a
loco domicilij sui fm ¶ De. et Alb. Ideo si est rone secundum ¶ Inc.
et hispanus est producendus in testem si de hispania se transferat in
angliam non est locus hinc receptionis: quia hec nō est absentia diu
tina a loco iudicij. unde his contestabitur: et mittetur ad illos qd est
verum secundum ¶ Inc. nisi de loco domicilij se absentarent ad par
tes orientales vel tam remotissimas quod lite non conte. non repe
rirentur: sentit per hoc ¶ Inc. quod testes sint examinandi demum
per iudicem cause vel de eius commissione etiam imminente peri
culo unde iudex referit iudex non iudex testium nisi aliud habeat
in commissione in hoc puto qd bene sed certe posset esse tantum peri
culū qd liceret iudici in loco quo degant eos examinare ne facultas
pereat probandi. ad hoc. ff. de incen. rui. nau. l. nequid. Secūdo sen
tit qd si testes se absentant a loco domicilij proprij: et non sint de lo
co iudicis qd diutina sola absentia nō sufficit certe puto contra: qz
qd absens peregrinatur dicitur in periculo mortis. ff. de dona. cau.
mor. l. mortis causa cum legibus se. quando absentia maxime est p
mare vel loca insidiosa vel quando nō est breuis. ad hoc qd no. de ofi
fci. ordina. pastoralis. §. i. hoc autem periculum ponderat text. per
quod cōcluditur qd siue abint a loco domicilij siue abint a loco iu
dicij et dicitur diutina absentia ad iudicis arbitrium. argu. ff. de off.
delega. de causis. ¶ Quero. §. qualiter iudex extimabit absentia
fore diutina dicit ¶ Inno. quod varie extimabit eam iudex secūdu
uarietatem negotiorum: qz si debitus sit in longū diem vel sub cōdi
tione que multum potest differri nō reputabit absentē etiam si diu
absaturus sit cuz credibile sit quod possit redire ante qd dies vel con
ditio existat et contra si iam citatus sit aduersarius et differtur litis
contestata. quia possibile est quod in proximo fiet lit. conte. et sic pre
sumitur etiam si breui tempore sit absaturus testis recipietur et hoc
arbitrio boni iudicis et discreti cōmittetur secundum ¶ Inno. dicit ta
men ¶ Doct. qd primo casu putat testem recipi debere qz non tam p
pter morā testis permittitur receptio testis qz propter mortis peri
culum qz plura immet in peregrinatione qz in domo etc. Ex his pa
tet quid dicendū si testis existens in loco iudicij absentat: est se diu
tine sed ad locum proprij domicilij de loco iudicij ubi erat extrane
et satis puto quod si ibi interfuit ut testis ad actū maxime rogatus
cum ibi videatur consensisse actui testificandi quod iudicem actus
posset compelli ad testificandum ex quo ibi reperitur absq; quod
alibi fiat remissio pro receptione testium: et tunc satis puto posse tes
tem recipi hac forma tum propter dilationem tum propter peri
culum mortis si ibi non interfuerunt actui de quo testificari possunt
credo quod ibi non possunt inuiti compelli ad testificandum: quia
non sunt subiecti iudicij: sed si uellent satis adhuc puto procedere
hanc decreta. et eius practica quod non. nisi dicatur quod ex quo in
terfuerunt actui testificandi videantur maxime si sunt rogati ex hac
dispositione iuris submissos iurisdictioni cuiusq; iudicis corā quo
causa illa ueniat tractanda quod placet plus per que patet quod si
ne alia remissione vel cōmissione licet iudicium alibi diceretur pote
rit iudex testes examinare propter periculum absq; alia cōmissio
ne. argu. ff. de incen. rui. nau. l. nequid. Item et in talibus habetur
etiam respectus ad periculum obliuionis. C. de testamen. hac cons
ultissima. §. ac cum humani secundum ¶ Doctien. ad hoc. l. peregre.
ff. de acquiren. posses. et quod not. de accu. super bis et in glo. de pro
batio. tertio loco. Dicunt tamen domini de rota sua conclusione.
lxxxvii. qd poterit iudex appellationis ab interlocutoria recipe
re testes in causa appellationis propter periculum etiā super prin
cipali et valebit receptio etiam si pronuntietur male appellatum si
fuerit facta appellatione pendente. ¶ Quero qui dicantur senes
Quidam qd senes dicantur septuagenarij qui a tutelis excusant. C.
qui eta. ex cu. pos. l. vna fm ¶ Inc. iij. q. iij. §. item inuiti. Alij centena
rios per. l. h. de sac. san. eccle. z. l. si usufructus. ff. qui. mo. usufru. amit.
Alb. quod septuagenarij et ante septuagesimum annum quia septua
genarij et si possent non compellerentur inuiti. ff. de testi. l. inuiti. et
quia non coguntur ad munera publica auctoritate tātum. C. qui eta.
excusa. poss. l. i. lib. z. in f. de ex cu. tuto. §. itē inuiti. ff. de iur. immu. l.
iij. A muneribus aut publicis auctoritate et utilitate excusatur quis
post. lx. annos. C. qui eta. ex cu. pos. l. i. lib. x. quod quo ad hunc ca
sum qui senes dicantur relinquitur arbitrio iudicantis. Nam aliquis
est senior in quinquaginta annis qz alius in. lx. et satis pōt timeri de
morte post quinquagesimum annum scōz naturā cōis cursus quia mi
nima pars hominū hanc uitam attingit et leges qd dicunt septuagenas

rios tñ excusari a muneribus non faciunt: qz ibi non habetur respe
ctus ad mortis periculum ¶ Doct. dicit quod de septuagenarijs pōt
intelligi qui licet non cōpellantur pnt volentes nec debent expecta
re compulsionem maxime cum appropinquant morti timere debēt
peccatum veritatis occultande. de cri. fal. c. j. et sic nullum contrariū
secundū cum ad quod id quod no. de testi. si qui in glo. j. secundū eū.
¶ Quero qui cōprehendantur appellatione valitudinariorū dic
id est infirmi a valeo vales per cōtrarium: quia in his infirmitas va
let contra naturam posset dici quod intelligatur de se absentantis
bus ¶ Inno. intelligit de infirmis ppter debilitatem corporis nō
propter febres acutas: quia de illis. §. dixi. ¶ Quero que posset
esse alia legitima causa: dic qz transiret vult vel ingredi bellū cā
pestre ut in. l. iij. q. iij. §. de dona. cau. mor. ad hoc quod no. glo. de
offi. ordi. pastoralis. ¶ Quero an tales quocunq; die possunt exa
minari dic quod sic etiam in solennibus feriis in spec. de feriis. §. ij.
verū. quid si et interrogatoria faciet iudex secundū qd sibi videbitur
fm ¶ Inc. qz aduersarius absens est dicit etiam ¶ Inc. qd non credit
per hanc receptionem prescriptionē interrumpi. ¶ Quero in alio
casu admittatur receptio testium qz propter impedimentum testes
concernens: dicit ¶ Inno. quod sic ut si actor aliquo impedimēto ad
presens agere non potest: ut quia debitum est cōditionale vel in diē
vel ex alterius arbitrio pēdens. i. de testi. significauit. ff. ad. l. acquil.
l. in lege acquil. Idem si impedit lit. conte. per suas exceptiones.
Idem si dignitas vacet licet sit in contrarium ne se. va. c. vlti. sed ibi
soluitur fm ¶ Inno. idem dicit ¶ Doct. si presens esset et potēs et malitios
sus tyrannus quem non audet cōuenire actor nec receptionem des
nuntiare subueniet iudex actori sic iuste timenti argu. de appel. si in
stus. Considerata personarum et negotij qualitate et alijs circumstā
tijs et recipi et testes quanto cautius poterit et diligenter sustinebit
vices rei in ipsoz examinatione reseruando sibi exceptiones in per
sonas et dicta fm ¶ Doct. Quid si non potest conuenire intra annum
absq; periculo mortis ut dixi. §. in tyranno: dic quod annus sibi nō
currit fm ¶ Doct. dñmōdo hec protestetur. de offi. or. pastoralis. §. fi.
et no. §. de rescrip. c. j. z. c. sin autem. ¶ Quero an exigatur indistincte
hec denuntiatio: dic quod exigitur quando sit receptio cōtra ab
sentem qui hoc potuit ignorare: secus si contra presentem qui ad eā
debit cōstari et videre ipsos iurare. de testi. c. ij. ¶ Quero quis di
catur absens: dic quod qui non est in ciuitate. in aut. de testi. §. i. fm
¶ Inno. ¶ Doct. dicit quod qui in angliā est mouetur ut vadat vel mit
tat bononiam pro hac causa. de fide instru. constitutus fm ¶ Doctien.
tu dic qd absens dicit qui est in loco ita qd de facili cōueniri non pos
test ut qz est extra locum fori ubi possit conueniri et litera dicit et c. cō
stitutio loquitur de receptione per viam ordinariam ubi nō timef pe
riculum: et est casus in quo contra non verum contumacem vel ap
parenter verū proceditur ad receptionem testium de quo per Barto.
in. l. iij. §. pteor. ff. de dam. infec. et dicam de eo qui mit. in pos. c. fi. et
dicit ¶ Doct. quod sufficit qd denuntietur extra iudicium. Ad glo. an
in criminalibus procedatur ad receptionē testium lit. nō cōte. in casu
bus. §. sunt et alij glo. qd non per literā a contrario et remittit de mor
do procedendi in criminali et hoc quia in eis nō est burfale interesse
sicut in ciuilibus fm ¶ Alb. fm ¶ Inno. est ratio qz testes recipi non
debent nisi precedat accusatio que habet fieri per presentem et de p
fenti. §. q. vñ. c. ij. z. c. prescripta fm ¶ Inno. ¶ Inc. dicit alternativē ta
men quod in criminali poterant recipi testes de quorum morte ti
metur porrecta accusatione quia iam tractatur de pena talionis:
sed dicit ¶ Joan. andr. verum hoc post inscriptionem. alleg. de accu.
licit. Albi autem agitur ciuilitur etiam de crimine planum quod p
cedit decreta. que loquitur indistincte secundum ¶ Inno. ¶ Nota
glo. in verbo subtrahatur et text. quem allegat quod ubi timetur de
variatione ex temporis loginquitate possunt hoc modo recipi tes
tes. argu. ff. ad le. cor. l. iij. §. due dixi. §. tex. post ¶ Doct. hoc tamē ba
bet existimare iudex ex qualitate persone et negotij qualitate. Quid
enim si negotium esset valde graue et notabile et non intricatum nō
presumitur quod ex longo tempore recedat a memoria ut de senten
tia excommunicationis cum illorum ad fi. et dixi de rescrip. ab exco
municato. ¶ Quero an hec receptio possit fieri ante litem ceptāz
contra reum. text. dicit quando est conuenta. gloss. dicit idem si est
conuenienda vel hic verbū conuenta respicit actum citationis licet
etiam non sit libellus porrectus. ¶ Quero an necessitas conue
niendi infra annum habeat locum sine contra contumacem fuerit
facta receptio siue non. Gloss. dicit illam necessariam quando fuit
facta receptio in absentem non contumacem: alias non esset neces
saria conuentio infra annum et hoc quia contumax iam conuentus
est secundum ¶ Doctiensem. ¶ Oppo. cum gloss. timetur quod rece
ptio fiat etiam non subsistente timore mortis. de testibus significa
uit. Solu. loquitur de alia receptione ibi in causa publicationis.
¶ Quero an ex istis testibus procedat ad sententiam: gloss. dicit
qd non nisi lite contesta. producantur attestaciones. Unde in hoc
valebit quia tenebit receptio lit. non conte. §. vt ex cis ad finiam p
cedat requirit alia productio licet secus sit in. §. se. fm gl. forte posset
dici quod si tempore quo iudicium inchoatur viuant testes ita qd

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

possint examinari et sic eventus docuerit cessationem periculi quod non teneat receptio ut ex illis possit procedi ad sententiam ex quo cessavit periculum. Item quia cessat causa quia non perit facultas probandi. et ad hoc. l. fina. C. de testi. et j. de testibus. presentata: et quod eius declaratur periculum non vere fuisse ad hoc. l. cum quidam. ff. de acq. heredita. ¶ Quero quale sit tempus huius anni: glossa. quod uti lis a principio: quia cursus non incipit nisi a tempore quo agere potuit. alleg. iura ad hoc quod no. de feriis. c. fina. in glossa. secundum

17 Joan. and. ¶ Quero obmissa solennitate hac quod non convenit infra annum et quod non valeret testimonium an dato quod non valeat pro producente qui negligens est in observatione forme valeat pro alio si aliquid pro eo dixerint: cum testes dicere debeant per utraque parte. Glo. dicit quod valebunt pro alia parte quod nota: quod ubi actus communis per alterum exercetur licet obmittantur requisiti per exercentem non vitatur pro commoditate alteri magis quod solennitas exigitur post actum facit quod si appellatio non sit in timata contra aliquem ubi debet intimari quod impedit deolutionem ad incommodum appellantis: sed non ad incommodum appellati ad quod vide quod no. Compo. de elect. c. j. lib. vj. et glossa. de elec. cle. causam. in verbo deolutionis: et quod ibi no. Jo. et Pau. idem no.

19 Inno. et Host. de testi. c. j. in fi. ¶ Quero qualiter probabitur fraus dic quod eo quod non convenit infra annum vel prestatum presumit fraus et dicit glo. quod est presumptio iuris et de iure que non admit tit probationem. In contrarium licet secus sit in presumptione iuris de quo dicit ut de spon. is qui. ad hoc. l. dist. ferru. et ff. quod metus cau. l. non est verisimile quod intelligi nisi probatio aliqua legitima causa temperetur excludente temporis cursu ut dicit glo. in verbo. j. annum. Host. dicit presumptionem esse iuris tantum certe etiam si probaretur non innaret: quia super fraude litera se non fundat ut patet

20 ex verbo forte. ¶ Opp. quod sit impossibile quod pereat facultas probandi vel reprobandi testes. Nam quandoque producent apparet facultas reprobandi. So. facultas reprobandi dicta ex serie dictorum non potest perire: sed facultas reprobandi non ex serie dictorum sed in personas vel in dicta per alios testes posset perire illo differente convenire morte vel absentia testium vel inimicitia superueniente vel lapsu memorie vel alia causa. alleg. glo. iura et est clara.

21 ¶ Quero que sunt alie exceptiones que possunt perire. glo. dicit puta elidentes negotium principale ut pacti et similia ut macedoniani velletiani: vel quod pecunia non sit versa in utilitatem ecclesie. Nota innuit quod incumbat onus probandi dicenti non verum et de hoc dicit ut. x. questione. ij. hoc ius. de posi. c. primo. cum sit in autem. hoc ius. C. de sacro sanct. eccle. Anto. de Butrio.

- 1 ¶ Si nota potest ferri lite etiam non contestata et testes recipi ubi agitur et de matrimonio carnali vel spirituali.
- 2 Nota est in spiritualibus et temporalibus ecclesie periculosa.
- 3 Contumacia vera requiritur in his que sunt gravis iudicii et ut vere concludatur tria requiruntur.
- 4 Iudex non potest ad finem diffinitivam et testium receptionem procedere lite etiam non contestata duobus casibus.
- 5 Dicitio aliud est apta notare diversitatem facti et aliquid qualitatis.
- 6 Citatio peremptoria non requiritur ubi contra presentem proceditur.
- 7 Dicitio tunc quandoque respicit finem.
- 8 Citari quomodo possit se occultans vel malitiose impediens ne citetur.
- 1 Porro. ¶ Sic sequitur aliquos casus in quibus proceditur lite non contestata. dividendo secundum rerum intellectum licet aliter alij intelligent quod infra declarabitur. Sic excipiuntur duo casus a regula supra posita scilicet in casu matrimonij carnalis et spiritualis et dividitur in duas. Primo tam in carnali quam in spirituali deciditur quid iuris quando reus est contumax et re. Secundo quid iuris quando absens est vel cum culpa vel sine culpa non tamen malitiose. Secunda ibi si vero illa subdividitur et subdividam ibi quia illum. §. legam per se. ¶ Nota moram in spiritualibus et temporalibus ecclesie periculosam similiter in causa matrimoniali et habentur due cause celeritatem desiderantes. ¶ Nota. secundo quod in his que sunt gravis iudicii exigitur vera contumacia que concluditur tripliciter. Primo quando citatio personaliter apprehendit citatum ut quia transiit in eius notitiam vel quia malitiose se occultat ne ad eum veniat citatio vel quia per potentiam impedit ne possit ad eum transire notitia. ad hoc quod no. in. l. ex consensu. ff. de appellatio. et in cle. si autem. de dolo et contumacia.
- 4 ¶ Nota duos casus speciales in quibus ad sententiam diffinitivam et receptionem testium proceditur lite non contestata. in causa matrimonij carnalis et in causa matrimonij spiritualis. Et not. duo requisita ut ad sententiam possit procedi. Primo exigitur vera contumacia et hic exigitur etiam quod ad actum receptio ius testium. Secundo requiritur quod liqueat de causa altero ex his cessante non proceditur ad diffinitivam sententiam in talibus causis. ¶ Opp. primo quod non aliter procedatur ut supra: immo eodem modo

quia utrobique lit. non contesta. recipiunt testes: dic quod aliud est in regula supra posita et sic respicit principium vel aliter quod proximo casu quia ibi habetur distinctio personarum testium an sint impediti: vel senes hic indifferenter admittuntur vel aliud etiam quod ad modum procedendi quia ibi ex illa receptione non proceditur ad sententiam nisi producantur lit. non contesta. hic sic. Item ibi receptio non durat hic sic etiam post annum. ¶ Nota de dictione aliud quod est aptum notare diversitatem facti et aliquando qualitatis vide. de rescrip. sedes. ¶ Opp. quod sufficiat citatio non peremptoria. de procurato. querelam. proficit quo ad condemnationem expensarum ut infra. et no. C. de iud. sancimus. non quo ad ea que sunt magni preiudicii ut receptionis testium et sententie: ut hic sufficit etiam quod ad iurisdictionis preventionem. de foro competent. proposuisti. et perpetuationem. de offic. deleg. licet secundum Joan. andr. hodie autem non exigitur peremptoria ut in cle. fina. de verborum significatio. in glo. in ver. citationem iuncta cle. de iudi. dispendiosam in causa matrimonij vel electionis: sed forte illud servabitur quando proceditur in presentem nec decreta. corrigatur. ¶ Ad glossa. oppo. quod contrarietur hic verum. si vero quidam dicunt ut glossa. quod hic agitur de electo nondum confirmato et qui nondum consensit. quasi dicat ibi de confirmato vel qui iam consensit certe et ibi tangitur de electo qui nondum consensit. Inno. et Hostien. dicunt hunc. §. posse intelligi quando agitur de electione electi non confirmati. Et quando agitur de electione confirmati et quando agitur de electione etiam consecrati ut simpliciter loquitur dummodo contentatur de federe matrimonij et solum differt hic. §. a verum. si vero: et si autem: quia hic loquitur de modo procedendi in absentem contumaciter in. §. se. quando proceditur in absentem non contumaciter licet ex culpa vel negligentia absentia dummodo non malitiosa: et hoc probat aperte litera ibi si vero absens aliter sit: et hoc est tenendum quicquid alij somniant et procedit secundum glossa. §. siue agatur de vitio electionis respectu persone electi: siue respectu forme.

¶ Quero an in electionibus ad particularia beneficia procedat quod hic dicitur: glossa. quod sic licet loqui videatur de prelati: quia ibi leditur ecclesia ex longa mora. Idem Innoc. et Hostien. alleg. de electio. cum ecclesia. de cleri. non residet. c. penultimo. de dolo finem.

7 ¶ Opp. quod superfluum ablatum ibi his casibus: quia sufficerebat aduerbium tunc supra positum glossa. facitur. alleg. docto. pro glossa. lxxij. distinctio. c. vlti. xi. questione. j. volumus. in fi. et secundum Joannem andr. dicit quod verbum tunc respicit finem. §. quasi dicat tunc procedi poterit ad diffinitivam sententiam quando agitur de electione vel matrimonio sed quando dic in illis casibus scilicet qui sequuntur quando datur vera contumacia. Et sic verbum etiam huiusmodi non respicit precedentia scilicet matrimonij vel electionis sed sequentia scilicet quando est absens malitiose vel citatione recepta vel per potentiam resistit quominus recipiat. ¶ Quero quomodo citabitur se occultans vel malitiose impediens ne citetur: dic quod habebitur pro citato denuntiatione publice facta ad domum suam de clericis non residenti. tunc. Item sufficit quod ad ecclesiam suam: ut dicunt iura predicta: et tunc etiam concludetur vera contumacia. Nec vera dicit Joannes andr. nisi quando citatio sit auctoritate pape: quia sufficit quod fiat in palatio papali vel in audientia literarum pape publica ipso tamen specialiter et ex certa scientia hoc mandante et postea affigatur in ianuis maioris ecclesie illius loci ubi degit papa cum curia: et tunc sic arctat citatum ac si personaliter ad ipsum venisset etiam si fieret extra dies solennes quibus papa faceret consuevit generales processus ut patet in extranagani. rem non novam que incipit dudum vide clemen. prima. de foro competent. Alios modos vide de dolo capitulo primo. et ultimo. Pondera hanc glossa. que quando persona non potest citari dicit sufficere quod citetur ad domum vel ad ecclesiam. Tutum est quod fieret ad utrumque sicut in intimatione in clemen. de electio. causam: sufficit tamen alterum et magis si fiat ad domum. de quo dicam de dolo. causam. et de eo qui mit. in posse. c. fina.

1 ¶ Contra absentem non verum contumacem absentem tamen cum culpa vel sine culpa in causa matrimonij carnalis vel spiritualis quomodo procedatur ut si reus est absens non contumaciter in causa matrimonij carnalis expectabitur si vero agatur de spirituali matrimonio contracto stabitur iuribus antiquis si autem de contrahendo expectabitur absens per sex menses. nu. 4.

2 ¶ Matrimonij spuale dicitur inter ecclesia et quicumque flatu sic etiam inter inferiores ab episcopo.

3 ¶ Matrimonium contrahitur inter electum et ecclesia ante confirmationis actum.

5 In absentem ut licite procedi possit quod requiruntur et que sint tpa casu nonibus diffinita quoniam agitur de causa matrimonij spiritualis.

6 Contumacia an possit sine beneficio priuari ex sola absentia ubi citatus comparere recusat.

7 Beneficio suo ut quis possit priuari ratione contumacie exegigant.

8 Bonitio qualis esse debeat ut quis possit puniri ratione contumacie.

9 In absentem actorem electioni se opponentem quomodo procedat ut repellatur

latur ab oppositioe.
 9 In contumacem seu absentem causata causa procedendi non ex sola absentia sed ex crimine vel alia causa quomodo pcedi debeat.
 1 Sin vero. ¶ In hoc. §. prosequit modum procedendi in causa matrimoniali carnali vel spirituali cōtra non verum contumacem absentem cum culpa siue sine culpa. Primo loquitur de spirituali contracto. Secundo de spirituali cōtra habendo ubi quod si forsan. Tercio de carnali vscq; ibi si autem expe diam vscq; ad. §. quod si forsan. ¶ Nota primo quod matrimoniu spirituale dicitur inter ecclesiam et quēcūq; prelatum: et sic etiam inter inferiores ab episcopo de quo dicitur de postu. prela. c. si. ad hoc gloss. de elec. ne pro defectu. ¶ Nota secundo quod matrimoniu cōtrahitur inter electum et ecclesiam ante actum confirmationis: et sic in solo consensu eligentium et electi et hoc est verum. ad hoc tex. opti mus. §. de elec. cum inter canonicos quicquid senserit glo. de elec. cū in cunctis. z. c. noli. et de transla. prela. inter corporalia vbi de hoc et vide glo. plenam. de electio. si electo. lib. vi. per que patet quod ex positio glo. in quantum dicit quod maxime stat proprie fuit et hoc tenuit Hoff. et Huil. na. et in quantum exponitur pro tantum male dicit quia licet confirmatio plus firmet vinculu non tamen perficit iā perfectum sicut dicimus in copula post matrimoniu de quo de transla. prela. inter corporalia. z. c. licet. idem secundum Hostien. ¶ Tenio ad glo. sacris canonibus hec est difficilis glo. et intricata diuiditur in duas principales partes. In prima agitur de modo procedendi in absentem prelatum vel electum iure agendi causato ex sola absentia. Secundo ibi si vero contra prelatum vscq; ad si. glo. agitur de modo procedendi contra prelatum iure agendi causato ex crimine vel alia causa. Prima subdividitur: quia primo dicit quid iuris quando agitur contra prelatum electum et confirmatum. Secunda quid iuris quando agitur contra electum tantum ibi. de his vero. Prima pars subdividitur in tres casus. z. est clara. ¶ Quero ad littere declarationem que sunt tempora in canonibus diffinita: que requiruntur ut in absentem possit procedi: dic quod tex. potest dupliciter intelligi. Uno modo ut loquat de tempore modo agendi causato ex sola absentia. Secundo de tempore et agendi modo causato ex crimine vel altera causa. Si agitur de modo procedendi in absentem iuris agendi causato ex sola absentia dicit glo. quod variare videntur iura de tempore. Item an aliqua monitio sit necessaria: vel non etiam sunt opinio. et dubitationes: unde concludit glo. tres casus. Quandoq; prelatum est absens in certo loco ut in studio vel alio loco ita quod non latitat. Quandoq; agitur de processu in absentem reum quando est absens non in certo loco. Quandoq; agitur de processu in absentem actorem vel se matrimoniu opponentem. Primo casu et moneri debet per prelatum illius ecclesie ut veniat ad residendum in ecclesia sua tempus autem quo expectari debet erit arbitrium quo cōmodo venire possit ad residendum quod arbitrabis iudex secundum locorum distantiam: et temporis qualitatem: et si non fecerit poterit contra eum procedi ad priuationem nisi ostenderit cām rationabilem quare non venit. de cle. non resi. intra quatuor. z. c. si. cum si. que vera dicit gl. etiam dato quod a principio fuerit absens de licentia prelati vscq; ad certum tempus sibi prefigum: sic lapsum tempus vel ante ex causa reuocetur: quia non poterit priuari nisi si bi statuto termino ut reuertatur: et eo monito: et si aliter priuaretur non valeret. alleg. ad hoc q; monitio vel citatio exigitur pro solennitate ante q; procedatur ad sententiam ut patet. ff. de re iudi. contumacia. de cōstit. ecclesia. §. q. i. per totum. xxiii. q. one. iij. de illicita. ¶ Plura dicit hic glo. Primo absentem posse citari a iudice beneficii. de hoc dicitur in c. romana. §. contrahentes. de fo. compe. Secundo dicit absentem intercedentibus his de quibus hic posse beneficiu priuari ex sola absentia. Hic sunt duo videnda. Primum an ex absentia sola possit beneficio priuari. Secundo que exigitur ut possit priuari. ¶ Ad primum Innoc. b. d. q. si est absens ex necessaria causa infirmitatis semper expectabitur et non priuabitur. vii. q. i. p. sentium et dicit quod si procedatur ad priuationem et postea veniat docens de impedimento recuperabit primū beneficiu ex clausula si qua mihi iusta causa esse videbitur. ff. ex qui. cau. maio. l. si cui. §. j. ff. de damno. infec. l. si finita. §. si forte. de re iudi. cum bertoldus: ut tamen detur legitima causa absentie exigitur licentia prelati. de cleri. non resi. relatu de quo. de elec. licet canon. li. vi. sup. glo. Et an hec possit consuetudo vide de cle. non resi. ex tue. super glo. iij. si est absens per annu sine causa legitima et rationabili subtrahentur ei ex pensae auctoritate superioris: et monebitur per subditos vel archiepiscopum ut redeat vel redeat: alias si non redierit alius ponetur loco eius auctoritate superioris in auct. quomodo oportet epi. §. z. illis: et in auct. de sanct. epi. §. interdicimus. colla. ix. Si est absens malitiose et fraudulenter si proposito citationis edicto. infra sex menses non veniat spoliatur et priuatur sua ecclesia: et alias puniatur etiam lite. non contesta. de cleri. non residen. ex tue. Credo primum membrum procedere: quia si est absens: et impeditur legitima causa non priuatur maxime si absens esset in casibus privilegiatis a iure. de quibus de cleri. non resi. capitulo primo libro. vi. et hoc tenet Innocen. per

capitulu. prealleg. presentium. Si est absens voluntaria causa et non legitima si beneficiu requirit residentiam sola absentia perdit reditus beneficiorum a iure si non requirit residentiam non priuatur beneficio autem non priuabitur nisi requirat residentiam: et ultra hoc exigitur monitio ut dicit glo. ¶ Ad secundum dicit gloss. quod exigit monitionem ut priuari possit quando est absens: et in certo loco. ¶ Dic plura videnda sunt. Primo dato quod exigitur monitio qualis esse debeat. Secundo ex quo fieri debeat. Tercio an fieri debeat de necessitate. Quarto infra quantum tempus debeat expectari. ¶ Ad primum qualis exigitur monitio si sit personalis planum est videtur quod esse debeat quia hic agitur de his que sunt gravis preiudicii. ad hoc quod not. Innoc. de eo qui mitt. in poss. capitulo fina. Innocen. hic videtur sentire sufficere absentem malitiose citati per edictum: immo idem tenet in c. primo. qui ma. accu. poss. et de cleri. non residen. ex tue et de eo qui mitt. in poss. capitulo fina. q. ex eo quod abest ab ecclesia videtur malitiose abesse: hoc placet in dolo absente quod in dubio presumitur. Aduertendum tamen quod oportet talem monitionem ad concludendum delictum non residetie fore trinam vbi non est ab initio terminus statutus: q; ibi monitio exigitur ut cadat quis in penam: et iura requirementia trinaz seruanda sunt ut loquuntur et tunc non sufficit vna pro omnibus q; iura exigere videntur trinam studiose ut in notitiam facilius trans eant ut not. Joannes and. de cleri. non residen. ex tue. et in addit. ad specula. in titu. de cleri. non residen. ad hoc gloss. de vita. et hone. cle. capitulo primo eo tamen monito vel tempore statuto lapso si pro solennitate priuationis tantum exigeretur monitio puto quod sufficeret vna peremptoria pro omnibus: quia hec non ordinatur ad causandum delictum non residentie dicitur predicta procedere quando dolo est absens ut sufficiat requisitio ad domum sed si dolo non est absens sed culpa et hoc constat debet personaliter requiri si scitur vbi est si nescitur vbi est sufficit quod requiratur ad domum ut statim dicitur in dubio si dubitatur an malitiose sit absens sufficit quod requiratur ad ecclesia et domum: tunc tamen est quod personaliter requiratur ut sentit gloss. et sentit Frede. suo consilio. ciii. Sed est dubium cuius exigitur monitio: gloss. quod exigitur monitio prelati: et illius qui habet potestatem instituendi et destituendi. Innocen. dicit eum monendum per subditos vel episcopum: et sic inferiores de ecclesia sufficiat monitio. alleg. autem. quomodo oportet episcopo pui. §. illud. et in autem. de sanct. epi. §. interdicimus. dic monitio nem per quam denegentur redditus facere possunt subditi illam etiam per quam communicatur delictum non residentie forte quod et inferiores facere possunt illam vero per quam procedatur ad priuationem facere debet superior prelatum ad quem spectat potestas instituendi et destituendi. de cle. non resi. tue. z. c. qualiter. Quarto dicit gloss. monitionem necessariam vbi de voluntate prelati abest dato quod absentia sit tempore limitata dic si reuocatur ante perfectā absentiam vel tempus absentie quod facere potest episcopus vel prelatum ex causa secundum Innocen. et Hostien. de iure iuran. breui: et in tantum ut si non redeat possit priuari. xi. questioe. iij. si autem nobis. z. c. ab sit. vii. questione. j. quia frater. xvi. questione. j. qui vera. et c. vos autem et exigitur citatio et monitio: immo sentiunt quod tunc non sufficeret citatio ad domum: sed ad eum transmittenda est citatio ex quo absens est in loco certo et puto quod bene dicat si abest ab initio de licentia sui prelati si non est tempus absentie tempore certo tacite vel expresse limitatu et hoc casu exigitur requisitio fm Innocen. et Hostien. adhuc exigo ad personā si est absentia certo tempore limitata quod esse censetur eo quod mittitur ad consiliu et finitu est consiliu et finita est causa absentie vel lapsus est terminus expressus datus ad absentiam et tunc post arbitrium terminum infra quem cōmodo redire potuerit vagari censetur. ff. ex quibus cau. ma. l. si cui §. primo. et tunc videtur aliquibus monitionem non necessariam: vel expectationem sex mensium quo ad hoc ut ipius beneficiu dari possit. vii. questione. j. presentium tamē si probat postea se legitime impeditum fuisse recuperat beneficiu ex generali clausula ut ibi habetur humanitatis ratio. iij. q. v. quisquis. ff. qui satisd. cog. l. ij. et per totū et hoc dicunt aliqui. Alia est opi. qd debeat moueri et expectari per sex menses nec debet ei obesse qd bonū habuit initiu absentie z. c. presentium loquitur scdm antiqua tpa scdm q minus tps datur. Hodie datur maius: et hoc videtur velle hic gloss. quod placet Hostien. in d. c. ex tue. Jo. and. concordat opi. hic et in d. c. ex tue: et quando absens est tempore limitato sine cōminatione de priuando procedat secundum dictum ut exigitur nona monitio. Si autem adest ibi cōminatio de priuando si non reuertatur ad certum tempus: ut quia dicat et monemus ut finito tempore reuertaris alioquin procedemus ad priuationem: tunc dicit quod non exigitur alia monitio secundum eum et idem notare videtur in c. ex parte. j. super prima glo. de cle. non resi. Jo. and. de ligna. non placet opi. Jo. and. quia termini prefixio cum ordinatur ad finem: ne propter absentiaz priuatur iam si haberet effectum monitionis operaretur cōtrario effectus: q; idem terminus esset causa priuationis et non priuationis contra. l. titio cum morietur. ff. de usufru. z. l. in mirationibus. de lo

Antonius de Butrio super prima parte. ii. Decretalium.

In sed hec ratio modicum valet: quia terminus in quantum considera-
tur respectu pendencie bene ordinatur ad non priuandum: sed in
quantum consideratur in lapsu ordinari potest ad priuandum: si
mile dicit de rescrip. ab excommunicato. puto quod si agitur de comin-
cendo delicto non residentie sola termini statutio et lapsus absque
alia monitione habeat conuincere negligentiam: et delictum non re-
sidentie et non exigo hic aliam cominationem ad hoc quia delictum ne-
gationis cominatur ex lapsu termini tacite vel expresse assignati: ut
no. de preben. extirpande. §. qui vero. et multo fortius si adest comi-
natio siue sit iudicialis siue extrajudicialis. Si autem agitur de mo-
nitionis effectu ut necessario ad actum priuationis tunc fateor quod
sola monitio vel statutio termini cum lapsu non operatur hoc ut
possit ad sententiam procedere: quia quod etiam non residere sit no-
torium tamen ad actum sententie exigitur citatio vel monitio: et tunc
ut possit procedere ad actum sententie exigitur cominatio: tunc
exigo quod monitio sit iudicialis et talis cominatio: alias non vi-
deo quod possit habere vim citationis. ad hoc de appel. sepe. de elec.
causaz. et forte quod nec sit iudicialis poterit habere vim moni-
tionis: quia non potest fieri citatio ad causam: causa non prepara-
ta et antequam causa procedendi subsit de presenti. de iudi. no. quemad-
modum. de sen. excus. romana. §. caueant. lib. vi. Hoc verum si sic ha-
beret monitio in principio absentie sed si postquam est absens moueret
tur iudicialiter illam bene haberet cum cominatione vim perempto-
riam dummodo prederent tres monitiones: quia illa tunc habet vim
conuictionis delicti: et citationis propter monitionem. Nec ob. quod
tales monitiones etiam cum cominatione non habeant vim perem-
ptoriam ut no. Jo. an. post. Compo. de rescrip. causam: quia id verum
quando cominatio fit ad vltiora procedendum: ut iur. fuerit vel qua-
tum de iure poterit secus si fiat cominatio de procedendo ad senten-
tiam vel priuationem ut no. Bar. in l. iiii. §. preter. ff. de dam. infec.
et no. in c. consiluit. de offi. delega. De citatione autem ad sententiam
an habeat vim peremptoriam vide de accu. ad petitionem post. Inno.
hoc dicit vera s. rede. de senis suo consilio. c. iij. nisi constitutio ema-
net vltra ius synodalis in qua precipiatur omnibus clericis et prela-
tis ut resident: alias eis non residentibus mandat eos priuari vel
priuet: quia tunc ex consuetudine precipiunt residentibus vel non resi-
dentibus: et sic non exigitur alia monitio. Nec ob. quod hec monitio
non sit trina ut esse dicitur. c. iij. q. iij. de illicita: quia hoc non exigitur in
monitione iuris et precepti. alleg. de senten. excomm. a nobis. de lo-
ca. c. j. de consil. c. ij. lib. vi. de vi. et ho. cle. clemen. ij. alleg. dictum. Ho.
ne cle. vel mo. c. ij. Item quia talis constitutio debet intelligi ut ali-
quid addat et non sit superflua vel solum iuris innotatua unde vo-
luit lex lege mortua supplere negligentiam episcoporum negligen-
tium in mouendo nec ob. quod ubi constitutio priuat ipso iure: li-
cet non exigitur sententia hominis tamen exigitur declaratio. In
declaratione autem exigitur citatio vel monitio. de verbo. signi. in
his. de homi. c. j. lib. vi. et de here. c. pe. eo. lib. et not. de offi. ordi.
narij. lib. vi. et de cen. c. si eo. li. quia ad sententiam priuationis exi-
gitur bene citatio vel monitio: sed non ad conuincendum delictum
non residentie et bene dicit. Non ob. quod ubi constitutio imponit
penam ex facto negatio sed non adijcitur tempus exigitur moni-
tio ut no. in d. c. extirpande: quia illud verum in constitutionibus
que non habent in se monitionem vel preceptum hic precipit ut re-
sident et si non resident mandatur priuari: ideo ut aliquid operetur
habet vim monitionis. facit quod no. Pau. de hiaz. in cle. q. contin-
git de relig. do. citandus tamen erit ad priuationem ut assignetaz
quare non debeat priuari: et hoc voluit ibi s. rede. inquantum voluit
causae cognitionem procedere debere an esset priuandus vel non et
hoc de quarto. Quinto glo. dicit quod in absente in certo loco tem-
pus expectationis erit arbitrium et hoc est tempus hoc casu a ca-
nonibus diffinitum. Inno. hic recitat aliquos dicere quod vltra tem-
pus arbitrium habet. vi. menses per. c. ex tue. de cle. non resi. et ma-
gime quando a principio abest de voluntate prelati: quia non debet ei
nocere quod sit absens legitime a principio. Ad. c. presentium. vj. q. i.
videt. quod loquitur secundum antiqua tpa secundum que minus daba-
tur tps. Jo. an. residere videtur quod vltra hoc tps. debeat habere.
vi. menses quando non est apposta pena vel cominatio de procedendo
ad penam: alias autem non expectabitur vltra tempus cominatio-
nis secundum eum certe satis equum est quod dicit glo. ut maius tempus
exigatur quando nescitur ubi sit: et sic temperetur. c. ex tue. de cle. no.
resi. Secundus casus quando quis est absens a beneficio: et agitur
priuari propter solam absentiam et absens est in loco de quo ignora-
tur. Glo. dicit quod cum tales personaliter citari non possunt cita-
buntur per edictum trine citationis apud eorum ecclesias ut reuer-
tantur ad residendum: et habebunt a termino citationis. vi. menses.
nec ob. si dicatur secundum hoc erit melioris conditionis absens: et
se occultans quam absens et se non occultans. Nam primus habebit. vi.
menses per. c. ex tue. Secundus autem habebit solum tempus arbi-
trarium: et sic habebunt quandoque minus: quam sex menses: sed dicit
glossa. quod hoc ideo quia ex quo nescitur ubi sint: possibile est quod
valde sint remoti vel impediti: nec de facili possunt per consangui-

neos renouari et ideo eis magis subuenitur ut expectentur per. sex
menses: et quia ut dicunt docto. isti non possunt habere tempus ar-
bitrium ex quo ignoratur locus ubi sint non possunt habere tem-
pus arbitrium: quia deficit terminus a quo debet trahi mensura:
ideo oportet aliud tempus determinari ad hoc de elec. c. cupientes.
j. rifo. li. vi. hoc i. platis confirmatis i. no. pfirmatis No expectabunt p
vi. menses vel minus secundum quod visum fuerit iudici ut litera dicit: et
dic hodie ut de elec. §. sit. lib. vi. quia hodie habet illud tempus. Si
tamen et illud iudex viderit moderandum requirendo ut consentiat
satis puto quod et illud poterit moderari et hec sufficiant de secundo
casu principali. Adde casum alium quid iuris quod agitur de processu
in absentem confirmatum non consecratum ex sola negligentia co-
secrandi: tunc dic quod expectabitur per tempus de quo. c. distin.
qm et per totum. de transla. prelati. inter. et de electio. cum in cunctis.
8. ¶ Ad tertium quid iuris de processu in absentem actorem
glo. dicit hic quidam dicunt quod expectabitur se opponens electio-
ni per annum: alii potest confirmari. ff. de man. et boni. l. reus. dicit
glo. quod non credit tamen expectandum: imo superior ei prefigit certum
terminum infra quem compareat et persequatur intentionem suam alii priua-
bit illum de accu. l. 3. sed in episcopatu dicit quod dant tres menses. in
ant. de sanc. epi. §. si quis aut. Glo. concludit quod hec consistunt in ar-
bitrio iudicis. nec ob. de dolo cum olim ut ibi not. glossa. pe. et de hac
9. materia dicit hodie ut de elec. c. si. lib. vi. ¶ Ad secundam par-
tem principalem glo. quando procedi debet in absentem causata et
procedendi: non ex sola absentia sed ex crimine vel alia causa dicit glo. quod
tunc citabitur ut veniat ad se defendendum: si non venit excoicabitur et ex-
pectabitur per annum: post annum pcedatur et si secundu quod habet. c. i. q. o.
ij. rursus: erit processus ut priuetur vel sit priuatus secundum diuer-
sitatem opi. de quibus ibi quod dicit ut declarari in. c. j. §. de iudi. In
no. hic dicere videtur quod refert an agatur ad priuationem propter
crimen: quia tunc quantumcumque sit contumacia super crimine non fer-
tur sententia. ij. q. ix. decernimus: sic in matrimonio carnali dicitur
hic in quo non fertur sententia quod non agitur de federe matrimonij
sed de delicto. ut. §. c. j. sed procedatur ad excoicationem: postea ad
priuationem et perseverantia excoicationis ut dicitur ibi: et sic pro-
pter contumaciam: et non propter delictum. vel priuabitur ex delicto
quasi habeatur pro confesso. secundum aliam opi. maxime quando
contumacia et perdurare ordinatur ad presumendum contra delin-
quentem: ut in heresi. excoicamus. Quandoque agitur de pri-
uatione ipsius non immediate ex crimine: sed propter alium defectum
licet descendente ex crimine siue sit electus et non confirmatus siue
sit confirmatus et non consecratus siue sit etiam consecratus ut si ali-
quis fuit in pacifica possessione episcopatus etiam consecratus: et
modo dicatur non electus sed intrusus vel per potentiam vel symo-
niam vel dolum si hic fuerit contumacia procedatur contra eum sit. no.
conte. ad testium receptionem: et si niam ad quod. j. dicitur de matri-
monio carnali: quia etiam si sit consummatum agitur ad eius indaga-
tionem sit. non conte. secundum Inno. et hec verba repetit Inno. c. in
duobus locis in glo. in verbo alicui: et in glo. in verbo diffinit. alle.
etiā ad hoc vltimum id quod habetur de carnali. j. qui ma. ac. pos. per
latum. et dicit quod ubi pponitur aliquid contra formam vel personam
si sit confirmatus: et non consecratus tempus a canonibus diffinitum
erit tempus quo debet consecrari vel ordinari: vltimus non expectabitur
de quibus tibus de elec. cum in cunctis si est tunc electus expectabitur
vltus ad tempus quo debet consentire: alias priuabitur et si consensit ex-
pectabitur tempus quo debet confirmari et tunc pcedatur ante non
ad hoc allegat. Ho. de transla. prela. c. ij. et erit in consecrato tempus
sex mensium a tempore consensus numerandum iusto impedimen-
to cessante: et si non fuerit consecratus nec ibi nec alibi consecrabitur
c. disti. c. j. Ibi tamen loqui videtur de confirmato de quo dicit. vt. d. c.
cum in cunctis. secundum Jo. an. hoc tamen placet in quantum dicit
expectari tempora ista quod non est vere contumaciter absens sed ab-
sens voluntarie vel culpa: quia si est contumaciter vere absens statim potest
procedi in precedenti. §. Sed an habet locum hic. §. in solis prelati
dicit Inno. quod sic. et procedi non solum in episcopis: sed in prelati
inferioribus: qui sunt sponsi vel qui habent curam animarum ibi causa assi-
gnata subsit periculum animarum. In alijs autem clericis non idem s. pcedi-
tur eos ut habes de cle. non resi. ex tue. Alij dicunt et melius idem de
cuiuslibet electione clerici agatur: quia et per longam moram clericorum
in spiritualibus defectu patitur ecclesia de eo qui mit. in pos. eum qui
de elec. statuimus. lib. vi. ¶ Ho. hic Inno. quod late saltem dicitur esse
matrimonium inter prelatos inferiores: et quod quilibet priuatus cu-
re potest dici late priuatus. de quo dicit. de iudi. c. ij.

1. ¶ In absentem non contumacem qui agit de matrimonio spirituali co-
trahendo quando pcedatur.
2. Electus absens antequam electus sit pcedat super vicio electionis expectari debet
spatio sex mensium.
3. De matrimonio spirituali quando agitur antequam electus sit confirmatus vel
antequam consentiat.
4. Electus habet sex menses ad consentiendum electioni de eo facto
nisi aliud

nisi aliud tempus iudex arbitratum sit et a quo tempore computetur isti sex menses. nu. 5.

- 6 Electus quod habeat sex menses ad consentiendum electioni de eo facte ut nu. 4. an procedat sine agatur de priuatione iuris ex sola absentia vel negligentia non consentiendi etiam si agatur de priuatione electi respectu alterius defectus qui opponitur forme vel persone.
- 7 Dilationes sunt hodie arbitrarie.

Quod si forsitan. ¶ Dic agitur de pcesu in absentem non contumacem quando agitur de matrimonio spirituali contrahendo. ¶ Mo. electum absentem antequam contra eum procedatur super vitio electionis expectari per spacium sex mensium. ¶ Mo. q. quod in spirituali matrimonio agi dicitur de contrahendo antequam electus sit confirmatus: vel antequam consensit. ¶ Mo. tempus datu electo ad consentiendum quia est sex mensium: nisi aliud tempus iudex arbitretur: quia illud bene potest arctare. de his temporibus dic hodie. ut de elec. c. 1. et c. quam sit. 2. c. cupientes. lib. vi. ¶ Quero a quo tempore computantur isti sex menses: dicitur Vinc. quod a die electionis si sciuit vel a die facte prime monitionis. Mo. dicit quod a tempore presentate electionis: quia non est necesse quod electus citetur ut veniat presentatur confirmacionem: sed tantum per sex menses expectabitur propter eius electionem quod hic satis innuitur. ¶ Quero an pcedat hic si agatur de priuatione iuris ex sola absentia vel negligentia non consentiendi: etiam quando agitur de priuatione electi respectu alterius defectus qui opponitur forme vel persone: dicit quod potest intelligi quando agitur de priuatione ex sola absentia et negligentia non consentiendi: tunc dic quod computabitur tempus ut. s. est dictum. ¶ Potest. h. intelligi quando agitur de priuatione iuris ratione alterius obiecti. quod opponitur contra electum et citatur ut respondeat nam hoc casu si per sex menses comparere distulerit procedatur super eo quod opponitur siue sit lis contestata siue non: et non ob. quod non sit absens per contumaciam fin. Inno. dicit Mo. q. non videt qualiter posset dici contumax citatus ut respondeat qui non venit. i. sex menses. immo est contumax et pceditur contra eum ut hic: de elec. non. res. ex. tue. ¶ Dec. est mens litere ut mihi videtur si absens est electus non malitiose non obstante quod non sit verus contumax: etiam quod sit impeditus quo casu non est contumax vere: sed apparenter ex quo est citatus vel dato quod non sit inuentus quibus casibus non pcederetur ad illam que sunt magni preiudicii: ut dicat. de eo qui mit. in pos. cau. rei. ser. c. fi. dico quod nunc pcedetur expectato tanto tempore quo ex sola absentia posset priuari: quia cum alia via veniret priuandus non sit ei preiudicium si nunc super causa pcedatur: immo dicitur secum mitius agi: et puto quod iudex poterit eligere quam via velit vel priuare ratione absentie vel pcedere ad causam: que opponitur et per electionem vnus altera per hoc non tollitur nisi si veniret pendente iudicio: quia re integra purgaret moram. ar. ff. de in integ. resti. l. si. unde in confirmato expectabitur tempus de eo secundo. In consecrato expectabitur tempus de quo in. s. pcedenti. In electo expectabitur tempus quo pcedere arctatur: scilicet retro big. computabitur tempus ut. s. per que puto quod si lite contestata et eo vero contumace existente: saltem apparenter quod est eo quod absentat se iudicio cepto: pcedetur nullo tempore expectato lite etiam non contestata et eo vero contumace quod est in casibus pcedentibus. s. pcedetur contra eum nullo tempore expectato. lit. non contestata. et eo vero non contumace nec apparenter expectabitur per tempus: quia tunc granatur in pcedendo: ubi pcedi non debet releuatur in temporis interuallo. ad hoc. ff. de iur. iur. l. cum qui. et hec est ipsa veritas.

¶ Ultimo docet hic dicunt per litteram quod dilationes arbitrarie sunt. alleg. ff. de iudi. non mun. de pcur. dilectus.

- 1 In absentem non vere contumacem quo pcedatur lite non contestata in causa matrimonij carnalis.
- 2 Ad sententiam non pceditur in causa matrimonij carnalis contra non culpabiliter absentem absque malitia.
- 4 In absentem quare ad sententiam non proceditur lite non contestata. Exceptionis finis est ad elidendam actionem.
- 5 Contumax dici non potest qui est egritudine et captiuitate detentus.
- 6 Ad sententiam diffinitiuam pcedi non debet lite non contestata etiam in causa matrimoniali quia agitur ad separationem thori.
- 7 Ad sententiam diffinitiuam quo potest procedi lite non contestata in causa carnalis matrimonij siue agatur de matrimonio dirimendo aut contrahendo.
- 8 In causa matrimonij carnalis dirimendi quas exceptiones habeat vir ubi pbatum est quod coniuges sunt in quinto gradu.
- 9 De morte alicuius qui verisimiliter dicitur presumi.
- 10 Ad matrimonium qui potest licite contrahi per alterum coniugem ubi vnus se absentauit a prouincia ut eo redeunte excusetur ab adulterio qui contraxit. nu. 7.

lis contrahendi vel dirimendi.

Citatio quando non requiritur ut transeat in notitiam citati ut ex ea possit procedi ad sententiam.

- 11 Agor quibus casibus priuatur ex actione debiti sine culpa.

Si autem. ¶ Dic agitur de modo pcedendi in non vere contumacem lite non contestata in matrimonio carnali. Primo ponit dictum. Secundo illius assignat causam ibi ei quidem. Tercio tollit obiectum ibi nequaquam. ¶ Mo. q. in causa matrimoniali ad sententiam non pceditur diffinitiuam contra non culpabiliter absentem vel culpabiliter absque malitia et sic. ad hec ut pcedatur ad sententiam in causa matrimoniali: non sufficit presumpta aut ficta contumacia: sed exigit vera aut apparet vera. ¶ Mo. casum quare ad sententiam diffinitiuam non pceditur in absentem lite non contestata. ne contingat tolli ius absentis quod verisimiliter melius defendit agens. ¶ Mo. nota finem exceptionis quia est elidere actionem. ¶ Mo. nota quod si quis non debeat iure suo priuari sine culpa et causa: priuatur tamen sine culpa cum causa. ¶ Mo. q. egritudine et captiuitate excusat quem a vera contumacia. Item absentia unde citari non possit vel inueniri. ¶ Opp. quod non pceditur ad diffinitiuam lit. non contestata. ut. s. c. i. So. ibi quando agitur ad separationem thori: hic quando agitur pro federe coniugij. ¶ Opp. q. quod procedi possit ad sententiam lite non contestata. ut. s. q. porro. subest enim hic causa que ibi. s. fornicationis timor dicit quod illa causa est impulsiva qua assistente non semper assistit dispositio: sed causa finalis fuit vera contumacia ibi: que hic cessat vel utriusque. s. vera contumacia: et periculum fornicationis illud ibi inducit altero cessante cessat dispositio. Concludit ergo hic Mo. quod ubi agitur contra contumacem siue agitur de matrimonio dirimendo siue contrahendo ad sententiam pceditur lit. non contestata. ut patet. s. q. porro. nec credo hoc immutatum per ele. dispendiosam. nisi in hoc quia ibi ante exigebatur peremptorium modo non exigitur: sed an exigatur malitiosa absentia vel culpa: dicit si agitur de matrimonio contrahendo: et non est contumax si agitur de dirimendo contrahendo ex sola absentia ferma quod no. de spon. de illis. Si agitur de contrahendo impeditur ex altero impedimento quod allegatur etiam potest seruari quod habetur in. d. c. de illis. et tempore illo lapso potest pcedi ad sententiam etiam si non sit culpabiliter absens ut. s. q. pcedenti. Si agitur de contracto dirimendo si absens est ex culpa dicit Mo. quod potest pcedi ad sententiam diffinitiuam. arg. a contrario litere ibi cum sine culpa: sed ei obuiat ibi sed non malitiosa: quia sufficit quod non sit absens malitiose: quod culpa possit imputari: sed pro Mo. facit ter. in. c. i. qui ma. accu. pos. et in. c. perlatum. qui si. sint leg. ¶ Dec. pars est vera et ibi dum dicit non malitiosa subaudiunt doc. nec culpabiliter: quia absuit aliqua pbabili causa ut causa studiorum: vel iure ad nundinas vel visitant amicum vel iuit ultra mare: puta in peregrinatione nam propria tunc voluntate absuit sed pbabili secus si culpa bili: quia nihil pbabile habebat que in dubio pbabilis presumitur fortius pcedi potest si absit malitiose vel quando ei potest aliquid imputari vel aliquo modo citari possit: quo casu potest pcedi contra ipsum ex quo aliquid imputari potest sed si nihil imputari potest non procedit contra ipsum nec mulier contrahere potest ex sola absentia: nec ob. quod priuatur sine culpa et. quia solue ut in litera. In dubio autem si non apparet an culpabiliter vel dolose si absens presumitur absente ex dolo: quia obligatus est esse cum vxore. ut no. qui ma. accu. pos. c. i. ad hoc qui si. sint legit. perlatum. et quod no. de eo qui mit. in pos. c. fi. fin. Inno. q. no. ta dicit quod si culpa incipit a dolo: sed ad aliam finem commisso pcedit possit vel non possit inueniri: ut in. c. i. qui ma. accu. pos. si a propria voluntate non dolosa: sed sit culpa non essendo cum vxore non pceditur nisi cum distinctione: an possit citari vel non primo tunc neres in practica. ¶ Quero quas exceptiones poterat habere vir dicit forte contra testes ad reprobandas personas testium vel dicta: vel pbabit quartum gradum ubi illi pbarunt quintum vel forte pbabit secum dispensatum. ¶ Quero cu glo. q. dicatur verisimiliter presumi de morte dicit glo. per famam vel quia senex erat vel in acie fuit et non redijt: tunc si contrahat mulier ab adulterio excusatur. xxxiii. q. ii. cum per bellicam vel si recepit litteras illorum cum quibus militauit. C. de repu. au. hodie. Recitat alios dicere quod contrahere non debet nisi sit certa de morte: ut. j. de secun. nup. d. i. et de spon. in presentia sed dicitur satis certa per huiusmodi presumptiones: ex quo aliquo tempore ut per annum expectauit. Mo. glo. quod ubi exigitur pbatio certa sufficit pbatio presumpta presumptione violenta de hoc qualiter mors probetur dicit plene in. d. c. in presentia. et Bart. in. l. i. ff. quod admo. test. ape. ¶ Opp. q. quod ad sententiam procedi possit etiam si non transeuerit citatio in notitiam citati de dolo. causam. et. c. fi. glo. alleg. pro et contra an exigatur quod edictum transeat in notitiam citati Concludit quod regulariter non est necessarium: immo sufficit si requisitus non inuenitur de dolo. causam. cum si. Fallit in casu isto in quo exigitur vel quod transeuerit in notitiam citati: vel malitiose sit absens: hic est glo. dicit est de mente Inno. hic si agitur de fine missionis ex primo: tunc non exigitur quod sit personaliter

Antonius de Butrio super prima parte. ii. Decretalium.

etatus nec exigitur malitiosa absentia: sufficit quod requisitus non inueniatur et non defendatur: quia in talibus sufficit ficta contumacia: immo sufficit non defendere: sic loquitur. c. causam. cum si. Si agitur processu ad sententiam diffinitivam: ibi exigitur regulariter vera contumacia vel apparens vera. Ideo exigitur quod si personaliter citatur: quia tunc apparens est vera contumacia ut patet. ff. de ap. et cōsen. su: patet ex no. in clemen. si aut. de dolo et cōtumacia: et facit quod not. in l. iij. §. pretor. ff. de dam. infec. Sufficit etiam quod aliter concludatur vera contumacia: que colligitur alijs tribus casibus. Primus quando se occultat et latitat. ad hoc. §. §. porro. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. fulcinus. per totam l. Item quando impedit ne citatio ad eum veniat quo casu citatio ad domum concludat eum verum contumacem ut notabiliter tex. dicit. §. §. porro. Item quando abest in iudicio iam cum eo cepto: vel ubi obligatus est ad essendum in certo loco: quia presumitur malitiose abesse: alias non potest pcedi ad diffinitivam: certe immo presumitur tunc ex culpa ut hic est casus in absente propria voluntate nisi intelligatur ex aliqua causa probabili que excludit malitiam: quia in dubio presumitur. Fallit in matrimoniali in qua sufficit quod sit culpabiliter absens: ut in c. i. qui ma. accusa. pos. ad hoc. xi. q. iij. certum. ubi habes tres modos vere contumacie vel non veniendo quando est inuentus: vel non parendo vel illicitiatus recedendo. **¶** Oppo. quod ad sententiam possit pcedi dato quod malitiose non sit absens. ut qui si. sint legi. c. perlatum. Sol. non dicit ibi sententiam tenere sed dato quod lata sit: quia in facie ecclesie separati sunt bene tribuitur color ad scdm matrimonium: ut proles pro dita legitima efficiatur: ut ibi innuitur. Item ibi abest sine causa: et sic malitiose presumitur absens vel saltem culpabiliter. **¶** Opp. ad idem qui ma. accusa. pos. c. i. dicit quod illa per istam corrigitur. Item ibi fuit absens culpa sua: propter delictum quod commiserat et sufficit quod culpabiliter absit vel fm dōsti. sufficit quod lapso anno ex causa contra talem adhibita diligentia. de qua in dicta decr. perlatum. quod innuit litera hic: vel in breui tu tene mediam solutionem. Inno. dicit quod ibi in c. i. §. c. perlatum. fuerunt malitiose absentes quo casu sufficit citatio ad domum: alias non sufficeret in his que sunt grandis preiudicij. ut no. de eo qui mit. in pos. c. h. Tene mediam: quia sufficit culpabilis absentia maxime quando trahit origine a dolo vel delicto ne delictum prestat immunitatem: et in dubio si aliud non apparet malitiosa presumitur: ut dicit Inno. si mulier nescit ubi sit ut d. c. i. de cle. non res. ex tue. et idem ibi no. quia obligatur ad essendum cum ea. **¶** Ultimo glo. ponit casus quibus mulier prius exactio ne debiri sine culpa: sed non sine causa dicit ut in ea que est clara etc.

- 1 **¶** Ad testium receptionem quomodo potest pcedi lite etiam non contestata duobus casibus hic expressis.
- 2 In causa inquisitionis non proceditur lite non contestata quando ad inquisitionem alterius proceditur per viam querelle impetrata inquisitione.
- 3 Iudex ubique ex officio procedit an ibi sit lis contestanda.
- 4 Inquirere de iuribus ecclesie an possit inferior a papa etiam ubi male tenentur ut super illis possit agi iudicis officio et iudex inquirere.
- 5 Testium ad eternam rei memoriam publicatio quoniam habeat locum.
- 1 **Sunt et alij.** **¶** Ponit duos casus in quibus potest pcedi ad receptionem testium lite non conte. **¶** Nota istos duos casus in quibus ad receptionem testium proceditur lite non conte. **¶** Opp. primo quod in causa inquisitionis non procedatur lite non conte. ut no. §. de purg. ca. cum dilecti. dicit dōst. quod in inquisitione in qua proceditur ex merito: et puro officio procedit quod hic: quia tunc non est persona cum qua lis contestetur: quoniam autem ad inquisitionem alterius pceditur per viam querelle impetrata inquisitione dicit quod necessaria est lit. conte. ut ibi not. Idem dicit Inno. litem contestandam: quoniam inquiritur aliquo specialiter persequente. ut no. de testi. cum olim. ad si. magne glo. maxime quoniam agitur de aliquo iure alteri dando vel accrescendo ad hoc gl. pro et contra. de re iudi. cum. §. z. A. in verbo lit. contest. hoc tenet dōst. hic in sum. spec. in tit. de inquisi. §. i. verum sed si igitur. opt. recitatis. cōcor. dat opt. quod in generali inquisitione sine assensu psecutoris: siue non: non sit lit. contest. sic loquitur. de re iudi. cum. §. z. A. in speciali si psecutor inquisitionis non est: nulla sit contestatio ut hic: sit tamen quedam quasi contestatio: que est inter famam et responsionem factam traditis capitulis scdm formam. c. qualiter. ad illa iuncta ratione. ut dicit dōst. de acc. c. qualiter. Si sit instigator: si est tantum assensu vel ibi possit per iudicem ut inuenit cum eo lis non est contest. si sit psecutor: specialis impetrans et assumens inquisitionis telam cum hac est lis contestanda: ut dicit hic Inno. et dōst. ubi. §. **¶** Quero an ubique pcedat iudex ex officio ibi lis non sit contestanda: dicit Inno. hic quod verbum excessus hic late patet: quod comprehendat quoniam agitur ex officio iudicis per iurisdictionibus vel iuribus ecclesie que male occupata vel detenta dicuntur. §. de testi. cum olim. §. q. vij. qua propter. de simo. licet heli. de accu. qualiter. **¶** Nota hoc dictum Inno. quod pro iuribus ecclesiarum ubi male tenentur possit agi officio iudicis: et iudex inquirere. sic declara dicitur Inno. §. in prin. c. qui dicit quod pro iuribus ec-

clesiarum non potest pcedi ad inquisitionem nisi ex magna causa: quod est magna causa eo quod male tenentur: sic tempera dictum indistinctum quod ponit. de iuribus. ad nostram. ubi dicit non posse inferiorem a papa inquirere de iuribus ecclesie: et vide quod scripsi. §. de postulacione prela. bone. dicit etiam dōst. hunc. §. locum habere quando inquiritur de electione: vel electo iudice procedente ex officio. de elect. cum dilecti. ubi dicit Ber. hunc. §. intelligi et locum habere his casibus. ad hoc. de elec. cum nobis olim. et not. in c. i. de postu. prela. lib. vi. per Inno. et dicit de libel. ob. c. i. §. eo. in prin. **¶** Quero quoniam habeat locum publicatio hec. dicit quoniam aliquis timet ne sibi fiat in posterum controversia super aliquo tunc potest petere a iudice ut testes qui interfuerunt negotio publicentur. i. eorum dicta redigantur in publicam formam ad eternam rei memoriam. §. de testi. significavit. in aut. de testi. §. pen. et hoc casu recipiuntur omnes testes sine senes: sine iuvenes: siue debiles et statim publicantur. Et in hoc est differentia inter hanc receptionem et illam de qua premisit in prin. c. quia ibi recipiuntur tantum senes: vel de quorum absentia timetur: et illi non statim publicantur: ut ibi no. item illa in actore hic. §. in reo. Item ibi non valet ultra annum nisi fiat denuntiatio hic valet perpetuo: et sine denuntiatione. Item hic recipiuntur testes presentibus his contra quos recipiuntur vel ab initio citatis ibi non: sic citati non fuerunt. differt hec ab illa. de qua. §. §. porro. quod per te videas secundum Joan. and.

- 1 **¶** In absentem quibus casibus non proceditur ad sententiam diffinitivam lite non contestata.
- 2 In contumacem proceditur in actione reali per missionem in possessionem.
- 3 Contumacia quomodo purgari potest adversus missum in possessionem.
- 4 Possessione rei nactus causa contumacie vere illius efficitur possessor solo anni lapsu et an post annum audatur contumax pro recuperanda possessione ubi docet de titulo proprietatis. nu. 20.
- 5 Actiones reales personales et mixte que sunt et quoniam actiones personales sequantur quoniam naturam realem.
- 6 Cautionem de iudicio fisci non prestat qui non est contumax.
- 7 Possessionem rei qui perdidit causa contumacie quomodo videatur sibi reservata defensio pro eadem recuperanda.
- 8 Contumax quando debet canere ad purgandum contumaciam ut possit audiri.
- 9 Contumax in purganda contumacia de quibus expensis satisfacere debet.
- 10 In possessione recuperanda perditam ratione contumacie ubi venit infra annum an sit vocandus actor siue agatur de cautione prestanda siue non.
- 11 Possessione recuperata quam quis perdidit ratione contumacie si iterato sit reus contumax quoniam adversus eum procedatur.
- 12 Excommunicationis exceptione nunquid repellatur reus a petitione recuperande possessionis perditam ratione contumacie.
- 13 Contumax qui possessionem rei perdidit ratione contumacie si veniat post annum non satisfacit de expensis.
- 14 In actionibus realibus an exigatur summa cognitio.
- 15 Citatio trina an ad actum missionis in possessionem exigatur vel euz sollemnitate edicti peremptorii.
- 16 Contumax ubi priuatur possessione ratione contumacie si non veniat infra annum a quo tempore incipiat annus.
- 17 Ad possessionem recuperandam nunquid compellatur is contra quem est facta missio.
- 18 Contumax an indistincte audatur cum cautione de iudicio fisci siue sit contumax in non veniendo vel insistendo se in iudicio seu in non canendo aut aliquid non prestando siue soluendo ad iudicis mandatum.
- 19 Cautionem quam quis habeat prestare ubi satisfacere tenetur etiam si sit contumax.
- 20 In possessionem missus an dicatur possessor incommutabilis post lapsum anni vel exigatur scdm decretum. nu. 21.
- 21 In possessionem rei missus an efficiatur verus possessor ante annum vel post. **¶** Decretum scdm an exigatur in reali possessione post anni lapsum: et quid in personali.
- 22 Actio hypothecaria an quo ad effectum missionis equiparetur realibus an vero personalibus.

In alijs. **¶** Hic agitur de modo pcedendi in absentem lit. non conte. in casibus in quibus non potest pcedi ad diffinitivam sententiam. Et primo loquitur de convento proprio note. Secundo de convento note alieno in reali. Tercio loquitur de convento in personali. Secundo ibi. quod si. Tercia ibi. si aut. **¶** Nota modum pcedendi in contumacem in reali: quod pcedit ad missionem in possessionem. Et nota effectum in fine missionis ut tedio affectus veniat respondurus. **¶** Nota modum purgandi contumaciam competente missio:

missio: quia dicitur venire. i. annum et prestare dicitur cautionem: de iudicio
sistit: offerre satisfactionem expensarum: et postea possessionem recupe
4 rabit. ¶ Nota effectum missionis lapsu anno: actor solo lapsu an
ni efficitur verus possessor. Et non effectus quod efficiatur verus posses
sor: quod efficitur de possessore petitor: solum sibi reservatur questio
super proprietate nec amplius auditur de possessione nisi paret de
pprietate. Et sic in causa transfundit onus probandi in proprietate. ¶ Mor.
arg. p. contra quod missus in reali statim efficitur verus possessor ibi re
cuperabit: quod non efficitur nisi lapsu anni ibi constituatur similiter
5 est ar. pro contra: quod solo lapsu anni efficitur verus possessor: et non
efficiatur nisi ministerio iudicis ibi constituatur. ¶ Opp. quod non per
fecte distinguitur papa: quod dicitur de personalibus et realibus et non dicitur
de mixtis: que est tertia species actionum: sicut fa. heret. c. de iudiciu
do: finit regun. inst. de act. §. quedam. So. inquantum dantur ad re
sequuntur naturam realium inquantum dantur ad personales presta
tiones sequuntur naturam personalium circa missionem. ff. fa. heret.
c. item labeo. §. familie. De interdictione autem que sunt personalia in res
scripta: dicit quod imitantur naturam realium: ad hoc quod non de fo. com
pe. ex parte. Item dicit Jo. an. de actione quod me. cau. q. 13 persona
lis tamen est in rem scripta. ff. quod met. cau. l. metum. §. nolenti. r. l. 13
cum tui. §. licet. r. l. si cum exceptione. §. aliquando. r. l. pen. §. diuus.
fm. Hoffr. de hypothecaria. glo. sunt contra. Glo. in l. iij. §. vlti. de
acquir. pos. dicit idem quod in reali. glo. in l. si quis emptionis. §. si. di
cit idem quod in personali. ¶ Dy. dicit quod si fit missio contra debitorem
idem quod in personali si contra tertium: idem quod in reali puto quod quo
ad missionem: idem quod in reali contra quemcumque agatur: sed lapsu an
no quis sit effectus dicam super glo. vlti. in. §. si. r. tangit. Ly. in. d. l. si
quis emptionis. r. in l. cum pponas. C. de bo. auto. iudic. pos. vbi p
6 glo. ¶ Opp. tales cautiones indistincte non prestandas. ff. qui sa.
cog. l. sciendum. in aut. de fan. epis. §. si vero pro causa. So. ibi loqui
tur de non contumacibus: hic de contumacibus contra quos est facta
7 missio in quibus non procedit distinctio illa. ¶ Opp. quod non refer
retur defensio sed solum ius agendi ex quo aduersarius missus efficitur
possessor: et possessor non vendicat. insti. de act. in princ. ff. vti pos. l. i.
§. si. de iudi. examinata. So. de defensione. i. impugnatione sic. viij.
di. quo iuris ag. i. defensis. h. ergo necesse agere ex quo possessionem
amittit. ff. de rei ven. l. si. vel forte ideo dicitur: quod si adhuc detinetur de
pprietate possit fide facere: et contumax detentionem haberet. C. de
prescript. r. an. si quis emptionis. §. si. §. de ord. cog. cu dilectus. ver.
8 unde iuris. ff. ad exhib. l. iij. §. ibi de. ¶ Quero quid sit exhibenda cau
tio hec: dicit quod ante ingressum iudicii. vt. C. de iudi. sancim. §. de ap.
reprehensibilis. nec credit. ¶ An. locum habere quadrimestre quod datur
9 iudicatis ad executionem. de quo. §. de of. dele. querenti. ¶ Quero
de quibus expensis satisfaciatur. dicit quod de factis ante missionem vel ci
tationem. idem si post occasionem contumacie. de pen. auditis. fm. Jo.
An. aut minor evitet condonationem expensarum. vide in spec. de pri
10 mo r. scdo decre. §. restat. ver. qd si non reperiant. in. iij. col. ¶ Quo
ro an vocandus sit actor tempore recuperationis possessionis. Jo.
an. remittit ad spec. de primo decre. §. iam de effectu. ver. qd si ipse
iudex. ad si. vbi dicit quod si non offert cautionem vocandus est actor si of
fert cautionem non est vocandus de necessitate: quod vel cautio erit legiti
ma et habebitur intentum vel cautio non erit legitima et habebitur p non
cauto: et lapsu anni efficitur verus possessor. C. si p vim. vel alio mo.
l. si. r. per hoc in ver. seq. dicit proutsum quod missus est contumax: vel
longinque abfens: quod is contra quem est facta missio h. satisfaccere de
expensis et cautionem idoneam prestare: sibi restitueretur possessio ad
hoc. de sen. exco. sacro. de offi. ordi. pastoralis. §. i. xvi. q. iij. §. potest.
l. si. C. de an. exco. sed melius est quod vocetur: quod potest contendere su
per expensis vel quantitate expensarum. de eo qui mit. in pos. cu venis
11 sent. ad hoc quod non de ap. qua fronte. ¶ Quid si recuperata possessio
ne reus iterato sit contumax. vide in spec. in loco prealleg. r. vide quod
12 no. de do. r. cotu. c. i. ¶ An quid ab hac petitione reus repellatur
exceptione excommunicationis. dicitur in spec. de contuma. §. si. ver.
sed pone reus de hoc dicam. §. de except. cu inter. r. per Bart. in l. de
13 pupillo. §. si. ff. de no. epe. nunt. ¶ Quero an veniens post annum
debeat satisfacere de expensis. ¶ Inc. quod non: quod satis est quod possessio
nem amittit: factus est de possessore petitor. de iudi. at si clerici. r. hoc
placet Jo. an. licet docti. contra in sum. huius ti. §. i. ver. sed quid
14 in illo. ¶ Quero an in reali exigatur summaria cognitio. dic op.
sunt. videtur quod non: quod hic non exigatur. Accur. quod si interrogatus
consulendo. ¶ Doct. contrarium. de quo in spec. de primo r. scdo decre.
§. i. ver. sed nunquid precedat. in. v. col. spec. r. Jo. an. in addi. tenent
quod exigatur. quod dato quod hic non dicatur suppleri dicitur: et non dicitur in
personalis. in. §. in alijs. r. tamen suppletur et hoc propter preiudicium
quod fit: quod lapsu anni efficitur verus possessor et incommutabilis: quod
15 esset absurdum sine cause cognitione fieri. ¶ Quero an ad actum mis
sionis exigatur trina citatio vel cum solennitate edicti peremptorii.
dicit quod non exigatur quo ad condonationem expensarum exigatur ta
men quo ad actum missionis. vt not. glo. in l. si finita. §. si plures. ff.
de dam. infec. Et patet ex his quod non. Ly. in l. cu proponas. r. ibi Bar.
C. de bo. auto. iud. pos. r. no. glo. in. c. quoniam contra falsam. de pba.

in ver. dilationes. in si. ver. Idem de exco. catione dicit. ad quod de
sen. exco. sacro. xxiij. q. iij. de illicita. r. ff. de re iud. l. cotumacia. ¶ Jo.
Bar. in l. consentaneu. C. quod r. qn in. all. l. pnti. §. sed si hoc. C. de hi
qui ad ecc. cofu. l. 3 Butri. contra. in. d. l. consentaneu. cu hoc non res
periatur nisi in diffinitivis. tene primu. hoc r. Bar. in l. iij. §. iulia.
nus. ff. de da. infec. alle. expressum. in l. consentaneu. C. quod r. qn in
r. hec dicit vera siue hec missio fiat ante lit. cotu. siue post. Non ob. si
dicatur post lit. conte. omnis dilatio est peremptoria. ff. de fer. l. fin.
quia illud est veru in dilationibus pbatorijs in expectatozys autez
vel citatozys semper dicitur addici peremptoriu ad hoc vt pcedatur ad dif
finitivam vel missionem. ff. de iudi. ad peremptorium. r. d. l. consenta
neum. secus dicit in citationibus que sunt ad alias interlocutorias
quod ille in dubio censetur peremptorie vt ad videndu iurare testes. C. de
testi. si quando. vel ad alia interlocutoria. fm. Barto. si tñ sit citatus
peremptorie ad habendu delictu cotumacie: an exigat alia citatio:
ad actum missionis. Bart. dicit quod non si additu est istud et peremptorie:
quod per illud verbu satis videtur cominari se pcessuru ad missionem p. l.
consentaneu. C. quod r. qn in. qd forte non est quo ad diffinitivam. Tunc
tamen est quod r. quo ad missionem iudex cominet: alio pcedetur con
tra te. non obstante tua cotumacia. ff. de iudi. ad peremptoriu. r. de of.
dele. cofuluit. vbi habet de primo. ad hoc quod non in l. iij. ff. de re iud.
16 ¶ Quero a quo tempore computatur annus quidam quod a tempore quo
ventu est in pos. ff. de pig. ac. l. non est miru. r. a tempore missionis si non
admittatur. vt no. in spec. de primo r. scdo decre. §. ia de effectu. ver.
ultimo. quero. in. xi. col. Ad hoc t. hic. r. hoc t. hic. Egi. fm. Jo. an.
contra. t. spec. in ti. de scdo decre. §. videndu. ver. hoc quoque notadu.
in. vi. col. vbi t. quod a tempore decreti primi hoc tempus computatur p
eo. de dolo. cotingit. Jo. an. alle. ibi in addi. plene pro contra: r. quod a
tempore missionis. alle. §. in alijs. vbi non fit mentio de decre. sed mis
sione. de offi. ordi. pastoralis. in si. de eo qui mit. in pos. c. i. r. de ver.
fig. dilecto. C. de prescript. xxx. an. si qs. in si. ¶ Itē q. in penis r. vt in
regula. In penis. de re. iur. lib. vi. facere videtur differentia: sed pfecte
non firmat: an decretu interponat de tertio mittendu: r. qd non efficit
statim possessor tempus currit a tempore missionis: an dicatur situo te
possessor vel iubeor tunc dicit quod l. 3 adhuc non efficitur possessor: an
missionem. vt no. Jo. an. in addi. spec. de scdo decre. §. si. super. §. for
ma per. l. cu postularem. ff. de dam. infec. hoc tñ faciet iudicis auto
ritas et voluntas: vt sicut curreret decennium appellatiois interpo
nende a tempore pnuntiationis: sic currit a tpe pnuntiationis l. 3 non
statim actor possessionem nanciscat: dico quod si inter decretu r. mis
sionem non sit dare mediu. casus non habet dubiu si est dare mediu: hoc
cotingit ppter culpa rei a tpe decreti currit annus de dolo cotingit
si hoc cotingit culpa actoris: non currit nisi a tpe missionis non ob.
quod hac culpa non possit allegare reus que sibi comodum affert respectu
perceptionis fructuum: vt dicit Jo. an. in dicta addi. q. ex hoc reus non
lucrat fructus: quod eos habet regulariter reus: etia si ille sit immis
sus. Si neuter est in culpa satis est bene distinguendu: vt dicit Jo.
an. r. hec sufficiat de hoc pacto r. in parte concordat premissis quod not.
Spe. in ti. de primo decre. §. iam de effectu. ver. vlt. quero in pe. col.
17 ¶ Nunquid aut infra annum compellatur is contra quem est facta missio
ad recuperanda possessionem scribitur per Jo. an. post Archi. de eo
qui mit. in pos. ca rei ser. sup rubrica ibi concludit quod compelli non potest
et ibi remittit ad Spe. de primo decre. §. si. ver. porro. in. vi. collu. et
idem firmat licet aliqui legisse contradixerint in addi. Spe. in ti. eo. tra
ctat etia an si contra plures sit facta missio: audiatur recuperas vnus
pro rata sua volens satisfacere pro rata expensarum r. concludit quod non: po
nit in prealleg. rubrica. ¶ Quero an indistincte audiatur cu cautione
18 de iudicio sisti dic quod si est cotumax in non veniendo vel non sistendo
se in iudicio auditur reffectis expensis: et cautione prestata de iudicio
sistit si est contumax in non cauendo vel aliquid non prestando vel soluendo
ad mandatum iudicis non auditur reffectis expensis nisi actu ca
ueat vel satisfaciatur vbi satisfacere habet: vt sic in eo in quo fuit contu
max per eius directe contrarium purget contumaciam fm. Jaco. de are.
vt. l. si finita. §. videamus. r. §. seq. ff. de dam. infec. sic dicit Jo. an.
in addi. Specu. in titu. de primo decre. §. restat. ver. generaliter au
tem ad si. §. porro. pro hoc est casus in l. si pecunie. ff. vt leg. causa ca
nea. et est casus. §. de verbo. significa. ex parte. Ideo dicit Barto. in
l. consentaneum. C. quomodo r. quando iu. quod possit sententiam fiat mis
sio: quod non paret indicatis non discedatur de possessione donec satisfa
cit: quod propter contumaciam non satisfaciendi est facta missio quod
no. ¶ Venio ad glo. quero quod tedium fiat reo r. contra quem facta
est missio. Glof. dicit quod tedium erit: quia actor missus in posses
sionem expellet reum de possessione et erit possessor et percipiet fru
ctus. §. de seques. pos. c. h. r. iij. r. si reus veniet infra annum recupera
bit possessionem cum fructibus deductis expensis: vt. §. segtur in per
sonali actione tedium erit. quod cum cultura spectet ad contumaciam
ille immisus erit cum eo in agro: vt custodiat fructus ne ille consu
mat illos. ff. vt in pos. l. l. is cui. §. qui legatorum. de quo glof. remit
tit. de dolo r. contu. contingit. scdm hoc. ergo glo. tenet quod missus in
possessionem in reali statim efficiatur verus possessor quod an sit veru
infra examinabit. Sz tenendo hac opi. qua t. But. in l. consentaneu.
kk ij

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

tur. de dolo. cotingit. Remanet tñ qđ in reali nō exigit fm decretū
 Idem t3 gl. in. l. si finita. §. si plures. ff. de dā. infec. tenēdo quācunq;
 opi. siue qđ statim efficiat versus possessor siue lapsu ānt: z hoc cōiter
 22 tenet z hoc cōiter examiat pleni in. d. c. ptingit. ¶ S3 est dubiū qđ
 de hypothecaria an illa qđ ad effectū missiōis egparet realibz an pso
 nali bus. Et sunt 3ie. Una qđ equiparat psonalibus. vt dicit gl. in
 l. si qđ emptiois. §. si. Alia qđ equiparat realibus: z hoc dicit gl. in
 l. iij. §. genera. ff. de acq. pos. dīc cōtra. vt gl. qđ dicit qđ equiparet rea
 libus h3 locū qñ fit missio cōtra tertiū possessorē. Illa qđ dicit qđ eg
 paratur psonalibus pcedat qñ fit missio cōtra principale debitore.
 ¶ Pet. idē qđ in psonalibus pcedat qñ fit missio nec opere plus vel
 tantū missio qñt operaret diffinitiuā: nā p diffinitiuā nō haberet
 nisi possessionē. Ia. de are. z l. y. dīcūt qđ idē qđ in realibus: z dīcūt
 qđ lapsus anni operabit vñ nō audiat nisi pbet indebitū de quo. §.
 §. si. Hāc opi. t3 Bar. in. l. iij. §. genera. ff. de acq. pos. z dicit qđ si fiat
 missio in hypothecaria sup re hypothecata qđ si debitor. j. annum
 offerat cautionē cū refectione expensarū nō poterit debitor reuoca
 re possessionē si incontinenti offerat missus pbare hypothecā: dī
 cit qđ est dictū spe. in. ti. de cōtuma. §. sequit. x. sed pone dicit tamē
 hoc verū: qñ cōstat de hypotheca: z de debito: nec ob. l. si qđ emptio
 nis. §. si. qz ibi nō caulat dñm ab eo qđ quē est facta missio: quo casu
 forte esset idem. Opi. oēs circa primū dubiū recitat Jo. an. in addi.
 specu. in. ti. de cōtu. §. sequit. x. sed nungd in hypothecaria: vltra
 hoc cōcludit differentiā an missio fiat cōtra tertiū: an qđ debitorem:
 qz qñ cōtra debitore lapsu anni granabit pbare indebitū. Si qđ ex
 tranēū tñ artabit extraneus anni pbare de dñio si vult post annū recu
 perare. Et si dicat ad qđ pdest pbare rē nūc esse suā si erat in bonis
 debitoris tpe obligationis dicit qđ v3 debitor non excusio. in auz.
 hoc si debitor. C. de pig. qz tūc effectualiter obtinebit illa nō pbate:
 sed dñm vt retineat rē absq executione vbi oporteret qđ prius ex
 cuteret si nō esset missus pderit tñ aduersario pbanti se dñm: qz non
 datur hypothecaria ex pbatione rē in bonis cōtra illū: q est dñs si
 cū: nec publiciana. ff. de pigno. l. ab eo. z. no. in. l. rem alienam. ff. de
 pigno. opotebit em qđ de nouo excutiat si vult obtinere in hypo
 thecaria cōtra dñm nō pbantem si tñ pbat se dñm aduersariū nō pfi
 ciet creditori pbare rē fuisse in bonis. l. ab eo. ff. de pig. z not. in. l. si
 rem alienā. ff. de pig. ac. vbi p Bar. plicet enim pbare rem fuisse in
 bonis qñ agitur cōtra tertiū nō possidentē sicut in publiciana dici
 mus. ff. de publi. l. siue autem. ff. de rei vendi. l. a titio.
 ¶ In absentem contumacem qñō lite nō contest. pcedat in reali
 quando possidens conuenitur nomine alieno.
 2 Sniā lata cōtra obedientiarū nunquid preiudicat dño.
 3 Possidens nomine alieno qđ possit in iudicio cōueniri z statim il
 le debeat nominare dñm nomine cuius possidet de quibus actioni
 bus habeat locum dicta nominatio.
 4 Possidens nomine alieno qđ debeat statim dñm noie cuius possi
 det nominare in iudicio an habeat locū dictū remediū qñ quis con
 uenitur actione mere reali.
 5 Actio ex quo datur contra possidentē noie alieno an si dicatur qđ
 noie alieno possideat habeat pbare an aut statim andiatur qđ di
 cat se noie alieno possidere.
 6 Possidens noie alieno an possit variare vbi prius nominauit do
 minum in iudicio: z postea vult assumere in se z dicere se nomine p
 prio possidere.
 7 Possidens noie alieno si in iudicio conueniatur ex quo se inconti
 nenti offert liti z nō nominat dñm potest variare z nō arcatur ad
 nominandum dñm in iudicio.
 8 Sententia lata contra possessorē noie alieno per quā eius contu
 macia ablata est ei possessio an noceat dño ex quo non nominauit
 dominum.
 9 Possidens nomine alieno si conueniatur in iudicio ad quid inuen
 tus est modus pcedendi vt nominet dñm.
 10 Sententia lata contra possidentem ciuilitur non preiudicat possi
 denti naturaliter.
 11 Actio vel exceptio que cōpetit contra possidentem nomine alieno
 pro cuius exoneratione sufficit noiare dñm an pcedat in detentore
 simpliciter cōmodatario ac depositario.
 12 Aduersus possessionis detentorem qđ procedatur.
 13 Dilaciones omnes sunt arbitrarie.
 14 Lis quando habetur pro quasi contestata z qualis sit eius effectus.
 numero. 27.
 15 Possidens nomine alieno vbi in iudicio cōuenitur z nominat do
 minum quomodo procedatur aduersus dñm venientē in iudicio.
 16 Procurator datus ad administrandum vel ad negotiā si in iudicio
 conueniatur an possit noiare dñm in iudicio vt ab instantia absol
 uatur: vel vt instruat dñm z consular.
 17 Damnum inferens mandato alterius vterqz tenetur vbi cōstat de
 mandato: qđ d3 dari dilatio ad dñm vocandum.
 18 Sententia super damno illato mandato dñi quomodo exequatur
 aduersus dominum.
 19 Lericus si conueniatur in foro seculari ex damno illato nomine cle
 ricici

34 Pollellione pūatus ratione confirmatē vix ad quādam temp
audiatur reus de proprietate post annum in terminis. §. in alijs. c.
quoniam. vt lite non contesta.

Placet omnibus qd non in dactylis legi debet. Et hoc est in fine. In pte
tate. Opī. qd nō habeat locū tenuit gl. xij. q. ij. q. cūq. Idē Specu. in
titu. de primo decre. §. restat. ver. hoc etiam nō. vbi examināt matē

scitionem. all. ff. de pos. l. bona fides: secus dicit si est lata contra pos-
kk iii

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

fidenter sic intelligit hic in possidente nomine alieno: qui habet aliqualem possessionem. *Ly.* in dicta. l. ij. distinguit inter scientem et ignorantem per. l. sepe et de re iudi. quāvis. et idem but. bar. in. d. l. ij. tenet qd etiam contra colonum snia lata non preiudicat dño per. l. ij. C. si per vim vel alio modo. et idem tenet in. l. officium. ff. de re ven. l. i. cet dubitauerit in. l. peregre. §. quibus. ff. de acqui. pos. et in. l. celsus. §. iul. ff. ad exhi. quid dicat tex. in. §. iul. mirabiliter facit contra opi. bar. et Inno. hic: qd is contra quē agitur ad exhibendum detineat: dicit qd in actione ad exhibendum facere debet actorem possessorem: puto si snia lata est in detentorem contumacem: snia non preiudicat possidenti: nec in proprietate. C. de pig. l. preses. l. pap. §. meminisse. ff. de in offi. testa. cum si. nec in possessione: si ignorat. Si sciatur: dicit ut statim dicam in sequenti membro: sic intellige: hoc Inno. et sic loquitur. Si snia fertur contra detinentem: se defendente: ignorante dño. Item ut in nihil preiudicat: si contra eū sciente ipso qui possidet. Si quidem is contra quem est lata aliquo modo possidet nomine proprio: non nocet alteri: nec quo ad possessionem: nec quo ad proprietatem: ut dicit Inno. in dicto. c. cum super. Si fertur contra mere detinentem nomine alieno tunc credo qd ex iuribz sine executionis immediate non preiudicatur: qd non potuit nec voluit iudex alteri preiudicare: sed eo qd scit et non contradicit: vel statim non recuperat sibi preiudicat in possessione: quasi ex negligentia non recuperandi naturalis. ff. de acqui. pos. l. si de eo. §. i. et qd ibi no. et qd no. Bar. e. ti. l. qd in eo. ¶ Quero ad quid fuerit inuentus hic modus procedendi. dicit ut caueatur contra fraudes quas posset machinari dñs: et ille qd possidet noie alieno: qd diceret ego non possideo: alter sibi diceret. Item ut differatur ipi detinenti noie alieno: possit se exonerare a iudicio dñm nominando: non ob. si dicatur qd iudiciū dñz dirigi contra possidentem. de iudi. exaiata: et de rei vñ. l. qui restituere: qd dubiū est hic an contra ciuilitate possidentē tñ possit dirigi iudiciū. Si. tñ te net qd sic. C. vbi in rem ac. l. ij. et in rubrica. ff. de rei ven. et l. pōponius. §. is qui precario. ff. de acqui. pos. et illam tenet *Ly.* in. l. ij. per. l. cuius cūqz. §. i. ff. de vfuris. ad hoc. l. ij. §. tibi. ff. ad exhi. et hoc tenet baro. ¶ In. §. si is qui precario. in dicta. l. pōponius. ¶ Snia tñ lata contra ciuilitate possidentē nō preiudicabit detinenti naturaliter: ut ibi no. glo. s. in dicto. §. si is qd precario: et baro. de quo dicat de re iudi. c. pe. et qd possit. facit hic. §. z. l. ij. C. vbi in re ac. et similia iura. hoc etiam tenet gui. de cu. in dicta. l. ij. quando ciuilitate possidens hz facultatem rei restituende: ut qd possidet respectu dñi: altero possidente natura liter respectu vfructus: sed si ciuilitate possidet: non habet facultatem rei restituende: tenetur rei vendi. non vt condemnatur: sed vt absoluitur cum cautione qd si res ad eum perueniat illam restituat. ff. de acqui. pos. l. pōponius. in prin. in. l. quod dicitur. §. per seruū. Unde si ago rei ven. pro seruo: qui est in fuga: sufficit qd prestetur cautio: de qua dictum est. ff. de rei ven. l. si a bone. et l. si vero. ff. ad exhi. l. celsus. §. pe. in si. tu dic qd per sententiam etiam adiudicabitur ciuilibis alteri si quam habet et sufficit sola snia: vt. l. cum inter vniuersas. §. pretor. ff. de acqui. pos. qd suspicari debet se posse repelli: vt no. §. de elec. querelam: dato tamen qd possit dirigi ius agendi contra ciuilitate possidentem: contra naturaliter possidentem: vt hic no. ¶ In. quid contra detentorem simplicem: et commodatarium: qd idem vt et contra depositarium: vt. l. officium in si. ff. de rei ven. et no. gl. de iudi. examinata: et in dicto. §. si is qui precario: et tñ procedatur: fin tenorem huius decre. qd si noiat in iudicio dñz: vel dicit volumus de fendere absentem: fin tenorem huius decre. absoluedi sunt ab instātia iudicij: nisi actor vellet probare qd possideant: et sic in eo transferatur possessio per. l. si. ff. de rei ven. ¶ In. qd hic Inno. sentit dictuz specu. et baro. de quibus mentionem feci. §. Si vult potest suscipere detentator iudiciū: et condemnabitur: de quo respondet: vt detentor: ad solam restitutionem detentionis: sine possessione. Nec autem dic vera quando ignoratur an sit detentor: an possessor: qd si ante iudiciū: vel in processu cōstet qd non possideat: non habebit locū rei vendi. et sic dicit Innocen. debere intelligi finem. l. officium. ff. de rei ven. fatetur qd attestaciones aut si que sunt cōfessiones: et alia acta in dictij: inter commodatarium et actorem: preter tenorem huius decisionis. non preiudicat cōmodanti: qd inter alio personas et in alio iudicio habita sunt. §. de testi. venies. fin Innocen. ¶ In. limitationem ad. l. officium: vt illa demum procedat quando ignoratur an detineat: quasi possit imputari agenti: quare nō eligat dominum: si hoc scit: puto qd si agatur contra detentorem: vel detentorem iudiciū potest etiam contra eum lite cepta recurrere ad hoc remedium: si ignorabat se possidere nomine alieno: tunc artabitur ostendere: ex quo semel lis est cepta: alium esse possessorem: si nō recurrat ad hoc remedium: si compareat dominus pro suo interesset velit suscipere iudiciū adhuc poterit euitare. ff. de pos. bona fides si veniat vendicans do non tamen contradicendo: vt in auct. de san. epi. §. i. et no. gl. in dicta. l. officium. als autem non video quare non procedat iudiciū: quāqz sciatur quis sit detentor: nec dicatur hic: nec habet facultate rei restituende maxime si est in possessione: qd solus non est in possessione: sed cum alio: cum alium nō expellat: nec expellere possit: qd facultatem habet restituendi quod detinet: vt dicta. l. officium: et hoc

dictum hostien. de dolo. contingit in si. vlti. gl. Inno. tñ intellexit finem illius. l. inquantū dicit qd habet facultate rei restituende possint cōueniri qd velit tēperare antedicta nō corrigere: vt illi detentores et missi in possessione possint cōueniri: qui habent facultate rei restituende: vt sunt cōmodatarij: et depositarij: et secus de eo qui est tñ missus: quod dictum tenuit spe. in misso in personali: vt non possit cōueniri rei vendi. licet dicat qd alij contra in Specu. de primo decre. §. iam de effectu. verū. sed quid si missus: de hoc etiā dixi de iudi. examinata. ¶ Quero qualis erit dilatio: dicit qd arbitraria: ex quo non determinatur qd communiter sunt arbitrarie: vt. l. i. C. de dila. iij. q. iij. §. spacium: et no de dila. c. i. et hoc tenet *Ly.* in dicta. l. secūda. ¶ Quero quia littera dicit lite quasi contestata: unde surget hec quasi contestatio. dicit *Ly.* qd surgit ex hoc: quia cōuentus rei venditione nominando dñm in iudicio tacite asserendo illum dñm: negat dñm illū qd agit: vt. l. pōp. §. z. si is. ff. de pura. et l. si inter. ff. de excep. rei iudi. et sic surgit lit. contest. ar. de lit. conte. c. i. Et facta denūciatione dñi si nō venit vt affirmare negationē coloni: et ex hoc inducitur quasi cōtestatio. baro. dicit qd ad instar prelij inducitur lit. cōte. qd deliberant cōtendere: ita qd ad similitudinē qui tenet artem non deliberat cōtendere: et expectat subditiū: et pacificatur cū volente inferre prelij: qd vult hoc denūciare dñs: si dñs venit suscipiat iudiciū: si nō venit ipse pugnā capiet: et cedet: ex hoc inducitur quasi contestatio. gui. de cu. in. d. l. ij. exigit tria nominationē dñi: denūciationē: et citationē: qd ex quo nō venit ad defendendum negare videtur petitionē actoris. ¶ Quero de practica pcedendi veniēte dño noiato an dabitur nouus libellus. Bar. dicit qd colonus absoluetur ab instantia iudicij: qd contra ipsum dñm faciendus est processus: et nouus libellus dabitur contra dñm: vel sufficit primus: si est datus contra eum: vt contra detentorem: et sient singularia acta: et eo cōparente debet fieri postea a quo cōparuit pro defensione rei: pro parte actoris dabitur postea. i. petitio in qua petit ipsum condemnari ad restitutionē rei vel et sine ea: si libellus habet conclusionē generalē ad restitutionē rei: qd potest intelligi ratione possessionis et detetationis hec vera quādo non possidet sed detinet cōuentus. Sed si possidet in totum is contra quē agitur: sed noie alieno: vt qd habet precariam possessionē dicit Baro. qd is qui noiat dñm in iudicio debet etiam cedere possessionem: als non esset consultū actori: si obtineret contra eū: maxime cū non possit ipse ex quo nullo modo possidet cōueniri: vt. l. pōponius. §. si is qui. ff. de precario. ¶ Quero quid de pcuratore dato ad ministrandum: vt ad negocia an possit dñm nominare in iudicio: Inno. dicit qd sic: procedatur contra eum. fin tenorem huius constitutionis qd et defendere videtur si patitur actoris mitti in possessionem. ff. de procura. l. sed et be. §. si. et l. se. ff. de procura. Itē procurator interrogatur an dñs suus possideat. ff. de procura. l. non solū: unde a simili dicere potest se alieno nomine possidere. procura tor autem ad lites hoc beneficiū nō habet: fin Innocen. nisi forte. fm hosti. quo ad hoc vt si non est instructus instruat et sic ad instruendum potest ipm nominare ar. predictarum legum que loquuntur in pcuratore ad causas. In pcuratore ad negocia est expressum de procura. dilectus. qd dicit vt ibi et de iura. ca. in pertractatis. *Ly.* dicit nō dādā dilationem qd sibi habet imputare qui nō misit procura torem instructum. ff. ex qui. cau. ma. l. sed et si pretorem. §. i. puto qd si procurator etiam possidet vel detinet noie alieno qd procedet hec de cre. vt si cōuenitur ratione possessionis sine procedat qd dicit hic. Sed si non possidet quāqz ex iuribus mandati possit cōueniri et de fendere non video qd ad citationem iudicij proficiat dominū in iudicio nominare potest tamen si vult non suscipere iudiciū sed mādāti domino tenebitur et quāqz nominet dñm nō adaptatur hic pcel sus: qd nō credo qd lis habeatur p quasi cōte. sed tunc oportebit pcedi principaliter contra dñm. Si queritur an possit nominare dñm in iudicio ad instruendum dñm et cōsulendum dñm tunc hec est materia p se. de qua. §. remisi. ¶ Quero aliquis de mādato dñi dānū dedit et cōuenitur qd vterqz teneat. ff. de vi et vi ar. l. i. §. de iess. de resti. spo. cū ad sedem ipse noiat dñm in iudicio dicens ipsum bene scire cām precepti an debeat dari dilatio ad dñm presentandū. dicit qd sic si tamen nō veniat nihilominus pñs cōdenabitur et si de mādato absentis cōmisit nihilominus de bonis absentis satisfiet: in auct. vt oēs obe. in. di. puin. §. si vero. col. vi. et in auct. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opz. pōt etiā intelligi in pcuratore vel habente generalem administrationem. ff. de insti. l. cui usqz. §. si. §. de pcur. petitio. de offi. or. dilectus. de cuius delicto teneat dñs: vt pbant iura pdicta maxime ex quo ei denuntiātū est nec ipm defendit. arg. §. c. i. in si. et pñis ex culpa sua: qd eligat. ff. de mino. cū mādato. et contumacia: qd nō venit ne maleficia remaneāt ipunita dicit de hoc in. d. auct. qua in prouincia. cuius casus est dubius et quē nō psequor: qd esset examinare leges loquitur em ibi de quadā noiatione qd fit ad instruendū. ¶ Et si querat quō sit executio in bonis dñi ex snia lata contra gastaldiones: et similes: vide si fit qñ habuit specificē in mandatis vt faciat qd fecit: quia pōt vt quasi fideiusor vel mādator satisfaccet de bonis dñi. l. si pcurator. §. si ignorates. ff. man. als nō pñdicaret. vt ibi no. et. C. res inter alios acta. p totū. et hic est verus intellectus illius auct. l. multiplici intelligatur

Antonius de Butrio super prima parte. ii. Decretalium.

scdm qd debet: si nō denuntiet habebit lis pro quasi cōte. cōtra iur.
ra. ff. de peti. here. l. item veniūt. §. peti. a. z sic nisi dñs diceret postea
qd denuntiant sibi nō haberet locū. §. alie. z hoc t3 pde. qz interpel-
latio pcuratoris tñ nō constituit iōm in mora. vt. d. §. peti. a. ideo
confiliū est qd actor p se denuntiet vel faciat indicē p se denuntiare.
26 fm pde. z l. y. p verba ad literā ponit hic dñs. z Jo. an. ¶ Que-
ro qñ d3 fieri bec denotatio. reg. dicit statim qd gl. declarat. i. ante li-
belli oblationē: vel statim post ante responsionē qd puto: qz ista no-
minatio ad vitandū iudiciū bz vim cuiusdā declinatorie: ideo ppo-
ni d3 ante lit. cōte. de re iudi. inter monasteriū. z sic licet posset varia-
re postq nō iurāt nō pōt variare postq libello respōdit: qz lis est cō-
27 testā. nisi aliter pbetur error vt dicam de cōf. c. fi. ¶ Quero de ef-
fectu huius quasi cōte. lit. Glo. dicit qd effectus est: qz interrūpitur
prescriptio p hanc denuntiationē nō sentit qd p citationē detinen-
tis: z denuntiationem dño secutam inducatur hec quasi cōtestatio.
hoc declara vt super litera dicit nō tamen fm Glo. bz effectum. vt su-
per ea possint testes recipi: z ad sententiā diffinitiuā pcedi. Idez
glo. z Ja. de are. in l. consentaneū. C. qñ z qñ iud. z But. in l. h. pie-
alle. qz hec quasi cōtestatio est irregularis: vnde plus roboris ei dari
non d3 qz reperitur datū a iure quo aut ad tria tantū reperitur qd
robor datur ei quo ad hoc vt prescriptio habeat pro interrupta quo
ad hoc vt ad missionem possit pcedi cōtra dñm z quo ad hoc vt mis-
sio habeat pinguiorē effectū vt statim is cōtra quem est facta mis-
sio audiatur de ppietate tñ: nō de possessione. Item scdm alios
28 bz effectum ppetuationis actionis. de quo dicit. §. ¶ Quero qua-
lis cognitio summaria esse debeat. dicit glo. qd saltem d3 semiplene
pbare: z vltra hoc d3 iuramentum talis prestare mittendus. Glo. al-
leg. iura: z dicit qd festinare non d3 ec. alleg. ca. vt in. §. si forte. z de re
iudi. cū bertoldus. H3o dicit qd sufficit solum iuramentum sicut in
actis ad exhibendū. vt. l. thesaurus. ff. ad exhiben. qd est cōtra. l. ult.
de bo. auto. ind. pos. C. vnde sūmarie pceditur. i. extraordinarie quo
ad alia: sed nō quin saltem exigatur semiplena pbatio. Idē But. p
l. cum pponas. z dicit qd erit summaria quo ad duo primo qz proce-
ditur in absentem vt. l. pperandum. §. z si quidem. z. §. si autem. C.
de iudi. Scdo qz tantum discusso iure presentis. l. iij. §. ibidem. ff. ad
exhi. hoc tenet doc. hic qd dicit qd iudex poterit vnū de testibus p-
ducere quos producere intendebat actor in principali vel legere in
strumentum per qd intendit pbare fm Sof. z hoc seruabit. Bar. in
l. h. z. l. consentaneū. dicit qd si ex missione nō sit pjudicium: nec in
ppietate nec in possessione summarim intelligitur. i. prestito solo
iuramento. vt. l. thesaurus. z. no. in an. ei qui. C. de bo. auto. in. pos.
si sit pjudiciū in ppietate. z in possessione qz interponitur fm
decretum: z d3 consistere de iure actoris plene. l. h. de bo. aut. in. pos.
Si sit pjudiciū in possessione z non in ppietate: tunc d3 consistere
de iure actoris summarim hoc est per presumptiones vel iudicia vel
semiplenas pbationes. vt. l. iij. §. cause. ff. ad car. ita erit hic qd hic nō
sit pjudiciū nisi in possessione z qualiter multipliciter intelligunt
hec verba summarie ec. habetur. j. de verb. sig. cle. fi. z in extra. ad
reprimendū per Bar. z ple. in l. i. in fi. ff. de preto. stip. z per hunc. §.
dicit Jo. an. qd dñs. respondet magistro suo querēti qd qñ sit mis-
sio in pos. in actione reali. Ideo est summaria cognitio premitten-
da cū hic fiat ideo qz statim perdit veram possessionē: z facit qd dicit
tur. j. Accur. respon. contra. hoc ideo qz in personali in qua non sit
tantum pjudiciū contumaci. qz nō expellit de possessione pce-
dit summaria cognitio. C. de bo. auto. in. pos. an. ei qui. fortius hic
in reali z hoc tutius fm Alb. z piz. Enil. in spec. de primo decre. §. ff.
ver. sed nūquid pcedit. qd etiam pl3. Jo. an. vt etiam dicit in. §. pce-
cedenti. maxime tenendo opt. qd in reali nō sit necessariū fm decre.
per id em sequerē qd sine examinatione p primū decretū: lapsū
anni efficiet possessor incommutabilis. facit. §. e. tue. de of. ord. pasto-
29 ralis. in fi. ¶ Quid si reus redijt. j. annū volens pcedere in eā an suffi-
ciet actori misso primū iuramentū calūnie. dicit glo. qd sit in termi-
nis precedentis. §. qz reo veniente. j. annū. adhuc durat actor z iur-
rauit actor secus dicit si in terminis pcedentis. §. veniat reus post
annum vel in terminis huius. j. annū. qz tūc stabit actor in iudicio
vt reus z nō vt actor z sic nō pñciat iuramentū qd prestitit: vt actor.
Idē t3 Jo. an. in addi. spec. in tit. de primo decre. §. sequitur. ver. in
terposito. dicit l. y. dixisse qd si reus possit lit. conte. z prestitum iura-
mentum talis se absente cōtumaciter qd in summaria cognitione
que interuenire d3 postea in actu missionis si nō liqueat de causa p
hunc. §. iterato. cōpeltetur actor iurare de calū. qz modo posset calū-
niari. ff. de dam. infec. l. qui bona. §. si quis stipulaturus. non ob. C.
de iura. calū. l. h. z an. hoc sacramentum. quia vt dicit bec est noua in-
stantia: qz ex nobili iudicis officio peti fieri missio. de quo. §. pñ.
in fi. de primo decre. fm Jo. and. z fuit dictū l. y. in l. cū proponas.
30 in. xj. q. C. de bo. aut. in. pos. ¶ Nunquid aut variato iudice post p-
stitum iuramentum calū. iteretur iuramentū. vide spec. de iura. cal.
§. sequitur. versic. quid si iudex iuxta fi. §. z tenet qd non iterabitur.
nisi quo ad articulum qd huius iudici nihil est datum vt falsa senten-
tia detur z hoc teneas: licet quidam teneant ex toto iterandum per

l. cum apud. ind. sol. z per. l. cū querebatur. z in an. de testi. §. qz x. o.
Ad primum facit. l. mortuo. ff. de iudi. qz idem est iudicium. z. l. cum
proponatur. ff. de iudi. ¶ In actione mutata vel accumulata
iuretur dicit ibi qd sic in ver. sed quasi. z per l. y. in l. h. q. xiiij. Idem
31 si mutata est instantia vt dicit in ver. quid si instantia. ¶ Nunquid aut
is contra quem agitur nominans dñm in iudicio debeat iurare. de
calū. tangit spec. in titu. de iura. calū. §. restat. ver. sed illud queritur.
Et ibi Jo. an. in addi. cōcludit qd nō iurabit de cal. qz illud respicit
totam litem: sed iurabit de malitia. eo. ti. c. h. in fi. lib. vi. z hoc tangit
Eni. de suz. in l. h. C. vbi in rem ac. z precedentes tangunt glo. l. y.
z But. in d. l. h. C. de iura. calū. ¶ Tenio ad glo. vlti. z obmissio or-
dine glo. op. qd hic. §. contradicat superioriori: qz ibi dicit illuz contra
quem est facta missio de possessione audiri vsqz ad annum hic dicit
audiri demū de proprietate statim facta missione. So. quidā intel-
ligunt istum. §. sicut precedentē. vt in qñtum dicit eum cōtra quē fa-
cta est missio nō audiri nisi de proprietate intelligunt hoc verū post
annum: ante autem dicunt audiri sed hoc nō placet gl. z dicit quod
differentia est inter casum huius. §. z precedentis. qz ibi auditur de
possessione. j. annum. hic non qz si voluisset referre ius agendi de
possessione vsqz ad annum: illud dixisset sicut dicit ibi z hoc operat
fm glo. maior cōiuncta hic qz ibi. Unde hic per plures citationes vo-
catus est z plus cōtempnit. primo enim vocant colonū: z colon de
nuntiauit dño post quam denuntiationē citatur dñs legitimis edi-
ctis. Ideo plus puniatur z sufficit ita scriptū. ff. qui z a qui. l. prospe-
xit. vi. q. iij. scriptum est in lege. fm glo. Idem dñs. idem etiam di-
cit l. in. qd multa occul. l. vt in. §. isto. ex qbus surgit hic effectus ma-
ior qz in precedenti. §. i. inuenitur res z detentor. item illius citatio
item tempus indultum absenti. item citatio absentis. fm l. in. dñ.
cit dñs. qd quinqz sunt differentie inter hunc casum z precedentē
ibi conuentus possidet noie proprio hic alieno. Scdo qz hic nomi-
natur alium ibi non. Tertio qz hic dantur inducie ad alium presen-
tandum ibi non. Quarto qz ibi nō apparet possidens hic apparet
sed non vult defendere. Quinto qz hic interuenit quasi lit. contesta.
ibi non. Sexto qz ibi nulla sit examinatio hic summaria. Ex his se-
quitur septima qz ibi. j. annum auditur possessione hic nō. fm dñs.
¶ Per que cōcludit hic Jo. an. quatuor casus. Primus vbi conueni-
tur reali qui noie proprio possidet: tunc passus missionem veniens
j. annum auditur super possessione. vt. §. primo. §. sit ratio. qvni?
tantum contumacia cōprehenditur z nulla examinatio: sed dic de
hoc vltimo. vt dicit. §. Scds qñ quis noie alieno possidet nisi serua-
ta forma huius. §. is contra quem facta est missio. etiam statim non
auditur nisi de ppietate z hoc operatur duorū contumacia z quasi
aperta malitia z quasi fundamētū iudicij z summaria examinatio.
Tertius vbi sit missio post lit. conte. si non liquet vel liquere pōt de
causa: vbi similiter nō auditur nisi de ppietate de dolo prout sit ra-
tio fundamētū vere lit. conte. desertio iudicij iure cōuentus z ple-
naria examinatio. Quartus vbi lis est contest. z liquet de causa ferē
sententia pro actore z sit missio post sententiā pro executione rei in-
dicatē z tunc veniens cōtumax etiā super ppietate nō auditur. C.
de iudi. pperandum. §. si aut reus. z in decre. put sit ratio iuris dif-
ferentia plenaria examinatio z veritatis declaratio: qz res iudicata
32 ff. de re iudi. l. res iudicata. fm dñs. de quo remittit ad sum. e. ti.
z. ff. de re iudi. l. res iudicata. fm dñs. de quo remittit ad sum. e. ti.
34 §. in alijs. z. §. seq. fm dñs. ¶ Quero cū gl. vsqz ad qñ tēpus au-
ditur reus de ppietate post annū in terminis. §. pcedētis. z ante
annū facta missione in terminis huius. §. dicit gl. quodā dicere qd
vsqz quo est pscripta. Alij qd fm canones ppetuo cū debeat dubita-
re de iure suo. H. dicit qd audif donec est pscriptū: bene pferibi
pōt: qz bonā fidē habere videt ex quo putat re esse suū: qz iuste pos-
sident qui auctore pretore possident. ff. de acq. poss. l. iuste. Unde dicit
gl. in d. l. h. qd audif in re immobili vsqz ad. x. annos inter pñtes. z. xx.
inter absentes. C. de pñri. lon. tēp. l. vlti. nō placet hoc l. y. qz pñri-
ptio nō currit sine ti. loquēdo de pñri. lon. tēp. ff. de vsur. l. nunqz.
z missio nō prebet titulū. ff. de dā. infec. l. si finita. §. fi. Unde dicit qz
audif de ppietate vsqz ad. xxx. annos. l. sicut. l. si qz emptionis. C.
de pñri. xxx. an. fm Ja. z l. y. bec vera nisi a iudice certus terminus
prefigat: infra quē audiatur dñs de ppietate z postea nō audiatur
qd fieri pōt. ff. de dam. infec. l. a quo fundū. z. l. mancipiorū. de ope.
le. z erit terminus ad arbitriū iudicis. ff. de iur. delib. l. i. in fi. z sic t3
l. y. in d. l. a quo fundū. z in l. si finita. §. si plures. ff. de dā. infec. Bu.
in effectū t3 glo. qd audif vsqz ad viginti vel decē annos z nō vltra.
bar. in d. l. h. t3 glo. dicit qz vsu capiet ex pcedēti ti. quo se dñm puta-
bat. l. si quis qui pro emptore. §. pe. ff. de vsuca. z. l. cū qui edes. §. pe. eo.
ti. z idem tenet in l. consentaneum. C. quomodo z quando iud. nisi
statutus sit terminus. de quo dixi supra. Enil. de cu. in dicta. l. h. dñ.
cit quod pferibet titulo pro suo a die quo est effectus incommuta-
bilis possessor: quia ex tunc non dubitat de iure suo ante non: quia
ante non est in bona fide: cum non possideat pro suo: quia dubitat
de iure suo. Tene opt. Bar. quia post tenet tanqz titubans fundū
de se ex missione cum missio nō faciet eum irrevocabilem dominū
sed possessorem. Non obstat. ff. de noza. l. z generaliter. quia ibi res
fuit data

fuit data in solutum: et sic assignatum fuit irrevocabiliter dominium
sic esset hic si decretum ad indicium intercessisset in personali. hic ve-
ro si possessio non est interrupta: sed si sit interrupta ex oblatione cau-
tionis. Aliqui dicunt quod audit de proprietate: usque ad .xxx. annos: quasi
sit perpetua actio: vt. l. si. C. de an. excep. Alii dicunt hoc tenet Spe.
in ti. de primo decre. §. iam de effectu. ver. sed usque ad quod tempus: usque
ad .xx. vel .x. annos: quod oblatio canonis. h. interruptat non perpetuat.
xvi. q. i. §. p. s. m. Enil. primus est verus. quod tunc non efficitur missus ve-
rus possessor: immo nisi prescriberet: nisi noniter mittatur: quod in in-
ste habet possessionem: hec procedit in reali mera: in hypothecaria aut
veniens quodocumque post annum in terminis. §. precedentis: vel infra
annum in terminis istis auditur de proprietate: nisi ad aliud sit proces-
sum: quod creditor non negat eum dominum: nec dicit se dominum: sed si sit missio
contra tertium: non auditur: nisi doceat de proprietate: auditur: vt
est dictum sicut in reali: vel forte perpetuo auditur: quod missum non egit
iudex facere dominum agere: ypothecaria: nec missus est debitor: qui
dominus pretendebat: nisi dicatur quod excludetur spatio. xxx. annorum
quo perditur actio etiam realis: vt. l. si. C. de pres. xxx. ann. quod satis
puto debitore opponente: vel creditore nomine debitoris. nomine
enim suo non: quod non possidet vt dominus: et sic non habuit bonam fidem
tenendo ea que tenebo in. c. si. §. de prescrip. Contra debitorem vero
non prescribit: sed veniens debitor in casibus predictis non auditur
nisi probet indebitum: quod ex missione probat debitor: si facta est con-
tra eum tanquam contra debitorem: quod petit auditor: auditur de iure civili
usque ad .xxx. ann. usque ad quod tempus prescribitur actioni redditioni inde-
biti. De iure autem canonico perpetuo auditur per ea que dicuntur. §. de
prescrip. c. i. Quicquid senserit Bar. in l. sequit. §. si viam. ff. de vsuc.
et dicit in l. si. quod ad modum servi. amittit. §. si. ff. de immu. eccle.
quod plerique: sed certe cum hic habuit iustam causam presentandi eum
debitorem: licet non prescribat rem pignoratam: prescribet iuris di-
cendi indebitum lapsu. xxx. an. Antonius de But.

- 1 In absentem contumacem quomodo procedatur quando agi-
tur actione personali.
- 2 In possessione rerum qualiter quis mitti debeat ratione contuma-
cie actione personali intentata et si non fuerit ordo servatus an va-
leat dicta missio. nume. 5.
- 3 Possidere an statim presumatur qui est missus in possessionem ra-
tione contumacie actione personali intentata.
- 4 In possessione rei an quis debeat mitti omnino ad mensuram debiti
ratione contumacie in actione personali intentata.
- 6 In possessione rei vt quis possit mitti pro debito quomodo fiet de
claratio debiti vbi est contumax debitor.
- 7 Prescribere an possit qui est missus in possessionem rei pro debito
actione personali intentata vt de proprietate non pro fit actio.

Sinautem §. hic ponit practicum procedendi contra
absentem contumacem qui agit actione per-
sonali. Mo. primo duplicem practicum procedendi contra absentem con-
tumaciter in personali: quod potest iudex procedere ad missionem. Item potest
procedere ad executionem. Et non. quod altera tantum pro unica
contumacia imponere poterit: sic ad unicam contumaciam sufficit una
pena: quod non est semel punitus amplius puniendus: nisi aliquid habeat
proteruitas contumacie: sic ex augmento contumacie augmentatur
pena: non iudex eligere debere penam que magis timetur. Et Mo.
§. practicum procedendi quando eligit missionem: quod primo ponit debet
in possessione mobilium: scilicet immobilium: tertio in iurium et actio-
num. ad hoc. l. a. d. vno pio. ff. de re iudi. item non fit missio in omnibus
bonis: sed pro modo debiti declarati. Et Mo. §. quod de possessione
audietur infra annum: post annum autem non auditur: vt est distinctum su-
pra. Et Quero an missus in possessionem in personali statim possi-
deat: Jo. an. dicit quod non etiam naturaliter: et contra quem est facta
missio de possessione non expellit. ff. de dam. infec. l. si finita. §. si quis
autem. ff. vt in pos. l. si quis. §. si legatorum. Sed an talis possit conueni-
niri rei ven. quidam dicunt quod sic. ff. de rei ve. l. officium. et ad exhi. l. celsus.
§. iul. sed dicit Inno. contra per illam. l. officium. in fi. que dicit tales de-
tatores posse conueniri qui habent facultatem rei restituende: quod non est hic:
quod est in possessione tanquam custos non tanquam detentor. non ob. l. si cui. §. missus.
ff. vt in pos. l. ex exponendum est quod manumittendus est in possessionem
nem expone. l. custodia. Contra sentit Hostien. §. de dolo et contu. co-
tingit dixit in preteritis. §. die vt ibi. Quid de se mouentibus: dicit quod
comprehendatur appellatio mobilium. ff. de verbo. si. mouentium.

- 4 Quero an oino ad mensuram debiti dicit fieri missio: Accur. in aut. ci
qui hic in gl. allegata dicit quod plus debet valere res quam debitor: dicit sic
seruari maxime quando res requirit expensas: vt equus bos et similia
Que erit hec ecclesiastica sententia: dicit quod excoicatio lapsus vel
interdictum. de verb. signifi. querenti. secundum d. Hostien. Et Quid si hic or-
do non fuit seruatus: vt primo mobilium reddidit Jo. quod non valet:
quia factum contra ordinem debitorum in dictione. §. q. vi. diffinitiva. C. de
sen. prolati: dicit quod bene tunc ex literis satis colligitur optionem dari iudi-
ci: quia tunc alternative loquitur et regulariter alternative sunt pre-

tionis non ordinis de quo in regula in alternatiuis de regu. iuris.
libro. vi. et maxime hoc verum in ordinario: qui potest commutare pe-
nas: vt. l. de penis. licet: sed in delegato esset questio qui non potest
penam a iure impositam alterare. de officio delega. de causis. scdm
Jo. an. Et Quero qualiter fiet hec declaratio. Si dicit quod sufficit
declaratio libelli: exigit hic Jo. an. declarationem etiam per sacra-
mentum actoris: et per dictam auct. corrigitur ius antiquum quod volebat
missionem fieri in omnibus bonis. ff. ex qui. ca. in pos. ea. l. i. secundum Jo.
an. Item tenet Cy. in l. cum proponas. C. de bo. aut. in. pos. in. xi. q.
sufficit tunc si eum iuramentum de calumnia. quod iterari dicit si an fuit prestitum in
principali causa: postea se absentet reus: vt dicit in §. prece. in gl. in xli.
contestata. Item Bar. in l. cum proponas: et in l. si. C. vbi in rem ac. qui exi-
git probationem debiti per iuramentum: sentire videtur quod non sufficit iur-
amentum calumnie: et ad hoc allegat quod hic agit de modico iudicio: et sic suffi-
cit iuramentum: et sic dicitur intelligi cognitio summaria per l. thesaurus.
ad exhiben. et dicit §. y. proxi. et de hoc tractat ple. spe. in tit. de cotu.
§. sequitur. ver. porro. vbi recitat antiquas opiniones. quarum aliquae proce-
dunt in secundo decre. vt quod h. vim scdm decreti: ex quo possessio transfer-
tur: et iter alia recitat opiniones. quorundam qui exigit probationem per testes
et instrumenta: et summaria dicitur inquam procedi contra absentem
dicit vt dicit supra illa verba: quod ex missione transferretur in continentem ve-
ra possessio: sed vbi agit de transferenda sola detentatione Jo. an. in ad-
di. super illo ver. recitat Enil. de cu. tenuisse quod sufficit iuramentum et
exigit iuramentum ultra iuramentum calumnie. quod sit de debiti veritate: et
quod non sibi sit satisfactum: dicit sic seruari quod non. Et Venio ad glo. vl-
timam op. litera dicit quod missus in personali auditur infra annum vel
post annum iuxta distinctionem superius annotatam: distinctio. §. anno
tata dicit quod intra annum audit de possessione: post annum audit de pro-
prietate: videtur quod hec non possit proportionari casui nostro: quod de pro-
prietate perpetuo auditur: cum non possideat sibi creditor: sed debitori
efficitur tunc vt creditor in re in qua missus est: quod eam h. loco pigno-
ris: non potest ergo prescribere. l. non solum. §. qui pignori. ff. de vsuris. l. i.
male. C. de prescrip. xxx. an. Item quod creditur quo ad finem prescribendi pos-
sident domino. ff. de acqui. possessio. l. pompo. §. si. l. sciendum. §. si. ff. de
acquiren. possess. l. no. C. de prescrip. xxx. anno. l. cum notissimi. Item
et videtur quod perpetuo debeat audiri de possessione: quod lex dicit quod mis-
sus in possessione habet rem loco pignoris. Unde quicumque veniens
volens recuperare rem et possessionem rei auditur: vt. l. si prius. C. de dis-
tra. pig. ad hoc. C. de bo. autori. in. pos. aut. ei qui: quod si non assignetur
possessio ex secundo decreto perpetuo auditur. Antequam veniat: ad glo. In
nocen. ponit hic vnum extraneum intellectum: dicit quod hic §. loquitur in
personaliter: hoc usque ibi vel in contumacem vel abinde citra faciendo ibi
§. legit mixtum tam in reali quam in personali et dicit quod est mensura litera quod
audietur: vel infra annum: vel post annum et. i. in reali audietur: scdm dist. su-
perius annotatam: an veniat post annum: vel an in personali audietur post
annum quicumque. Glo. ad solutionem contrarii recitat duas opiniones. ac aliquo
addito adheret secunde. Primo recitat op. Jo. quod distinctio superius
annotata h. locum in casu nostro: quod an annum missus non h. nisi deten-
tationem: post annum acquirit possessionem: h. non apta: ad vacationem: et
in hoc differt a reali: sed tamen h. commodum possessionis in hoc: quod vbi
ante annum audiebat offerens cautionem: de iudicio sinit actor graua-
batur onere probandi debitum: nunc post annum is contra quem est missio gra-
uatur onere probandi indebitum. si velit recuperare suam possessionem: ar.
ad hoc. §. de solu. is qui. ff. de pba. cum de indebito. Lan. dicit quod per-
petuo audit de proprietate: et de possessione is contra quem facta est mis-
sio: quod nec lapsu anni acquirit possessionem nec etiam lapsu anni acqui-
rit proprietatem donec sit prescriptum iuri offerendi argu. C. de prescrip.
xxx. an. l. cum notissimi. hec vera nisi interuenierit scdm decretum: vt quod
ei fuerat pro debito assignata: vel aliter districta: hanc op. tenet gl.
Ad contrarium respondit d. dicit iuxta distinctionem superius annotatam
iuxta. l. scdm primus mebrum distinctionis superius annotatam: scdm
gl. que postea exponit tex. tan. fateatur quod missus an annum h. solam dete-
tationem post annum acquirit hoc: quod si reus venit post annum reficiat que-
stionem de debito non audit si venit non reficiat questionem de debito sed
se offerens paratum soluere audit. vt. l. si primus: alias prius: et in hoc
non est differentia inter pignus conuentionale et pignus iuratum: quod semper au-
ditur paratum soluere debitum. Hof. dicit quod an annum audit offerens cau-
tionem et expensas: post annum autem incipit habere loco pignoris. unde ad
uertendum quomodo tunc veniat. Si venit offerens cautionem et expensas
non audit. Si venit offerens se paratum stare iuri et petat quod liquides de-
bitum audiet: si non recuperabit rem antequam sit lapsus tempus debiti liquidum
di ita quod esset liquidatum. Unde illa tenet loco pignoris propter expen-
sas. ff. como. in rebus. §. vlti. ff. si serui. ven. l. si cuius. Jo. an. de deo di-
cit quod est differentia: an veniat infra annum an post: quod si infra annum recu-
perat rem cum fructibus: Si post annum recuperat rem tamen: hoc si res di-
strata non fuerit. Host. remittit: ad sum. co. ti. §. sin autem: ibi tenet pro
gl. Dicit quod si non interuenit scdm decretum. semper missus h. nudam detentatio-
nem: nihil plus acquirit. nec per lapsu anni: nec aliter et etiam si
laberet tempus. xxx. an. tenendo quod non prescribat iuri offerendi: de quo
dicam in fi. dum tamen veniens offerat cautionem: et satisfactionem
expensarum: et se paratum stare iuri: nec per hoc perdit fructus: nec

Antonius de Butrio super prima parte. ij. Decretalium.

etiam per hoc grauat onere probandi: sed sufficit se offerre paratū stare iuri: vt in auct. ei qui. C. de bo. au. in. pos. hoc temperat Guil. in. l. ij. C. vbi in rem ac. verum quando fit missio in alia re q̄ petita. Sed vbi fit missio in re petita: dic quod de certuz primū operatur idem qd in reali: vt si peto rem quā vendidisti et mitto in possessionem eius: sic prescribā vt supra in reali: sed cōter non tenetur. quā doq; processum est ad secundum decretum. et tūc aduerte ad formaz secundū decretū: quia diuersimode potest iudex interponere. Quādoq; est pcessum ad alienationem in tertium seruatis seruandis: et nō auditur vt. l. ij. C. de iure do. impe. et que tunc seruētur habet ibi et in spe. diffuse post Ja. de are. in ti. de secundo decre. §. i. ver. vtrum: ad h. §. vbi hoc tenet spe. Idem bu. in. l. consentaneum: et hoc sentit hic glo. nisi aliqua allegaret per que infringeretur decretū: vt quia cōtra nō latitantem: vel q̄ continet iniquitatem ex parte petentis secundum ea que notabuntur. de dila. preterea. post Inno. et no. in. l. iuste. ff. de acqui. pos. sic intellige spe. in ti. de secundo decre. §. iuxta propositionis. ver. quid si ille. hec vera quādo alienatio est facta in tertium. Si in ipsam creditorem idem quod in sequenti membro. Quādoq; est processum ad iudicationē in solutū. et glo. hic sentit quod nō audiat. Idem bu. in. l. ij. C. vbi in rem ac. et dicta. l. consentaneum. spe. in ti. de secundo decre. §. sed que est differentia. dicit q̄ si est data in solutum vel vendita creditori quod adhuc auditur de bitor volens de iure suo probare. Bar. in. l. si finita. §. si plures. ff. de dam. infec. dicit qd auditur vltq; ad biennium: secundum formam l. si. C. de iure do. impe. sed tunc non auditur nisi se offerat paratum soluere debitum: et sic posset intelligi vna opi. hic posita. Quādoq; interponitur secundum decre. per quod res adiudicatur in solutum et terminus statuitur. i. quem audiri debeat volens recuperare: alio non audiat: nec de p̄prietate: nec de possessione: et tunc terminus excludit a toto. ff. de accu. l. titia. C. qui accu. non pos. l. si ea. et patet in. l. diffamari. C. de inge. ma. §. de offi. or. conquerente cum si et hoc tenet Bar. in dicto. §. si plures quādoq; interponitur quod missi tantum possideat. et fructus suos facit donec reuersus probet indebitum: et procedit opi. Jo. et tenentium quod dicit lucrari fructus: et quod aggrauetur onere probandi quādoq; fit missio ex secundo: vt habeat possessionem referendo iure absentis: vt audiat nisi hoc probet debitum: et tunc nō grauiatur onere probandi debitum: de hoc in spe. de secundo decre. §. iuxta propositionis. in prin. Quādoq; interponitur simpliciter secundum decretum et transfertur vera possessio: tunc habebit actor possessionis cōmodum donec principale negocium sit finitum ita quod actor si nō probat debitū restituat rem si probet illam teneat donec sit restitutus debitū: et sic procedit opi. tan. et Hoff. nec placet opi. Jo. q̄ ridiga. cum indebitū nō possit pbari: nisi per confessionem partis aduersæ: ad hoc quod no. de rescrip. nonnulli. et c. ex parte. et de confes. c. i. lib. vi. Nec ob. quod in missione probauerit debitū q̄ illa pbatio summaria nō sufficit ad releuandum eum a probando in plenaria. Item nec p̄ficat possessio pignoris. hec vera qn̄ sup debito nō est pcessū ad diffinitiuā sententiā: q̄ lis nō est cōte. vel nō liquet de cā: si lis sit cōte. et liquet de cā et sit pcessus ad sententiā sup quātitate et postea ad executionē: tunc si missio est facta tñ ex p̄io iure facta cōdenatōe in quātitate: et auditur adhuc semp ante iterpositū decretū scōz vt dicit ibi Ja. bu. in. l. cōsentaneū. C. quō et qn̄ iudex. Aduerte tñ: scōz Barto. ibi q̄ l3 qn̄ est facta missio ante sententiā audif offerēs cautionē et exp̄sas: quia missio est facta: q̄ nō defendit: hoc tñ casu qn̄ fit post sententiā: q̄ fit ideo: q̄ nō soluit vt purget cōtumaciā nō audif nisi soluat vt opposito suo cōtumaciā purget: vt est casus in. l. si pecunie. ff. vt in pos. le. ad hoc. §. de ver. sig. ex p̄ter: tūc nō audif etiā volēs p̄bare indebitū q̄ obstat sententiā. Sz si est lata sententia cōdenatoria sup aliq̄ specie: si missio est facta in alia q̄ illa specie. Idem qd. §. Si x̄o missio esset facta in illa specie: tūc nō posset recuperare possessionē vel p̄prietatē nisi faceret rescindi sententiā: et aliq̄ haberet remediū i illa: vt restitutiois: scōm formā. l. si. de in ite. resti. et qd no. §. de pcurato. q̄ relam scōz Bar. et butri. Sz quō ergo hoc tenēdo adaptabif hoc ad liteze intellectū breuif duz lra dicit audif vt nō scōm distinctioez superi⁹ annotatā. i. q̄. j. annū audif sola p̄stita cautio: post annū aut dicit qd expectare dz ante iterpositioez secūdi decre. nō audif nisi scōm formā scōi decreti iterpositi. et scōz hoc decisus est scōz canōistas du biū. i. quātū tēp⁹ expectet ad iterpositioez secūdi decreti: de quo disputat legiste in auct. ei q. C. de bo. au. in. pos. et cōcludit arbitrariū esse Bar. bu. et alij: quas opi. hic recitat Jo. an. et pleni⁹ spe. i. ti. de scōo decre. §. iuxta p̄positiois in pn. vbi t3 p̄ hūc. §. et p. l. si q̄s em p̄tiois. §. si. et p. §. qd si sup expectari: scōz cano. vltq; ad annū: vt nō desit qd scribit hic Jo. an. dicit qd aliq̄ dicit qd de anno: alij: de biennio: alij: de duob⁹ mētib⁹: alij: de q̄tuor vt ibi no. et remittit Inno. et spe. vbi. §. aliquos dicit qd expectari dz tñ tēpus qd visus sit is cōtra quē est facta missio rem habere p̄derelicta. t3 tñ Inno. in. d. c. dilecto. j. de x̄o. si. et spe. vbi. §. qd expectari debeat ann⁹ p̄ hūc tex. et p̄ dictā. l. si q̄s em p̄tiois. i. si. l3 iuriste dicāt hoc arbitrariū: Sz Jo. an. nec ob. C. i. qui. can. in ite. resti. nō est nece. l. sancim⁹: quia loquitur in p̄scriptionibus extrajudicialibus nō in iudicialibus: vt patet

de in ite. resti. p̄stitutus: sm Jo. puto tamē de iure canonico iudicē maxime ordinariū posse ex causa tempus moderari: sic saluatur opi. legistariū. l. ij. ff. de re iudi. sed in casibus in quibus dixi de p̄prietate audiri est dubiū: an audiat post. xxx. an. Jo. an. hic in conclusionē dicit perpetuo audiri: per qd videt non tenere opi. qd prescribatur iuri offerendi. glo. et Ly. tangit in. l. cum notissimi. §. aliud de prescrip. xxx. an. vbi de. post alios. et Ly. cōcludit qd quoddam ius offerēdi qd ius est formatū cōpetens primo creditori contra scōm: vel e contra: et hūc prescribif: q̄ p̄scriptiones sunt inuēte ad tollēdum ius formatum: agendi vel excipiendi: et sic loquitur dictus. §. illud. Quoddā est ius offerēdi nō formale ius qd cōpetit per modūz cuiusdā facultatis: vt offerre debitor: et liberare pignus: et tali non p̄scribitur: sicut nec iuri agendi: per viam publicā. ff. de via pub. l. viaz publicā ad hoc: q̄ prescribere iuri offerendi est prescribere merūz factum: contra merū factū nō prescribitur. In contrariū alleg. Bu. l. in bello. §. si quis seruū. ff. de capti. vbi iuri offerendi p̄ctiū ad recuperandū seruū ab hostibus redemptū prescribatur. Unde dicit qd quoddā est merū factū quo mediante nulla est actio nascitura: et hūc prescribi nō pōt. Quoddā est factū mediante quo est actio nascitura et hūc prescribitur: vt sit potius natiuitati actionis prescribat q̄ factio: sic prescribitur officio iudicis: quo mediāte restituit actio vtilis in ite. restitutione: qd est merū factū. l. quintus mutius. §. Idē pōponius. ff. de an. le. per qd in nostro p̄posito remanet qd iuri offerēdi nō prescribat: q̄ nulla actio oriri dz. Bar. tenet qd nō prescribat: tursi iuri offerendi in dicta. l. cum notissimi. §. sed illud. per illā viā et idem dicit in. l. pignori. ff. de vfuca. q̄ iuri implendi conditionē potestati ad ius acquirendū non prescribit: vt. l. fuis quocq; ff. de her. insti. et l. si. ff. de condi. insti. Ad cōtraria respōdit: qd qn̄q; ius offerendi est sequela actionis iam nate: et prescribif: sic pōt intelligi l. hoc iure. §. si. ff. ex qui. cau. in pos. ea. de dam. infec. l. hoc iure. §. si. et l. in bello. §. si quis scōm Guil. de cun. in. l. si rem. ff. de pignora. actio. et l. si finita. §. postea aut. de dam. infec. Ideo scōs creditor: nō offert primo: vt. l. cum notissimi. §. eodē iure: quādoq; est p̄ambulū actio nis nascitur: et non prescribitur: quādoq; est sequela actionis et nō prescribitur. l. paulus. §. j. ff. qui. mod. pig. vel p̄po. sol. nā si possideo pignus habeo ius offerendi: ad cōseruandā retentionē rei semper possum offerre: ad hoc. l. pure. ff. de doli excep. hec sunt vera quādo non prescribitur res: sed agitur de directa p̄scriptione iuris offerēdi. Si aut res prescribitur indirecte bene tollitur: et ius offerendi. vt l. in bello. §. seruū. ff. de capti. vel ibi est subrogatū loco iuris formati. l. loco antiqui dominij: ideo prescribitur vt. c. j. de prescrip. Et quibus concluditur qd iuri offerendi ad vendicandum ius vel p̄toriu vel cōtentionale nō prescribitur: maxime hoc verū de iure canonico: q̄ ex quo scit rem alterius esse: hoc ius cōpetere cōtra illud: non est in bona fide: de prescrip. c. si. et hoc etiā tenet Guil. de cun. in. d. l. si rem: et hoc tenendum est: quicquid sentiat glo. hic et in. d. §. sed illud et in. l. si rem. §. omnis. ff. de pigno. actio.

De iuramento calumnie. Rubrica.

Qua actione in iudicium edita: lit. conte. succedit ex ordine iuramentum calumnie: ideo et. Repetitur in Sexto.

- 1 Juramentū calumnie pōt alteri cōmittere clericus etiam in causa ecclesie sue.
- 2 Questio nū grauiū determinatio spectat ad Papam maxime quādo tangunt clericos ipse materie.
- 3 Questio vel causa grauis que sit.
- 4 Iuramentū debet clerici oīno abstinere nisi causa subsistat.
- 5 Iuramentū calumnie prestare debent principales plone et non alie.
- 6 Iuramentū calumnie prestari debet in litis exordio et quomodo fiat seu prestari debeat. nu. 19.
- 7 Lex generalis et specialis disponens aliquid circa speciē in genere comprehendam vbi ad idē cōcurrūt specialis derogat generali vbi in speciali dispositū repugnat dispositioni generali.
- 8 Lex ciuilis disponēs aliquid in materiā canonicam recipit declarationem legis canonice.
- 9 Cōstitutio eo qd dirigat quo ad vba ad locū certū et de loco certo loquat si materia est cōis nō restringit ad locū imo gñaliter intelligit.
- 10 In legū dubijs etiā si reperiat facta interpretatio ioperatoris ad illa ex quo iusta in subsidij recurritur ad Papam fallit vbi appareret alia determinatio legum.
- 11 Lex duplex est et quomodo appellatione legis diuine venit canonica et an lex humana sit canonica.
- 12 In statutis et cōstitutionibus ponderanda est potius intentio cōstituentiū q̄ verba.
- 13 Monachus nō cōprehenditur appellatione clericorum.
- 14 Episcopatus est ordo.
- 15 Iuramentū calumnie quomodo prestatur in causa criminali. nu. 25.
- 16 Iuramentū calumnie nō p̄pellitur prestare clericus in causis imo et iurare impedit qn̄ hoc velle sine causa prelati incōsulto. nu. 18.
- 17 Iurare an possit ep̄s incōsulto Papa vel clericus incōsulto suo prelati. nume. seq. et. nu. 30.
- 20 Iuramentum calumnie quod possit clericus committere: ad quas personas